

Institutul pentru Studierea Problemelor
Minorităților Naționale
Cluj-Napoca

Nr. Inreg. 757 din 24.12. 2013

Raport de activitate
2013

Cuprins

Cap. I. Despre noi	4
Scopuri.....	4
Atribuții principale	4
Membri	6
Cap. II. Raportul proiectelor inițiate de către Compartimentul de studii, analiză și cercetare	7
Cap. III. Raportul proiectelor inițiate de către Centrul de Documentare ..	33
1. Raportul proiectelor inițiate de către CD.....	33
2. Raportul Fondul de documente al CD	42
3. Raportul Promovării CD.....	42
4. Raportul Editurii ISPMN.....	43
Cap. IV. Raportul proiectelor internaționale	51
Cap. V. Publicații	56
1. Cărți de autor, editori (în afara Editurii ISPMN).....	56
2. Articole	57
a. În reviste	57
b. În carte colectivă.....	58
c. Publicații ale cercetătorilor, respectiv ale ISPMN, în format electronic	60
Cap. VI. Raportul evenimentelor organizate și coorganizate de către ISPMN.....	65
1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, lansări de carte etc.....	65
2. Seminarii, workshop-uri	70
Cap. VII. Raport privind participarea membrilor ISPMN la evenimente organizate de către alte instituții	73
1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale	73
2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde etc. internaționale.....	82
Cap. VIII. Prezență în mass-media	90
Cap. IX. Raport financiar 2013.....	94

Cap. I. Despre noi

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, s-a înființat prin Ordonanța Guvernului 121/2000 aprobată prin Legea 396/2001.

Scopuri

- studierea și cercetarea inter și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România;
- asigurarea unei mai bune cunoașteri de către instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și cetățenii români a problematicii drepturilor minorităților naționale, a modului în care comunitățile minorităților își păstrează, își dezvoltă și își exprimă identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, precum și a modului în care aceste drepturi sunt garantate în alte țări;
- informarea opiniei publice din țară și din străinătate în legătură cu modalitățile practice prin care drepturile minorităților naționale sunt asigurate și respectate în România.

Atribuții principale

- elaborează, coordonează, efectuează și contractează studii, analize și cercetări inter și pluridisciplinare, fundamentale, respectiv aplicate, privind diferitele aspecte ale păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale și al altor comunități etnice constituite în urma unor procese migraționale recente;
- organizează și realizează programe în parteneriat cu instituții și organisme naționale și internaționale;
- elaborează, tipărește și difuzează în țară și în străinătate publicații, rapoarte de informare, precum și alte materiale cu caracter științific;
- asigură participarea personalului Institutului la acțiuni cu caracter științific și cultural, la reuniuni, precum și la alte acțiuni, având ca scop protejarea drepturilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;
- inițiază și organizează seminarii, colocvii, dezbateri, simpozioane, mese rotunde și alte acțiuni pe tema păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale;
- organizează vizite de documentare și schimburi de experiență în țară și în străinătate în scopul cunoașterii experienței altor sisteme de protecție a drepturilor cetățenești aparținând minorităților naționale.

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale funcționează în conformitate cu organigrama aprobată prin H.G.893/2007.

Astfel, Institutul este condus de către un președinte, ajutat de un vicepreședinte. Președintele conduce activitatea Institutului și îl reprezintă în raport cu Guvernul, cu ministerele și alte autorități ale administrației publice, cu organizații, precum și în raporturile cu persoane fizice și juridice, din țară și din străinătate. Vicepreședintele este înlocuitorul de drept al președintelui și exercită atribuții delegate de către acesta. În activitatea sa, președintele este ajutat de un Consiliu Științific consultativ format din 5 cercetători din cadrul Institutului, care acordă asistență președintelui în exercitarea atribuțiilor sale.

În cadrul institutului funcționează următoarele **servicii și compartimente** care sunt în subordinea directă a președintelui:

- Serviciul economic, contencios și administrativ;
- Compartimentul audit;
- Compartimentul de studii, analize și cercetare;
- Centrul de documentare.

Site-ul Institutului poate fi accesat la adresa de web <http://ispmn.gov.ro/>.

Membri

Președinte

István Horváth

Vicepreședinte

Estera Roxana Hetea

Consiliul științific

Horațiu-Iuliu Kozák, secretar științific

László Fosztó, membru

Iulia-Elena Hossu, membru

Attila Gidó, membru

Katalin Vitos, membru

Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Remus Gabriel Anghel, cercetător

László Fosztó, cercetător

Attila Gidó, cercetător, șef compartiment

Albert Zsolt Jakab, cercetător

Tamás Kiss, cercetător

Csongor Köncei, cercetător

Horațiu-Iuliu Kozák, cercetător

Crăciun Ioan Lăcătuș, cercetător

Lehel Peti, cercetător

István Gergő Székely, cercetător

Stefânia Adriana Toma, cercetător

Ilka Veress, cercetător (până la data de 06.05.2013)

Centrul de documentare

József Lőrincz, cercetător (din data de 11.07.2013)

Zsuzsa Bokor, cercetător (până la data de 08.07.2013)

Iulia-Elena Hossu, cercetător

Ágnes Kiss, cercetător

Zsuzsa Plainer, cercetător

Péter Virginás, cercetător documentarist

Katalin Vitos, cercetător, șef compartiment

Serviciul economic, contencios și administrativ

Erika Ágoston Palkó, șef serviciu/economist (până la data de 06.05.2013)

Robert Bandi, expert achiziții

Andrea Bogdan, consilier juridic (până la data de 07.05.2013 și din data de 30.10.2013), șef serviciu (din data de 07.05.2013 până la data de 30.10.2013)

Petru Kállay, economist (până la data de 30.10.2013), șef serviciu (din data de 30.10.2013),

Magdolna Mohácsék, consilier juridic

Claudia Carolina Sebesi, expert PR și secretariat

Ibolya Soós, contabil

Rozalia Vladar, economist (din data de 19.11.2013)

Cap. II. Raportul proiectelor inițiate de către Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Titlul proiectului: *Locuri și spații ale identității naționale în cadrul minorităților naționale din România*

Locul desfășurării: Transilvania/România

Perioada: 2012–

Coordonator de proiect: Albert Zsolt Jakab

Cercetători externi participanți în proiect: studenții departamentelor de etnografie-antropologie și sociologie, cercetători, ONG-uri etc.

Instituții partenere: Asociația Etnografică Kriza János, Asociația pentru Protejarea Monumentelor și a Locurilor Comemorative din Partium și Banat

Tema proiectului: cercetarea și analiza locurilor și spațiilor comemorative și a identității minorităților naționale din Transilvania/România

Scopul proiectului:

1. întocmirea unei baze de date pe următoarele categorii: copac comemorativ, plăci comemorative, statui și busturi, monumente publice (comemorative), obeliscuri, cenotafuri, cimitire de onoare;
2. cercetarea și analiza practicilor de comemorare legate de aceste locuri și spații;
3. întrebări:

- cum se organizează minoritățile naționale și cum folosesc spațiul; ce fel de legături simbolice sau pragmatice cultivă cu trecutul;
- când, în ce context politic sau social se focusează asupra trecutului comun, ce fel de evenimente, atitudini, narative sunt reprezentate la ridicarea monumentelor;
- ce fel de trecut reprezintă, cum se desfășoară spațializarea memoriei colective/culturale, care sunt strategiile memorative, cum se folosește istoria în cadrul minorităților, ce fel de efecte au aceste procese;
- care sunt gesturile, practicile și ritualurile comunitare sau colective care se leagă de aceste locuri memoriale și identitare; când se desfășoară evenimentele comemorative.

Antecedentele proiectului: în anul 2012 au fost publicate două cărți în limba maghiară pe tema ridicării monumentelor și practica comemorării în Cluj-Napoca.

Componentele proiectului (stagiile de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.):

- identificarea persoanelor-sursă (istorici locali, intelectuali localnici);
- identificarea localităților/regiunilor reprezentative;
- selecție tematică – prima etapă a cercetării se concentrează asupra locurilor și spațiilor memoriali (lieux de mémoire);
- adunarea publicațiilor relevante (monografii, studii de caz, broșuri etc.);
- studierea bazelor de date de acest gen (bazele de date ale primăriilor, organizațiilor non-guvernamentale, bazele de date ale organizațiilor științifice și culturale);
- elaborarea chestionarelor, fișelor de date tip și întocmirea bazei de date;
- elaborarea studiilor de caz.

Rezultatele proiectului (2013):

- întocmirea unei baze de date despre locurile și spațiile identității naționale, despre monumentele și practicile de comemorare ale minorităților naționale din Partium și Banat (format excel, word și jpg), mai ales județele Arad și Bihor (peste 600 de date);
- construirea unui site pt. baza de date: <http://ispmn.stream-software.com/monuments>;

- două volume pe tema ridicării monumentelor și practica comemorării în Cluj între 1440–2014, respectiv baza de date care cuprinde inscripțiile, plăcile comemorative, statuile și monumentele produse cu intenția datării și memorării, respectiv datele aferente acestora din Cluj între 1440–2014 (820 de date) – traduse în limba română, în curs de apariție:
 - *Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca.*
 - *Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440–2014).*

Titlul proiectului: *Minoritatea cehă din România*

Locul desfășurării: Satele cehe din Caraș Severin

Durata/Perioada: 2013

Coordonator de proiect: Lehel Peti

Cercetător ISPMN participant în proiect: Iulia-Elena Hossu

Instituții partenere: Asociația Filmtett

Tema proiectului: Film documentar pe tema: istoria recentă a comunităților cehe din România, cultură și etnicitate. Filmul documentar are ca scop prezentarea celor mai importante etape ale istoriei minorității cehe din secolul XX-XXI, valul de restabilire în Cehoslovacia în anii 1947–1948 și în anii de după schimbarea regimului (1989) în Cehia, precum și prezentarea rolului religiei, reprezentarea politică, folosirea limbii, strategii de preservare a identității.

Scopul proiectului: prezentarea comunității cehe din România prin intermediul unui film documentar realizat după metodologia cercetărilor etnografice/antropologice.

Antecedentele proiectului: identificarea sistemului instituțional al minorității cehe realizată în cadrul proiectului *Sistemul instituțional al minorităților naționale din România* (responsabili: Albert Zsolt Jakab– Lehel Peti). Filme documentare despre minorități tradiționale (ceangăi), despre o comunitate germană din Județul Satu Mare, *Minorități în tranziție – Ucrainenii din Maramureș*, realizate de către ISPMN și Asociația Filmtett. Volum colectiv în limba română și traducerea acestuia în limba maghiară, intitulat *Minorități în zonele de contact interetnic. Cehii și slovacii în România și Ungaria*, editat de Albert Zsolt Jakab– Lehel Peti, ISPMN, 2010.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): stagii de documentare, cercetare de teren, postproducție.

Descrierea metodologică: Metodologia de realizare a filmului cuprinde: interviuri cu membrii comunităților locale, a reprezentanților politici, reprezentanții bisericii, precum și experți în istoria și cultura cehilor din România, poze de arhivă.

Rezultatele proiectului: film documentar despre minoritatea cehă, 30 de minute.

- analiza rezultatelor cercetărilor anterioare realizate de ISPMN cu privire la cehi: mai;
- analiza și selecția locațiilor de filmare: mai, iunie;
- pregătirea terenului pentru interviuri: iunie, iulie;
- elaborarea scenariului filmului documentar: iunie, iulie;
- producția filmului documentar: iulie, august;
- realizare DVD și copie standard: septembrie, octombrie;
- diseminare rezultate proiect cultural: octombrie, noiembrie;
- evaluarea proiectului, raport tehnic și financiar: noiembrie.

Titlul proiectului: *Strategii economice și etnicitate: coexistența romilor cu maghiari în două sate transilvănene*

Locul desfășurării: Suatu (jud. Cluj), Agrișteu (jud. Mureș)

Durata/Perioada: 2012-2014

Coordonator de proiect: Lehel Peti

Tema proiectului: antropologia economiei, relații interetnice, etnicitate.

Scopul proiectului: Continuarea cercetării de teren care a debutat în 2012 în două localități agrare, Agrișteu și Suatu pe tema strategiilor economice urmate de comunitatea maghiară și romă, precum și coexistența a celor două comunități. Problema propusă a fost cercetarea strategiilor comunităților după intrarea în UE, precum și efectul produs asupra relațiilor comunitare.

Antecedentele proiectului: cercetare de teren în 2012, participare la conferință.

Componentele proiectului: cercetare de teren, participare la conferință, working paper.

Descrierea metodologică: cercetare de teren.

Rezultatele proiectului:

- prezentare la 3 conferințe;
- realizarea unui working paper (predat în noiembrie 2013).

Titlul proiectului: *Migrație, inegalitate și globalizare*

Locul desfășurării: Sebeș-județul Alba

Durata/Perioada: august – noiembrie 2013

Coordonator de proiect: Remus Gabriel Anghel

Cercetători externi participanți în proiect: Alina Silian, Ovidiu Oltean, Coșciug Anatolie

Instituții partenere: Universitatea Babeș-Bolyai – Facultatea de Științe Politice

Tema proiectului: Cercetarea migrației și a formelor de inegalitate socială care se realizează în contextul globalizării. Orașul Sebeș are cea mai mare densitate de investiții străine din România. Este în același timp și un loc de unde migrația internațională s-a dezvoltat în mai multe valuri succesive după 1990 prin migrația sașilor, a românilor, și de curând, a romilor. Proiectul de cercetare își propune să analizeze modalitățile în care migrația, transnaționalismul migranților se intersectează cu procesul de globalizare și inegalitatea socială locală.

Scopul proiectului: este multiplu: în primul rând analiza modelelor de migrație care au existat de-a lungul ultimilor douăzeci de ani. În al doilea rând, proiectul încearcă să analizeze modelele de inegalitate și relația dintre inegalitate și migrație. În fine, proiectul discută noțiunea de schimbare socială și cum se produce schimbarea socială produsă de migrație în contextul relațiilor de inegalitate.

Antecedentele proiectului: proiectul este continuarea proiectului din 2012 de cercetare de teren în satul Zăbala, județul Covasna, pe tematica migrației și inegalității sociale. Proiectul se realizează în colaborare cu Facultatea de Științe Politice de la UBB Cluj.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): stagii extinse de cercetare de teren.

Descrierea metodologică: metoda de cercetare principală este cercetarea de teren etnografică (bazată în special pe observație participativă și interviuri).

Rezultatele proiectului: până în prezent s-au realizat circa 65 de interviuri pe tematica migrației și inegalității. În urma proiectului actual și a celui de anul trecut din Zăbala s-a trimis către evaluare un articol către revista ISI Population, Space and Place (Wiley). De asemenea se află în etapa de editare un articol pe tematica migrației și inegalității.

Titlul proiectului: *MinLex – Bază de date privind legislația referitoare la drepturile minorităților naționale din România*

Locul desfășurării: ISPMN

Perioada: 2011-2013

Coordonatori de proiect: Andrea Bogdan, Magdolna Mohácsék

Instituții partenere: Institutul de Cercetare a Minorităților Etnice și Naționale al Academiei Științifice Maghiare

Tema proiectului: actele normative adoptate în perioada 1989-2013 care cuprind reglementări referitoare la drepturile minorităților naționale din România.

Scopul proiectului: conștientizarea și promovarea drepturilor lingvistice în rândul maghiarilor din România.

Antecedentele proiectului: proiectul a fost inițiat în anul 2012, baza de date realizată a fost actualizată cu un număr de 209 acte normative în luna octombrie a anului curent.

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe, editare volume, wpuri etc.): colectarea actelor normative în limbile română și maghiară, actualizarea bazei de date în format xls (cu aproximativ 200 acte normative), actualizarea actelor normative pe suprafața online a proiectului

<http://www.ispmn.gov.ro/page/minlex>.

Descrierea metodologică: Proiectul are drept scop realizarea unei baze de date privind actele normative adoptate în perioada 1989-2013 care cuprind reglementări referitoare la drepturile minorităților naționale din România. Baza de date cuprinde atât actele normative publicate în Monitorul Oficial în limba română, cât și textul în limba maghiară publicat în versiunea maghiară a Monitorului Oficial, acolo unde există.

Rezultatele proiectului:

- bază de date Excel;
- salvarea actelor normative;
- comanda acelor acte normative în limba maghiară pe care nu le deține Institutul;
- actualizare bază de date pe suprafața online.

Titlul proiectului: *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România 1989–2009*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2010-2013

Coordonator de proiect: Attila Gidó

Cercetători externi participanți în proiect: Mihai Stepan Cazazian, Nicolae Markov, Camelia Crăciun, Paula Scalcău, Cătălin Manea, Feodor Chirilă, Miodrag Milin, Miktat Gârlan, Ioan Robciuc, Iacob Mihai Domaneanț, Vasile Ciobanu, Maria Dobrescu, Laura Rogobete, Melek Fetisleam, Florin Pintescu, Petre Matei

Tema proiectului: cronologia minorităților.

Scopul proiectului: ISPMN a relansat din ianuarie 2010 proiectul: *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România*. Acest proiect se înscrie în cadrul proiectelor derulate de către Institut cu scopul cercetării minorităților din România. Institutul, bazându-se pe succesul proiectului *Sistemul instituțional al minorităților naționale* (vezi: <http://www.adatbank.ro/regio/ispmn/instituti/>), a hotărât dezvoltarea de noi proiecte de cercetare cu utilizarea și implicarea directă a resurselor umane din organizațiile minorităților naționale.

Cercetarea a continuat și în 2013 și se va încheia în 2014. Finalitatea proiectului: postarea cronologiei minorităților pe internet (pe portalul ISPMN și Transindex Adatbank) și publicarea unui volum pe această tematică.

Antecedentele proiectului: În 2010 s-au realizat cronologiile următoarelor minorități: evrei, germani, sârbi, greci, armeni, romi. În 2011 și în 2012 s-a continuat elaborarea cronologiilor celorlaltor minorități și s-au obținut următoarele cronologii: croați, turci, bulgari, lipoveni, albanezi, polonezi. Până în decembrie 2013 au fost postate următoarele cronologii pe site-ul ISPMN: armeni, germani, greci, bulgari, sârbi, turci, evrei, croați, lipoveni, albanezi, macedoneni, polonezi, tătari, ruteni. În 2012 a apărut primul volum de cronologii cu titlul: Attila Gidó (ed.), *Cronologia minorităților naționale din România 1989–2009. Vol. I: Albanezi, armeni, bulgari, croați, eleni, evrei și germani*. Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2012, 404 p. <http://www.ispmn.gov.ro/nodes/term/slug:carti>. Al doilea volum de cronologie a apărut în 2013 cu titlul: Attila Gidó (ed.), *Cronologia minorităților naționale din România 1989–2009. Vol. II: Macedoneni, polonezi, ruși lipoveni, ruteni, sârbi, tătari, turci*. Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2013. <http://www.ispmn.gov.ro/nodes/term/slug:carti>.

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): cercetare arhivistică, revista presei, culegere de documente, elaborarea unor cronologii, publicarea volumului 2 de cronologii (ruși lipoveni, macedoneni, polonezi, romi, sârbi, turci, tătari).

Descrierea metodologică: cercetare arhivistică, elaborare de cronologii, întocmirea unor documentații.

Rezultatele proiectului:

- cronologii postate pe site-ul ISPMN (în noiembrie 2013);
- contactare și contractare de noi cronologii (în februarie 2013);
- publicare de volum de cronologii (volumul II, în decembrie 2013).

Titlul proiectului: *Participarea minorităților naționale din România în evenimentele din 1989 și primele forme de autoorganizare*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2010-2013

Coordonatori de proiect: Attila Gidó (ISPMN), Csaba Zoltán Novák (cercetător științific, Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române, Târgu-Mureș), Nándor Bárdi (cercetător științific, Institutul pentru Studierea Minorităților al Academiei Ungare, Budapesta)

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Ágnes Kiss, Stefánia Toma

Cercetători externi participanți în proiect: 13 colaboratori (Tamás Sárándi, Attila Lehoczky, Hajnal Tavaszi, Izabella Györgyjakab, Tamás Toró, Zsolt Ákosi, János Fodor, Albert Forró, István Sólyom, Csaba Gidó, Katalin Miklós, Botond Nagy, Réka Vass)

Instituții partenere: Fundația “Jakabffy Elemér”, Fundația “Progres”

Tema proiectului: evenimentele din 1989 și primele forme de autoorganizare din principalele orașe transilvănene.

Scopul proiectului: realizarea unei baze de date, documentații, a unor cronologii locale (Transilvania) și interviuri. Realizarea unei baze de date pe internet, editarea unui volum de studii.

Antecedentele proiectului: În urma acestui proiect s-au obținut cronologii locale și o narativă istorică din perspectiva mișcărilor socio-politice locale. Pe lângă acestea s-a format un grup de profesioniști (majoritatea autorilor fiind profesori de liceu, arhiviști, masteranzi din localitatea respectivă) care vor fi capabili și în viitor să realizeze și alte proiecte științifice. Pe lângă

cronologii, s-au realizat și 82 de interviuri cu membrii elitei locale din diferite orașe ale Transilvaniei. Realizarea acestor interviuri a fost finanțată de către Fundația “Jakabffy Elemér” și Fundația “Progres”. În 2012 și în 2013 au fost postate studiile de caz pe site-ul www.transindex.ro (<http://tortenelem.transindex.ro/>). În 2013 au fost postate 17 cronologii locale pe site-ul ISPMN <http://www.ispmn.gov.ro/page/cronologia-evenimentelor-din-1989>.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): cercetare arhivistică, elaborare de cronologii, întocmirea unor documentații.

Descrierea metodologică: în cadrul proiectului s-a folosit o metodă de cercetare care a inclus atât documentarea bibliografică și arhivistică cât și oral history (interviuri structurate).

Rezultatele proiectului:

- interviuri (în total 82, predate în aprilie 2013);
- volum de studii în pregătire (cca. 300-400 pagini);
- cronologii locale publicate pe internet (în total 17, în iunie 2013);
- studii de caz publicate pe internet (în total 11, între decembrie 2012 și martie 2013).

Titlul proiectului: *Organizațiile politice minoritare din România între 1944–1953*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2011-2014

Coordonatori de proiect: Attila Gidó (ISPMN), Csaba Zoltán Novák (cercetător științific, Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române, Târgu-Mureș) și Mihály Zoltán Nagy (arhivist, Arhivele Naționale Române Serviciul Județean Bihor)

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Attila Gidó (ISPMN), Levente Olosz (masterand UBB, bursier ISPMN între octombrie – decembrie 2012)

Cercetători externi participanți în proiect: Csaba Zoltán Novák (cercetător științific, Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române, Târgu-Mureș) și Mihály Zoltán Nagy (arhivist, Arhivele Naționale Române Serviciul Județean Bihor)

Tema proiectului: cercetarea organizațiilor minoritare din perioada 1944–1953.

Scopul proiectului: analiza politicii statului român față de minoritățile naționale între 1944-1953. După cel de-al Doilea Război Mondial au luat ființă organizațiile de reprezentare a intereselor minorităților naționale, ca de ex. Comitetul Democratic Evreiesc, Uniunea Populară Maghiară, Comitetul Democrat Bulgar, Comitetul Antifascist German, Federația Uniunii Democrate Elene din România, Organizația „Frontul Armeniei”, Comitetul Democrat al Populației Albaneze din România. Aceste organizații de masă au funcționat sub influența Partidului Comunist și au îndeplinit rolul „curelei de transmisie”. În cercetare este analizată activitatea acestor organizații și rolul jucat de către acestea în organizarea propriilor societăți minoritare. Cercetarea constă în documentare, cercetare în arhive (direcțiile județene și Arhivele Istorice Centrale din București), analiză de documente, transcrierea documentelor. Cercetarea va avea ca rezultat un volum de documente cu un studiu introductiv de cca. 100 de pagini. Autorii studiului introductiv și al întregului volum vor fi coordonatorii cercetării. În primii ani s-a desfășurat colectarea, selectarea și transcrierea documentelor pentru publicare. În 2013 s-a început și pregătirea studiului introductiv. Finalitatea proiectului: publicarea unui volum de documente în limba română cu titlul probabil *Organizațiile politice minoritare din România între 1945–1953*.

Antecedentele proiectului: În 2011-2013 s-au efectuat cercetări arhivistice. Au fost fotografiate materialele arhivistice ale organizațiilor de masă a minorităților din Arhivele Naționale Istorice Centrale (București) și din diferite servicii județene ale ANIC. Cercetările arhivistice vor continua și în 2014.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): stagii de documentare, analiză de documente, culegere de texte și studiu științific. Rezultatul proiectului va fi un volum de documente cu un studiu introductiv de cca. 100 de pagini în 2014.

Descrierea metodologică: documentare, cercetare în arhive (direcțiile județene și Arhivele Istorice Centrale din București); analiză de documente; culegere de documente; transcrierea documentelor.

Rezultatele proiectului:

- stagii de documentare – fotografiere de materiale arhivistice, cca. 10 000 de pagini (în 2012);
- analiza documentelor și pregătirea lor pentru publicare (în 2013).

Titlul proiectului: *Cercetarea rețelelor sociale și culturale ale muzicanților romi din Transilvania*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca, județul Cluj

Durata/Perioada: 2013

Coordonator de proiect: Csongor Köncezi

Tema proiectului: Cercetarea rețelei sociale și culturale a muzicienilor romi din Transilvania din mai multe perspective este o sarcină importantă și interesantă în domeniul socio-umanului. Până în prezent abordările care vizau activitățile muzicienilor profesioniști din sate s-au concentrat fie pe aspectele muzicale ale acestei problematice, fie pe aspectele ce priveau relațiile sociale și economice existente între comunitate, satul și muzicantul ca servitor. Totodată din etnomuzicologie respectiv cercetare etnografică lipsește acea concepție care ar asigura o privire mai amplă și complexă asupra acestei tematici. De exemplu: activitatea profesională și viața cotidiană a muzicanților romi din zonele rurale este marcată și într-un fel limitată de o rețea. Descrierea acestei rețele ar cuprinde (de fapt cuprinde) în totalitate modul de viață al comunității. De aceea punctul forte al unei astfel de cercetări ar fi viziunea complexă, cuprinzătoare, globală.

Scopul proiectului: Scopul descrierii rețelei sociale și culturale a muzicienilor romi din Transilvania este de a certifica faptul că muzicienii tradițional profesioniști nu sunt izolați unii de alții, ci activitatea lor a fost și este marcată de reguli nescrise. Acest sistem de reguli poate fi interpretat ca un sistem complex multicolor, unde fiecare parte din sistem este într-o anumită relație sau contact cu celelalte părți. Importanța cercetării se reflectă și prin prisma descrierii unei entități profesionale cu o mare mobilitate între diferite identități și grupuri etnice, regionale și culturale. Muzicanții romi din Transilvania recunosc diferențele culturale constituite pe plan etnic și folosesc într-un mod conștient rezultatele specifice ale acestora. Cu ajutorul profesiei de muzician re trăiesc complexitatea și schimburile din cultură, unde granițele, trecerile devin mai plauzibile. Astfel sunt mai ușor transgresabile. De aici derivă faptul că trăsăturile care stau la baza identității etnice și care în contextul fluxului cultural au o anumită discontinuitate sunt pre-definite ca simboluri ale identității etnice, pentru muzicanții romi nu este un lucru primordial. În anumite situații aceste trăsături sunt considerate ca sursă de venit.

Cu prezenta cercetare s-a dorit crearea unui model de cercetare. Este posibil, ca constatările cercetătorului să fie relevante și pentru alte rețele de muzicanți din alte regiuni, susținând astfel necesitatea cercetărilor similare. Colectarea datelor referitoare la muzicanții din Transilvania respectiv procesarea acestora necesită și o perspectivă istorică: faptul că comunitățile examinate între timp s-au destrămat și s-au dezintegrat aproape în totalitate justifică utilizarea în cercetare a metodologiei de antropologia istorică. Prin aceasta putem obține informații noi, care pe parcurs pot fi analizate și interpretate în cadrul modelului creat.

Antecedentele proiectului:

- În 2008 cercetătorul și-a susținut disertația de doctorat cu titlul *Rețelele sociale și culturale ale muzicanților romi din zona etnografică Călata* la Universitatea Eötvös Lóránd, Facultatea de Litere din Budapesta, Ungaria. În 2011 această disertație a fost editată și publicată în limba maghiară de către Asociația Etnografică Kriza János în seria Kriza Könyvek. Tot în 2011 în cadrul ISPMN lucrarea a fost tradusă și editată în limba engleză, iar în decembrie 2012 a fost publicat volumul cu titlul *On the Social and Cultural Network of the Gypsy Musicians of Kalotaszeg*.
- În vara anului 2008 cercetătorul a început – folosind infrastructura Institutului – studierea muzicanților romi din Câmpia Transilvaniei. A început cu o familie de muzicanți din Pălatca, familia Codoba, rezultatul fiind working papers-ul publicat cu titlul: *Hogyan lett a Kodobákból Codoba? Másodlagos identitásváltások egy mezőségi cigánymuzikus családnál / De la Kodoba la Codoba. Despre schimbarea identității etnice secundare într-o familie de muzicanți romi dintr-un sat din Câmpia Transilvaniei*. În paralel cu publicarea acestui studiu, rezultatele au fost prezentate în mai multe prelegeri științifice la diferite evenimente, conferințe din ultimii ani. În vara anului 2008, 2009, 2010 și 2011 cercetătorul a cules date din comuna Sic, județul Cluj. În 2011 cercetarea s-a extins și în comuna Bonțida, iar în 2013 va continua și în alte comune din Câmpia Transilvaniei.
- În 2010 a început stagiul de documentare la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj despre muzicanții romi în presa secolelor XIX–XX din Transilvania.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.):

- continuarea cercetării de teren a muzicanților romi din Câmpia Transilvaniei, continuarea prezentării rezultatelor acestor cercetări în cadrul unor prelegeri științifice la diferite evenimente și conferințe;
- scrierea unui studiu despre influențele și relațiile între muzicanții romi și muzicanții tradiționali neromi în cultura tradițională din Transilvania;
- stagii de documentare la Arhivele Naționale – Cluj, Biblioteca Academiei – Cluj și Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” – Cluj despre muzicanții romi în presa secolelor XIX–XX din Transilvania (*A városi cigánymuzikusok a 19. és 20. század erdélyi sajtójában*).

Descrierea metodologică: cercetare de teren, interviuri, stagii de documentare în arhive, organizare de ateliere, prezentări de carte și participări la conferințe.

Rezultatele proiectului:

Prezentarea rezultatelor cercetării despre muzicanții romi din Câmpia Transilvaniei și a studiului despre influențele și relațiile între muzicanții romi și muzicanții tradiționali neromi în cultura tradițională din Transilvania în cadrul unor prelegeri științifice la diferite evenimente și conferințe:

- În perioada **9–12 mai 2013**, a fost organizată ediția a VIII-a a **Întâlnirii Muzicienilor de Táncház din Transilvania**, la Valea Boroș, așezare ce aparține de Lunca de Jos, Ghimeș. Această întâlnire este organizată anual, începând cu anul 2006, sub forma unui atelier la care participă muzicienii maghiari din România. În cadrul atelierului sunt susținute prelegeri științifice, discuții profesionale, dar și activități practice specifice domeniului. Sâmbătă, 11 mai, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere științifică cu titlul *A parasztnészekről (Despre viața muzicanților neromi din cultura tradițională)***, prelegere care printre altele a prezentat și influențele și relațiile între muzicanții romi și muzicanții tradiționali neromi în cultura tradițională din Transilvania. (<http://szekelyhon.ro/muvelodes/tanchazzeneszek-szabadegeteme-gyimeskozeplokon>)
- În perioada **26–28 august 2013**, Asociația de Dans Popular al Maghiarilor din România, în colaborare cu Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune” (Háromszék) a organizat un curs de

formare pentru instructorii de dansuri populare din județul Covasna la Sfântu Gheorghe. La conducerea acestui workshop a fost invitat Csongor Köncei (cercetător ISPMN), care a susținut mai multe prelegeri științifice despre cultura tradițională de dans din zona Câmpiei Transilvaniei și despre muzicanții romi din comuna Pălatca.

- În perioada 25–26 octombrie 2013 Fundația Culturală Téka din Gherla a organizat ediția a XVII. a Festivalului Interetnic de Folclor din Câmpia Transilvaniei. În cadrul acestui festival sâmbătă, **26 octombrie 2013** Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere științifică despre cultura tradițională de dans din zona Câmpiei Transilvaniei și despre muzicanții romi din comuna Pălatca. Tema principală a prelegerii susținute a fost prezentarea profesiei de muzicant tradițional romi în rolul de mediator între culturile locale de maghiari, români și romi, dat fiind faptul că muzicanții au fost cei care au transmis și au furnizat cultura tradițională, prin muzică fiecăreia dintre aceste etnii.
(<http://szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article%2CPArticleScreen.vm/id/97375>)
- Miercuri, **11 decembrie 2013** a fost prezentat cartea lui Csongor Köncei (cercetător ISPMN) cu titlul *On the Social and Cultural Network of the Gypsy Musicians of Kalotaszeg* la Institutul Etnografic al Universității Eötvös Lóránd din Budapesta.

Titlul proiectului: *Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2013

Coordonator de proiect: Csongor Köncei

Cercetători externi participanți în proiect: Ca prezentatori și autori de studii invitați: Anca Giurchescu (etnocoreolog, International Council for Traditional Music, Unesco – Copenhaga/București), Corina Iosif PhD (etnomuzicolog, Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române, filiala Cluj) Zoltán Karácsony (etnocoreolog, Institutul de Muzicologie a Academiei Maghiare de Științe a Ungariei), Csilla Köncei PhD (antropolog, UBB), László Felföldi PhD (etnocoreolog, Institutul de Muzicologie a Academiei Maghiare de Științe a Ungariei), István Pávai PhD (etnomuzicolog, Institutul de Muzicologie a Academiei Maghiare de Științe a Ungariei), Ferenc Pozsony PhD (etnograf, UBB), Katalin Simonffy PhD (expert media, UBB), Sándor Varga PhD (etnocoreolog, Universitatea din Szeged) și Erzsébet Zakariás PhD (etnograf, Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române, filiala Cluj).

Tema proiectului: **Tema proiectului:** această cercetare se axează pe următoarele teme:

- situația etnocoreologiei maghiare din România;
- sinteza culegerilor etnocoreologice din perioada comunismului când culegerea și publicarea folclorului tradițional ale minorităților naționale – printre care și cea maghiară – a fost îngreunat din motive socio-economice și politice;
- situația arhivelor existente; mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania (Táncház); trecutul, prezentul și viitorul artei coregrafice maghiare din România;
- introducerea și/sau existența în sistemul educațional românesc a specialității de coreografie cu predare în limba maghiară.

Scopul proiectului: această cercetare încearcă să rezume și să prezinte cât mai detaliat posibil situația etnocoreologiei maghiare din România.

Antecedentele proiectului:

- În perioada 28–30 aprilie 2009 cercetătorul a organizat în cadrul ISPMN o sesiune științifică despre situația etnocoreologiei maghiare și o masă rotundă privind prezentul și viitorul artei coregrafice maghiare din România. Din materialul prezentat la această sesiune s-a editat și s-a publicat în 2010 în cadrul ISPMN volumele *Az erdélyi magyar*

táncművészet és tánctudomány az ezredfordulón și *Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei*. În 2011 s-au organizat mai multe prezentări de carte: lansarea volumului în limba maghiară a avut loc la Sfântu Gheorghe în data de 2 februarie 2011, iar lansarea volumului în limba română a avut loc la sediul ISPMN din Cluj în data de 28 martie 2011. În data de 14 aprilie 2011 s-a organizat o lansare de carte cu masă rotundă la Institutul Muzicologic al Academiei Maghiare din Budapesta.

- Tot în 2009 cercetătorul a inițiat în cadrul ISPMN o cercetare privind predarea dansului popular în școlile maghiare din România, rezultatul fiind working paper-ul publicat cu titlul: *Művészeti szakoktatás avagy műkedvelő hagyományörzés? Helyzetkép a romániai magyar iskolai néptáncoktatásról* (Formare profesională artistică sau păstrarea tradițiilor? Date privind predarea dansului popular în școlile maghiare din România). În paralel cu publicarea acestui studiu, rezultatele au fost prezentate în ultimii ani în mai multe prelegeri științifice la diferite evenimente, conferințe.
- În perioada 22–27 august 2011 a avut loc la Cluj a *VII-a ediție a Congresului de Hungarologie* (7th International Congress of Hungarian Studies). În cadrul acestei conferință s-a desfășurat și o sesiune etnocoreologică intitulată *Tánc – nyelv – közösség a változó régióba* (Dans – limbă – societate într-o regiune în schimbare). Fiindcă prelegerile prezentate s-au axat pe tematica cercetării date, s-a convenit cu autorii ca aceste studii să fie editate într-un volum.
- În data de 24 februarie 2012 s-a organizat o sesiune științifică despre mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania cu titlul *Táncalkalom, hagyományörzés, közösségi szórakozás, társadalmi jelenség – 35 éves az erdélyi táncház / Reuniunea dansantă, revitalizarea tradițiilor, distracție, fenomen social – 35 de ani al Caselor de Dansuri Populare din Ardeal*.
- Scrierea studiului cu titlul *A 35 éves erdélyi táncház rövid történeti áttekintése* (Scurt istoric al mișcării de tip revival al Caselor de Dansuri Populare din Transilvania). În cursul anului 2012 cercetătorul a prezentat acest studiu în mai multe conferințe.

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.):

- colectarea și editarea studiilor prezentate la panelul *Tánc – nyelv – közösség a változó régióban* din cadrul conferinței internaționale 7th International Congress of Hungarian Studies din Cluj pentru redactare;
- colectarea și editarea studiilor prezentate la sesiunea științifică *35 éves az erdélyi táncház*;
- colectarea și editarea a unor studii comandate pentru volumul preconizat;
- stagii de documentare la Arhivele Naționale – Cluj, Biblioteca Academiei – Cluj și Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” – Cluj despre mișcarea de tip revival a Caselor de Dansuri Populare din Transilvania (Táncház);
- traducerea și editarea studiilor pentru volumul doi (separat în varianta maghiară și română) *Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei*.

Descrierea metodologică: stagii de documentare în arhive, editare și traducere, organizare a unei sesiuni științifice, prezentări de carte, participări la conferințe.

Rezultatele proiectului:

- colectarea și editarea studiilor prezentate la panelul *Tánc – nyelv – közösség a változó régióban* din cadrul conferinței internaționale 7th International Congress of Hungarian Studies din Cluj și la sesiunea științifică *35 éves az erdélyi táncház* pentru redactarea volumului doi (separat în varianta maghiară și română) *Az erdélyi magyar táncművészet és tánctudomány az ezredfordulón / Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei* în cadrul Editurii ISPMN;
- colectarea acordurilor pentru traducere și publicare de la autori pentru volumul preconizat;

- textele editate și redactate sunt în curs de traducere, lansarea cărții la ISPMN este preconizat în primul semestru al anului 2014.

Titlul proiectului: *Etnicitate și economie*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2011-2013

Coordonator de proiect: Csongor Könczei

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Horațiu-Iuliu Kozák, Lehel Peti

Cercetători externi participanți în proiect: Ca autori de studiu: Mihály Sárkány PhD (antropolog, Institutul de Etnografie a Academiei Maghiare de Științe a Ungariei din Budapesta) și Enikő Vincze PhD (profesor universitar UBB).

Tema proiectului: editarea unui WP privind problematica etnicității în economie.

Scopul proiectului: editarea unui WP.

Antecedente proiectului: în data de 20 octombrie 2011 la sediul ISPMN a avut loc sesiunea științifică în limba maghiară intitulată *Az etnicitás és a gazdaság kapcsolatai* [Etnicitate și economie]. Intervențiile în cadrul acestei sesiuni au aparținut următorilor: Mihály Sárkány (Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe) cu prezentarea *Etnicitás és gazdaság* [Etnicitate și economie]; Enikő Vincze (UBB) cu prezentarea *Társadalmi kizárás és etnicitás* [Excluziune socială și etnicitate]; Horațiu-Iuliu Kozák (ISPMN) cu prezentarea *A román munkaerő-piaci helyzetéről* [Despre situația romilor pe piața forței de muncă] și Lehel Peti (ISPMN) cu prezentarea *Gazdasági átalakulás és interetnikus viszonyok egy Kis-Küküllő menti településen* [Restructurare economică și relații interetnice într-o localitate din zona Târnavei Mici]. Intervențiile au fost urmate de discuții moderate de către Csongor Könczei (ISPMN).

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): În data de 20 octombrie 2011 la sediul ISPMN a avut loc sesiunea științifică în limba maghiară intitulată *Az etnicitás és a gazdaság kapcsolatai* (Etnicitate și economie).

Descrierea metodologică: editare.

Rezultatele proiectului: Studiul de Atelier nr. 47, cu titlul *Etnicitate și economie* editat de către Csongor Könczei (ISPMN) a fost publicat în iulie 2013.

(<http://www.ispmn.gov.ro/node/etnicitate-i-economie>)

Titlul proiectului: *Recenzie Volum Iulius Rostas (ed.): Ten Years After. A History of Roma School Desegregation in Central and Eastern Europe. Roma Education Fund, CEU Press, Budapest – New York, 2012 [Iulius Rostas (ed): După zece ani. O istorie a desegregării școlare în Europa Centrală și de Est]*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: ianuarie-iunie 2013

Coordonator de proiect: Stefánia Toma

Tema proiectului: recenzia volumului editat de Iulius Rostas (ed.): *Ten Years After. A History of Roma School Desegregation in Central and Eastern Europe*. (Iulius Rostas (ed): *După zece ani. O istorie a desegregării școlare în Europa Centrală și de Est*), Roma Education Fund, CEU Press, Budapest – New York, 2012 pentru revista *Slavic Review*.

Scopul proiectului: publicarea recenziei.

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): documentare, elaborare text.

Descrierea metodologică: documentare, elaborare text.

Rezultatele proiectului: recenzia a fost publicată în revista de specialitate *Slavic Review*, vol. 72, no. 3 (toamna 2013), pg. 627-629 .

Volumul conține o serie de studii organizate în trei părți. Prima parte conține trei studii despre actorii instituționali și descrierea cadrului juridic (național și internațional) al procesului de desegregare școlară. Partea a doua a volumului este cea mai substanțială, în care ne sunt oferite o serie de studii de caz despre politicile de desegregare școlară în diferite țări Europene, urmate de interviuri cu personalități cunoscute implicate în procesul de desegregare. Unele dintre aceste studii (și mai ales interviurile) sunt mai mult decât informative: pe lângă descrierea contextului juridic și instituțional consideră că este mai important de recunoscut că desegregarea implică comunități și oameni. A treia – ultima – parte este capitolul de concluzii al cărui autor este însuși editorul cărții. http://www.slavicreview.illinois.edu/indexes/vol72/index.html#_Number_3,_Fall

Titlul proiectului: *Lansare de carte Martin Olivera: Romanes. Tradiția integrării la romii gabori din Transilvania. Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2012 și masă rotundă „Formele de incluziune „tradițională” a romilor în comunități locale”*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca, ISPMN

Durata/Perioada: 11 aprilie 2013

Coordonatori de proiect: Stefănia Toma, László Foszto

Cercetători externi participanți în proiect: Iulia Hașdeu (lector volum, Elveția), Martin Olivera (autor volum, Franța), Elisabeth Tauber (Italia), Cătălina Tesar (România) și Gergő Pulay (Ungaria).

Tema proiectului: lansare de carte Martin Olivera: *Romanes. Tradiția integrării la romii gabori din Transilvania*. Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2012 și masă rotundă despre formele de incluziune a romilor în România.

Scopul proiectului: diseminare apariție volum.

Antecedentele proiectului: volumul a apărut în anul 2012 la Editura ISPMN.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): organizarea unei lansări de carte deschis pentru publicul larg și mass-media, urmat de o masă rotundă cu cercetători care își desfășoară activitatea în domeniu.

Descrierea metodologică: lansare de carte, masă rotundă internațională cu cercetători din domeniu.

Rezultatele proiectului: Lansarea volumului lui Martin Olivera a oferit o ocazie de a organiza și o masă rotundă cu tema integrării romilor în societatea românească. La eveniment au fost invitați cercetători din diferite instituții și universități internaționale care se ocupă de această temă din diferite abordări teoretice. Problema centrală a discuției a fost analiza diferitelor forme de integrare socială la nivelul comunităților locale și al rețelelor regionale sau mai largi. Aceste forme sunt bazate pe idei și sisteme de simboluri diferite de cele propuse și implementate de stat și societatea civilă sub tema generică „incluziunea romilor”. Formele alternative de integrare există în paralel cu structurile de stat și cele ale organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri). Ele contribuie la crearea, menținerea și dezvoltarea relațiilor de încredere și solidaritate în cadrul grupurilor, dar și între diferitele grupuri. Participanți au analizat funcțiile, potențialul și limitările acestor forme de integrare.

<http://www.ziarulfacia.ro/lansare-de-carte-martin-olivera-romanes-traditia-integrarii-la-romii-gabori-din-transilvania/>

<http://www.presaonline.com/stiri/stiri-locale/lansare-de-carte-martin-olivera-romanes-traditia-integrarii-la-romii-gabori-din-transilvania-2280666.html>

Titlul proiectului: *Cadastrul instituțional al minorităților naționale – romii din România*

Locul desfășurării: național

Durata/Perioada: 2012 – în desfășurare

Coordonator de proiect: Stefănia Toma

Cercetător ISPMN participant în proiect: Katalin Vitos

Cercetător extern participant în proiect: Isabella Pîrvu (UBB)

Tema proiectului: instituții ale minorităților naționale – romii din România.

Scopul proiectului: Proiectul *Cadastru online* este un proiect permanent al Institutului cu scopul de a crea un cadastru online cu instituțiile diferitelor minorități naționale din România. Proiectul vizează inventarierea sistemelor instituționale ale romilor din România și întocmirea unei baze de date online care să ofere informații generale, ușor accesibile și să permită contactarea instituțiilor și a liderilor acestora. Crearea unei astfel de baze de date contribuie la crearea unui cadru propice dezvoltării relațiilor interetnice în rândul minorităților din România. Totodată, contribuie la dezvoltarea unui fond comun de date care poate să faciliteze o cât mai bună comunicare între specialiștii interesați de problematica romilor și comunitățile pe care instituțiile studiate le reprezintă, și să crească vizibilitatea acestor instituții de interes public/social. Baza de date a instituțiilor minorităților naționale este într-un proces continuu de completare.

Antecedentele proiectului: La începutul anului 2012 a fost reluat actualizarea bazei de date a organizațiilor romie în colaborare cu ACDR. În cadrul programului de tutoriat derulat de către Institut, Isabella Pîrvu a participat în toate fazele de pregătire a proiectului. Baza de date a organizațiilor romilor (realizat în 2009) a fost actualizat prin diferite metode de cercetare (metoda bulgărelui de zăpadă, monitorizare presă, contactare personală, etc). Chestionarul utilizat a fost actualizat și schimbat în așa fel încât să se plieze mult mai mult la tema cercetată, totodată să se extindă și aria de tematici cercetate. În acest proces de elaborare a chestionarului au fost implicați și alți cercetători din cadrul Institutului în cadrul unui atelier. Culegerea de date se realizează pe mai multe căi: chestionar poștal, chestionare electronice. Deasemenea a fost publicat un studiu care a încercat să realizeze o analiză comparativă a instituțiilor minorităților etnice din România. Scopul analizei a fost, în primul rând, elaborarea unui model instituțional minoritar care să explice caracterul vieții instituționale a minorităților incluse în analiză. Pe lângă acest scop științific, s-a dorit totodată ca prin acest text să se contribuie la o cunoaștere mai bună a acestor instituții și la accesibilizarea lor. Dat fiind că auto-actualizarea bazei de date a organizațiilor romilor pare a fi un proces mai lent, una dintre explicații ar fi fluctuația mare a apariției și dispariției organizațiilor, proiectul a fost reluat în 2012 cu implicarea unui tânăr cercetător. Astfel, lista organizațiilor romilor a fost actualizat în prima parte a anului 2012, numărul organizațiilor identificate astfel ajungând până peste 380. Deoarece fluctuația în funcționarea organizațiilor romilor este foarte mare, s-a elaborat – pe baza chestionarului utilizat în 2009 – un nou chestionar prin care putem culege date mult mai detaliate referitor la modul de funcționare a acestor organizații. Chestionarul modificat a fost prezentat în cadrul unui atelier științific organizat la ISPMN în data de 24 mai 2012. În aceeași zi, Isabella Pîrvu a susținut prelegerea intitulată „Asumarea identității etnice în rândul tinerilor dintr-o organizație studențească de romi”.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): documentare, culegere de date, anchetă, prelucrare date.

Descrierea metodologică: Actualizarea bazei de date a organizațiilor este o activitate permanentă în cadrul Institutului. Actualizarea se realizează prin diferite metode: metoda bulgărelui de zăpadă,

monitorizare de presă, contacte personale, utilizarea altor baze de date accesibile. Culegerea de date se realizează pe mai multe căi: chestionar poștal, chestionare electronice.

Rezultatele proiectului: Pe parcursul anului 2013 baza de date a organizațiilor romilor a fost actualizat și completat, această activitate fiind una permanentă. Deoarece fluctuația organizațiilor s-a dovedit mare, metoda de actualizare a bazei de date s-a diversificat. Identificarea organizațiilor active în ultimii 3 ani și contactarea lor s-a realizat cu ajutorul Instituției Prefectului din fiecare județ, astfel noua bază de date conține 191 de organizații ale minorității rom care sunt active în acest moment. Pagina de internet a programului a fost actualizat pe site-ul ISPMN. A doua componentă a proiectului este în desfășurare. Până în decembrie 2013 rata de completare a chestionarelor trimise la organizații este de 35%. Rezultatele proiectului permanent *Cadastrul instituțional al minorităților naționale – romii din România* au fost utilizate de exemplu în cadrul proiectului internațional REDhNET - Romani People and Educational and Housing Policies (Romii și politicile educaționale și locuire) în care și ISPMN este partener.

Titlul proiectului: *Actori, roluri și percepții în predarea limbii romani în România*

Locul desfășurării: Nivel național

Durata/Perioada: 2012-2013

Coordonator de proiect: Stefánia Toma

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Crăciun-Ioan Lăcătuș, Katalin Vitos, Melinda Kardos

Cercetători externi participanți în proiect: Gheorghe Sarău, Alexandra Cucolaș

Tema proiectului: politici educaționale privind predarea limbii romani în România.

Antecedentele proiectului: În anul 2011 s-a desfășurat prima fază a proiectului *Actori, roluri și percepții în predarea limbii romani în România* în cadrul căruia s-a realizat o cercetare bibliografică, s-a construit o bază de date a școlilor unde se predă limba romani ca limbă maternă, s-au organizat întâlniri și ateliere, a fost început procesul de culegere a datelor statistice. Cercetarea bibliografică s-a focusat pe două teme: în primul rând s-a realizat o culegere a documentelor referitoare la istoricul programului de predare a limbii romani în România, în al doilea rând, au fost trecute în revistă programele implementate în alte țări și experiențele acestor programe. Tot în această perioadă s-au organizat o serie de ateliere și întâlniri în cadrul ISPMN la care s-a discutat cadrul conceptual, problemele metodologice ale anchetei și a fost finalizat chestionarul. La sfârșitul anului 2011 ISPMN a organizat o conferință pe această temă cu titlul *Limba romani în România: utilizarea în diferite domenii de activitate*, la care au fost invitați reprezentanți ai Ministerului Educației, profesori, mediatori școlari și reprezentanți din diferite domenii în care se utilizează limba romani în context public (actori, reporteri etc.). Scopul conferinței a fost acela de a oferi un cadru de dezbatere privind nevoia și utilitatea folosirii limbii romani în spații formale și informale. În realizarea proiectului au fost implicați și studenți ai Universității Babeș-Bolyai care au ales să facă stagiatura de practică profesională în cadrul ISPMN, dar și voluntari. În cadrul proiectului s-a realizat actualizarea bazei de date a profesorilor de limba romani din România (cu excepția a câtorva județe unde nu am reușit să culegem date). Utilizând aceste date combinat cu rezultatele Recensămintelor am realizat o serie de hărți prin care este vizualizat procentul localităților și unităților școlare unde se predă limba romani în comparație cu procentul populației roma din respectiva localitate, dar și comparat cu limba maternă declarată. S-a realizat o sinteză a programelor educaționale privind predarea limbii romani în România cu titlul „Istoricul studiului limbii Rromani și al școlarizării rromilor în România (1990 – 2012)” (Autor: Gheorghe Sarău, MEC). Rezultatele proiectului au fost prezentate la conferința internațională și întâlnirea anuală a Gypsy Lore Society care s-a desfășurat în perioada 18-23

septembrie 2012 la Beyoglu, Istanbul (Turcia). În cadrul acestei conferințe, în data de 20 septembrie, Stefănia Toma (cercetător ISPMN), a susținut prezentarea cu titlul *Institutional Context and Everyday Practices of Romani Language Teaching in Romania* [Contextul instituțional și practici cotidiene în predarea limbii romani în România].

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): documentare, anchetă, ateliere, elaborare studiu.

Descrierea metodologică: cercetare literatură specialitate, prelucrare date, realizare hărți, elaborare studiu.

Rezultatele proiectului:

- pe parcursul anului 2013 a apărut la Editura ISPMN studiul de atelier „Istoricul studiului limbii romani și al școlarizării romilor în România 1990 - 2012” (autor Gheorghe Sarău);
- raportul de cercetare și studiul de atelier cu același titlu „Actori, roluri și percepții în predarea limbii romani în România” (autor Stefănia Toma);
- în data de 11 decembrie 2013 Stefănia Toma a fost invitată la o discuție la emisiunea în limba maghiară de la Radio Cluj, pentru a prezenta rezultatele proiectului în contextul politicilor educaționale pentru minorități.

Titlul proiectului: *Elaborare manuscris - Az etnikai együttélés gazda(g)sága – magyarok és romák közötti kapcsolatok egy erdélyi közösségben (titlu provizoriu) [Economia conviețuirii etnice – relații etnice între maghiari și romi în Transilvania]*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Pe Durata/Perioada: 2013

Coordonator de proiect: Stefănia Toma

Tema proiectului: relații economice informale între populația romă și maghiară în zonele rurale din Transilvania, și modul în care acestea influențează exprimarea identității etnice.

Antecedentele proiectului: o serie de cercetări de teren realizate pe această temă.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): elaborare manuscris.

Descrierea metodologică: elaborare manuscris.

Rezultatele proiectului: Manuscris. Articolul a fost prezentat în perioada 12-13 septembrie 2013 la Glasgow (Marea Britanie) în cadrul conferinței internaționale a Gypsy Lore Society organizat anul acesta de către Universitatea Strathclyde și în perioada 1-4 iulie 2013 la Tartu (Estonia) la conferința internațională „SIEF 2013 11th Congress: Circulation” organizat de Societatea Internațională de Etnologie și Folclor (Société Internationale d’Ethnologie et de Folklor). Lucrarea prezintă instituția nășitului în context multietnic. Abordările clasice par a fi secundare dacă analizăm nășitul în contextul relațiilor patron-client dintre romi și ne-romi. Contractul nescris a relației patron-client nu conferă un surplus social acestei relații, dar acesta poate fi atins prin modificarea relației patron-client într-unul de rudenie. Astfel, acțiunile de caritate sau cerșit - care sunt stigmatizate de către majoritari – pot fi transformate la nivel discursiv în dăruire, reducând totodată și distanța socială între indivizi și/sau familii.

Titlul proiectului: *Partide etnice și comportamentul electoratului minoritar în perspectivă comparativă*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: februarie-decembrie 2013

Coordonatori de proiect: István Gergő Székely, Tamás Kiss

Cercetători externi participanți în proiect: doi bursieri pentru perioada octombrie-decembrie (Gergő Barna, Attila Deák)

Instituții partenere: UBB, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

Tema proiectului: analiza comportamentului electoral al minorităților naționale din România, atât din perspectiva rezultatelor alegerilor din perioada 1990-2012, cât și prin analiza secundară a anchetelor sociologice realizate în perioada de după 2000 (aceasta din urmă este posibilă doar în cazul minorității maghiare, deoarece pentru celelalte minorități nu există și nu sunt fezabile sondaje reprezentative).

Antecedentele proiectului: proiectul reprezintă continuarea unui proiect început în 2011 și continuat în 2012, care și-a propus crearea unei baze de date la nivel de comune cu rezultatele alegerilor din România din perioada de după 1990 și a anchetelor sociologice realizate după 1999, precum și efectuarea unei ample analize a comportamentului electoral al minorității maghiare.

În anul 2011:

- s-a început întocmirea unei baze de date cu rezultatele alegerilor parlamentare din perioada 1996-2008. În baza de date au fost introduse și date privind procentul minorităților naționale în comune;
- a fost realizată și sistematizarea anchetelor sociologice realizate în perioada 2000-2010;
- a fost realizată o anchetă sociologică pe comunitatea maghiară din România.

În anul 2012:

- anchetă sociologică pe un eșantion simultan național, respectiv reprezentativ pe maghiarii din România;
- au fost realizate manuscrise (aflate într-un stadiu de draft) în limba maghiară de Gergő Barna, Tamás Kiss și István Gergő Székely și-au propus o analiză detaliată a comportamentului electoral al maghiarilor din România, în special a trendurilor în privința mobilizării electorale (ancorată într-o comparație cu totalitatea electoratului românesc), respectiv a preferințelor politice.

Rezultatele proiectului în 2013:

- s-a continuat sistematizarea rezultatelor oficiale ale alegerilor la nivel de comune și prezentarea lor într-o bază de date unificată; s-a actualizat baza de date cu rezultatele alegerilor locale și parlamentare din 2012; s-a completat baza de date cu variabile de context relevante la nivel de comună (rezultate de recensământ, alte date publicate – sau nepublicate, dar colectate – de către INS);
- s-a realizat o analiză statistică a rezultatelor alegerilor locale și parlamentare din 2012 privind comunitatea maghiară;
- s-a finalizat analiza privind comportamentul electoral al comunității maghiare între 1990-2012;
- s-a realizat o anchetă sociologică pe eșantion maghiar pe tematica cunoștințelor politice, integrare politică.

Descrierea anchetei sociologice:

- Ancheta sociologică a fost realizată pe un eșantion reprezentativ pentru comunitatea maghiară de 1232 respondenți.
- Ancheta a vizat:
 - atitudinile electoratului maghiar într-un context postelectoral;
 - a testat unele ipoteze specifice privind factorii care influențează mobilizarea electorală, în special factorii ce țin de domeniul cunoștințelor și a atitudinilor politice;

- sondajul a urmărit explorarea comparată a aspectelor comportamentului electoral al maghiarilor ce țin de sistemul politic românesc, respectiv cel din Ungaria, având în vedere că în anul 2014 vor avea loc alegeri parlamentare în Ungaria, și pentru prima dată și alegătorii cu cetățenie dublă vor avea dreptul să voteze;
- au fost introduse întrebări privind identitatea națională, atitudini față de cetățenia maghiară.

Publicații:

- **Tamás Kiss – Gergő Barna:** Erdélyi magyarok a magyarországi és a romániai politikai térben [Maghiarii din Transilvania în spațiul politic din România și Ungaria] ISPMN Working papers 50.
- **Tamás Kiss – Gergő Barna:** Maghiarii din Transilvania în spațiul politic maghiar și românesc.
- **Tamás Kiss – Gergő Barna - István Gergő Székely:** A társadalomépítéstől a klientúra-építésig. Az RMDSZ és a magyar választók közötti kapcsolódás átalakulása [De la construcția societății la construcția clientelei. Natura schimbătoare a legăturilor dintre UDMR și electoratul maghiar din Transilvania]. *Magyar Kisebbség* 2013/1.
- **István Gergő Székely:** Válságok és választások évada Romániában 2012-ben [2012 - an electoral și de criză în România]. *Századvég* 67 (2013/1), 65-100.

Manuscrise:

Tamás Kiss – István Gergő Székely: From parallel society to clientelistic networks: The changing nature of linkages between RMDSZ and the Transylvanian Hungarian electorate [Natura schimbătoare a legăturilor dintre UDMR și electoratul maghiar din Transilvania].

Titlul proiectului: *Starea socială și politici de integrare a comunităților de romi în municipiul Sfântu Gheorghe*

Locul desfășurării: Sfântu Gheorghe, Cluj-Napoca

Durata/Perioada: iulie-septembrie 2013

Coordonator de proiect: Tamás Kiss

Instituții partenere: Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe (proiectul este parțial finanțat de Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe).

Tema proiectului: proiectul a analizat situația comunităților de romi din municipiul Sfântu Gheorghe, respectiv politicile de integrare a comunităților de romi la nivel local (elaborate de către primăria municipiului).

Antecedente proiectului: În municipiul Cluj-Napoca, în cadrul unui proiect finanțat de către UNDP a avut loc o analiză similară a situației comunităților de romi. În elaborarea instrumentelor de cercetare s-a avut ca scop compararea rezultatelor cu cele din Cluj-Napoca.

Descrierea proiectului:

Proiectul a avut trei componente majore:

- 1) O anchetă sociologică privind situația gospodăriilor din zona Örkő.

Ancheta sociologică a fost desfășurată cu ajutorul operatorilor de teren. Toate gospodăriile din zona respectivă au fost investigate.

- 2) O analiză calitativă a politicilor de integrare a romilor a Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe.
- 3) O analiză istorică (începând cu anii 1970) a politicilor de integrare a romilor din Sfântu Gheorghe.

Despre ancheta sociologică realizată:

- *Perioada de colectare a datelor:* 6–9 August 2013.

- *Populația cercetată:* populația și Gospodăriile ale cartierului de romi, Örkő, din Sfântu Gheorghe.
- *Caracterul colectării datelor:* s-au adunat informații despre fiecare gospodărie și fiecare persoană din cartierul Örkő.
 - *Numărul gospodăriilor:* 432
 - *Numărul persoanelor:* 1828
- Pe parcursul colectării datelor s-a primit ajutor de la liderii comunității, cu care înainte de începerea adunării datelor s-a examinat pe teren cartierul, după care pe baza documentelor deja existente s-a întocmit lista clădirilor. Contrar practicilor folosite la recensământ sau în cadrul altor cercetări s-a **definit o gospodărie ca fiind totalitatea persoanelor care locuiesc într-o locuință**. Prin urmare datele pot fi verificate mai ușor și sunt mai transparente.
- În cazul în care într-o clădire se aflau mai multe locuințe (cu intrare separată), în mod firesc s-au considerat gospodăriile separate.
- Rata de răspundere (datorită ajutorului localnicilor) era foarte mare. Numai în cazul unei singure gospodării s-a refuzat completarea chestionarului.
- Chestionarele au fost aplicate de către operatori de teren în locuința respondenților.
- Verificarea operatorilor de teren s-a făcut personal. Coordonatorul cercetării și organizatorul se aflau pe teren pe toată durata colectării datelor.

Ancheta s-a realizat în cadrul Primăriei Sfântu Gheorghe. Scopul ei a fost acela de a primi o imagine cuprinzătoare și reală despre condiția de viață a locuitorilor cartierului. Cercetarea va sta la baza realizării politicilor sociale ale Primăriei Sfântu Gheorghe, însă nici Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale și nici cercetătorii implicați în realizarea anchetei nu vor participa în mod direct la elaborarea acestor politici. Prin urmare raportul prezintă numai situația existentă și nu propune soluții.

Titlul proiectului: *Reforma administrativ-teritorială și diversitatea etno-culturală (proiect continuat din anul 2012)*

Locul desfășurării: Cluj

Coordonator de proiect: István Gergő Székely

Cercetători ISPMN participanți în proiect: István Gergő Székely, István Horváth

Cercetători externi participanți în proiect: Miklós Bakk (UBB, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării), József Benedek, Ibolya Török (Kurkó), Csongor Máté (UBB, Facultatea de Geografie)

Tema proiectului: Proiectul și-a propus elaborarea unor studii despre posibilele scenarii legate de reorganizarea teritorial-administrativă a României, ținând seama de aspecte economice, dar și de diversitatea etnoculturală a țării. S-a avut în vedere elaborarea a două materiale de către experți în domeniu: unul (elaborat de experții de la Facultatea de Geografie) despre aspectele de geografie economică, umană și socială, iar al doilea studiu (pregătit de dl. Bakk) despre aspectele politice și administrative ale organizării teritoriului.

Antecedentele proiectului: Actualitatea proiectului a fost dată de faptul că reforma administrativ-teritorială este pe agenda politică a României din anul 2011. ISPMN și-a propus să contribuie la dezbaterile despre acest subiect prin aceste studii realizate de către experți în domeniu, și prin organizarea unor mese rotunde și conferințe de presă.

Rezultatele proiectului:

Working paper

- József Benedek – Ibolya Török – Csongor Máté: *Dimensiunea regională a societății, diversitatea etnoculturală și organizarea administrativ-teritorială în România*. ISPMN Working Papers 51.
- Miklós Bakk: *Regionalism asimetric și administrație publică* (în pregătire, a fost deja realizată corectura, se află în faza de tehnoredactare în momentul redactării acestui raport).

Titlul proiectului: *Autonomy Arrangements in the World [Autonomii și soluții speciale pentru minorități cu elemente de autonomie sau împărțirea puterii] – volum editat*

Locul desfășurării: România

Durata/Perioada: 2013

Coordonator de proiect: István Gergő Székely

Cercetători externi participanți în proiect: Levente Salat (UBB), Alexander Osipov (ECMI)

Instituții partenere: European Centre for Minority Issues (Flensburg, D), UBB, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

Tema proiectului: Editarea unui volum cu titlul de lucru *Autonomy Arrangements in the World World (Autonomii și soluții speciale pentru minorități cu elemente de autonomie sau împărțirea puterii)*, ce conține lucrările care au fost prezentate în cadrul conferinței cu același titlu care a avut loc în septembrie 2012 la Flensburg, Germania. Obiectivul conferinței și al întregului proiect a fost să adune la un loc studii și cercetări despre exemple mai puțin cunoscute de autonomie (de orice natură, inclusiv teritorială, non-teritorială, sau chiar soluții instituționale care nu pot fi considerate autonomii propriu-zise, însă care implică totuși un oarecare nivel de împărțire a puterii, de exemplu soluții administrative asimetrice, sisteme de pluralism legal). Semnificația proiectului este sporită de oportunitatea de cooperare cu ECMI, una dintre cele mai prestigioase instituții de cercetare în domeniul minorităților din Europa.

Antecedentele proiectului: Proiectul a fost demarat în prima jumătate a anului 2012, printr-un anunț de conferință și un call for papers, iar în perioada 14-15 septembrie 2012 a avut loc o conferință la sediul ECMI, în Flensburg, cu participarea a aproximativ jumătate a specialiștilor implicați în proiect. Din partea ISPMN a participat István Gergő Székely. Programul conferinței este accesibil aici: <http://www.ecmi.de/home/autonomy-arrangements-in-the-world/>). Procedura de editare și review a textelor obținute de la autori a fost demarată în decembrie 2012.

Rezultatele proiectului:

În cursul anului 2013 au avut loc tratative cu Editura Peter Lang în vederea publicării volumului. Pe baza opiniei redactorilor editurii (bazată pe două capitole mostră) vor fi necesare anumite modificări: s-a cerut o fundamentare mai solidă a conceptualizării fenomenelor acoperite de proiect (diferitele tipuri de autonomie), un grad mai ridicat de standardizare în ceea ce privește structura studiilor individuale și eventual renunțarea la anumite manuscrise în cazul cărora aceste modificări nu sunt fezabile. În prezent se discută posibilitatea modificărilor cu autorii manuscriselor. În cazul în care cerințele editurii Peter Lang nu vor putea fi satisfăcute în întregime și proiectul nu va fi acceptat spre publicare, se va trece la varianta a doua menționată în planul de activitate pe anul 2013, și anume publicarea volumului într-o formă regândită la o editură din România, posibil Editura ISPMN.

Titlul proiectului: *”Népszolgálat” (Volksdienst, People’s Service) și discursul duplicitar – etos și strategii discursive ale elitei minoritare maghiare înainte de 1989*

Locul desfășurării: Cluj

Durata/Perioada: 2011-2013

Coordonator de proiect: Nándor Bárdi, József Lőrincz

Instituții partenere: Institutul pentru Cercetarea Minorităților – Academia Ungară, Budapesta

Tema proiectului: cercetarea ideii și practicii de slujire a poporului în spațiul public maghiar din Transilvania înainte și după 1945, respectiv relevanța conceptului după 1989.

Descrierea proiectului: conceptul face parte din categoria mai largă a ideilor referitoare la autodefinirea, autoreprezentarea și autoguvernarea minorității maghiare din Transilvania, apărute în anii 1920. În general, ideea ne trimite la o concepție clasică a politicii, înțeleasă ca o activitate publică menită să asigure fericirea în sens aristotelian prin înnobilarea sufletelor cetățenilor – depășind astfel limitele administrației, organizării etc. Prin urmare, constituirea și reprezentarea societății nu înseamnă „comunicare politică”, „marketing politic”, „propagandă” etc., ci îngrijirea sufletului cetățenilor (Foucault), prin modele și sfaturi personale. De asemenea, resortul acțiunii sociale nu trebuie să fie interesul personal, ci valorile comunității. Prin urmare, programele economice, sociale, culturale etc. sunt importante numai dacă duc la întărirea spiritualității comunității. De exemplu, soluționarea problemei minorităților nu ține în primul rând de drepturi („drepturile omului”), ci de transformarea spirituală a subiecților.

Rezultatele proiectului:

- prezentare la 4 workshopuri, 1 conferință;
- studiu;
- volum colectiv (în perspectivă).

Titlul proiectului: *Burse de cercetare în domeniul relațiilor interetnice*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: octombrie-decembrie 2013

Tema proiectului: În luna septembrie 2013, ISPMN a scos la concurs un număr de 14 burse de cercetare în domeniul relațiilor interetnice. Grupul-țintă îl reprezintă tinerii cercetători cu vârsta cuprinsă între 18-35 de ani, cu experiență în domeniul relațiilor interetnice, cu studii relevante pentru bursele tematice și s-a acordat pe o durată de 3 luni de zile. Obiectivele acestui program de burse au fost: sprijinirea și încurajarea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice, oferirea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice posibilitatea de a câștiga experiență în munca de cercetare în echipă, contribuția la valorificarea bazelor de date și a materialelor existente în Institut, cât și promovarea valorilor interculturalității. Domeniile în care au fost acordate bursele sunt:

- cercetarea comportamentului electoratului minoritar (2 burse: Grigore Barna, Attila Deák);
- cercetarea învățământului în limba maghiară (2 burse: Zsuzsanna Márton, János Márton);
- documentarea cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România (3 burse: János Csaba Pozsony, Levente Olosz, Emőke Borsos);
- multiculturalitate și interculturalitate în orașele mixte din Transilvania (2 burse: Gyöngyi Pásztor, Attila Gábora);
- analiza politicilor publice implementate în cadrul Strategiei Naționale pentru îmbunătățirea situației romilor (1 bursă: Emanuela Ignățoiu-Sora);
- realizarea filmului documentar, pedagogic privind deportarea romilor în Transnistria (1 bursă: Ion Gnatiuc);
- realizarea unui pachet educațional privind Holocaustul romilor - deportarea în Transnistria (1 bursă neacordată);
- cercetarea locurilor și spațiilor identității naționale la minoritățile naționale din Transilvania (1 bursă: Ákos Nagy);

- realizarea unei programe școlare pentru ciclul superior al liceului în domeniul drepturilor minorităților naționale (1 bursă neacordată).

1. Bursă în domeniul cercetării comportamentului electoratului minoritar - 2 burse

Coordonatori de proiect: István Gergő Székely, Tamás Kiss

Cercetători externi participanți în proiect: doi bursieri pentru perioada octombrie-decembrie (Gergő Barna, Attila Deák)

Instituții partenere: UBB, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

Scopul proiectului: Cercetarea comportamentului electoratului minoritar. Completarea bazei de date privind rezultatele alegerilor parlamentare, europarlamentare, prezidențiale și locale la nivel de comună (disponibilă în Centrul de Documentare al Institutului) cu următoarele variabile: Rezultatele alegerilor locale din 2012, Rezultatele alegerilor parlamentare din 2012, Variabile privind structura pe vârste, școlarizare, activitate economică în cazul în care vor fi publicate rezultatele finale ale recensământului din 2011, Cifra de afaceri totală a firmelor din comună, oraș. Elaborarea unei analize a rezultatelor partidelor maghiare la alegerile locale și parlamentare din 2012. Elaborarea manuscrisului privind comportamentul electoratului maghiar, împreună cu cercetătorii ISPMN implicați în proiect.

Antecedentele proiectului: Proiectul reprezintă continuarea unui proiect început în 2011 și continuat în 2012, care și-a propus crearea unei baze de date la nivel de comune cu rezultatele alegerilor din România din perioada de după 1990 și a anchetelor sociologice realizate după 1999, precum și efectuarea unei ample analize a comportamentului electoral al minorității maghiare.

Rezultatele proiectului: S-a continuat sistematizarea rezultatelor oficiale ale alegerilor la nivel de comune și prezentarea lor într-o bază de date unificată; s-a actualizat baza de date cu rezultatele alegerilor locale și parlamentare din 2012; s-a completat baza de date cu variabile de context relevante la nivel de comună (rezultate de recensământ, alte date publicate – sau nepublicate, dar colectate – de către INS). S-a realizat o analiză statistică a rezultatelor alegerilor locale și parlamentare din 2012 privind comunitatea maghiară. S-a finalizat analiza privind comportamentul electoral al comunității maghiare între 1990-2012. S-a realizat o anchetă sociologică pe eșantion maghiar pe tematica cunoștințelor politice, integrare politică.

2. Bursă în domeniul cercetării sistemului de învățământ în limba maghiară - 2 burse

Coordonator de proiect: Tamás Kiss

Cercetători externi participanți în proiect: doi bursieri pentru perioada octombrie-decembrie: Zsuzsanna Márton, János Márton

Scopul proiectului: Bursa în domeniul cercetării sistemului de învățământ în limba maghiară reprezintă un stagiul de cercetare în cadrul proiectului inițiat de către ISPMN, Școli în pericol, desfășurat în parteneriat cu Centrul Analizilor în Politici Publice. Bursierul a fost implicat în cercetare calitativă, respectiv realizare de interviuri în 5 județe (50 de localități) privind situația învățământului în limba maghiară. Activitatea bursierului a fost organizată, monitorizată și evaluată de către un coordonator, cercetător numit din partea ISPMN.

Rezultatele proiectului: Pe baza datelor și informațiilor obținute din interviuri au fost întocmite 23 de studii de caz, fiecare prezentând situația învățământului în limba maghiară dintr-una din localitățile selectate în cadrul proiectului. Studiile de caz au fost elaborate după un model stabilit în cadrul unei întâlniri a echipei de cercetare în 2012, fiecare studiu cuprinzând date referitoare la așezarea geografică a localităților, situația demografică și raportul populației de etnie maghiară din fiecare localitate, situația învățământului în limba maghiară din localitate, precum și câteva observații privind viitorul și șansele de supraviețuire pe termen scurt și mediu a secțiilor/claselor de limba maghiară. Predarea către coordonatorul echipei de cercetare a studiilor de caz referitoare la situația învățământului în limba maghiară din județul Bihor a avut loc în cursul lunii decembrie

2013. Încărcarea studiilor de caz pe pagina de web a programului de cercetare *Școli în pericol* (<http://www.iskolakveszelyben.ro>) este în curs de desfășurare.

3. Bursă de cercetare în domeniul documentării cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România – 3 burse

Coordonator de proiect: Ágnes Kiss

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Iulia-Elena Hossu, Péter Virginás, Katalin Vitos

Cercetători externi participanți în proiect: bursierii Emőke Bors, Levente Olosz, János Csaba Pozsony

Scopul proiectului: Prin acest proiect se dorește pe de o parte colectarea și sistematizarea textelor, proiectelor, filmelor documentare și evenimentelor științifice care abordează minoritățile naționale din România, mai precis, rezultate apărute din 1990 încoace. Pe de altă parte, această bază de date va fi pusă la dispoziția publicului larg pe o suprafață on-line care dispune de un motor de căutare complex. Proiectul a fost inițiat de către Centrul de documentare ISPMN la sfârșitul anului 2012.

Antecedentele proiectului: baza de date on-line, proiectul „Noutăți în cercetarea minorităților naționale”, proiectul „ISPMN Newsletter”, Filmoteca ISPMN, proiectele editoriale ISPMN.

Componentele proiectului: bază de date, programare web motor de căutare.

Descrierea metodologică: Proiectul are trei componente:

- colectarea datelor;
- proiectarea și testarea suprafeței on-line;
- încărcarea informațiilor pe suprafața on-line.

Sursele pentru realizarea primei componente a proiectului sunt următoarele: Editura ISPMN, informațiile colectate pentru buletinul informativ „Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România”, „ISPMN Newsletter”, contactele Centrului de documentare cu alte instituții de cercetare, respectiv bibliografiile de specialitate.

Prin componenta a doua sunt realizate posibilitățile de căutare avansată în baza de date pe suprafață on-line. Filtrarea textelor este posibilă pe următoarele categorii: minoritatea, tipul publicației, cuvinte-cheie, limbă și disciplină. Baza de date este accesibilă în trei limbi: limba română, maghiară și engleză.

Componenta a treia este realizată concomitent cu apariția textelor noi relevante, respectiv în blocuri tematice (pe minorități).

Strategia de dezvoltare ale bazei de date:

- colectarea exhaustivă a publicațiilor/proiectelor/evenimentelor care abordează minoritățile mai mici;
- colecție selectivă a publicațiilor/proiectelor/evenimentelor care abordează minoritatea maghiară, germană și romă.

Rezultatele proiectului: La sfârșitul anului 2013 Centrul de documentare dispune de o bază de date cu publicațiile științifice care abordează tematica minorităților mici, bază ce cuprinde 1092 titluri care au fost încărcate pe suprafața on-line, respectiv o bază de date cu filmele documentare (toate minoritățile) ce conține 437 titluri.

Contribuția bursierilor: Bursierii au contribuit la dezvoltarea bazei de date cu documentarea publicațiilor care abordează minoritățile mici, adică minoritatea albaneză, armeană, bulgară, cehă, croată, greacă, macedoneană, poloneză, ruso-lipovană, rutenă, slovacă, sârbă, tătară, turcă și ucraineană, respectiv cu documentarea publicațiilor care abordează chestiuni relevante minorităților în cadru general (folosirea limbii materne, cadrul instituțional pentru protecția minorităților etc). Cercetarea bursierilor (prin biblioteci și on-line) a rezultat 1092 de titluri în total, care au fost introduse de către ei în programul Endnote, respectiv încărcate pe pagina web a Institutului.

Baza de date este denumită RE/SEARCH și poate fi accesată la: <http://ispmn.gov.ro/researches>

4. Bursă de cercetare în tematica multiculturalitate și interculturalitate în orașele mixte din Transilvania – 2 burse

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Cercetători externi participanți în proiect: 2 bursieri: Gyöngyi Pásztor, Attila Gábora

Scopul proiectului: Bursă de cercetare pentru elaborarea de materiale care să reflecte atât bunele practici din diferite localități cât și viziunile actorilor instituționali. Aceste materiale au rolul de a contribui la configurarea politicilor multiculturale din orașele mari din Transilvania. Datele au fost colectate ca urmare a analizei de documente și a tehnicilor de interviu, individuale și colective.

Rezultatele proiectului: În cadrul bursei de cercetare oferite de Institutul pentru Studiarea Minorităților Naționale bursierii au făcut parte dintr-o echipă care a contribuit la realizarea unei componente multiculturale în *Strategia municipiului Cluj-Napoca pentru anii 2013-2020*. În acest grup de lucru responsabilitatea lor a constat din realizarea unei cercetări care să ofere informații empirice cu privire la multiculturalismul din Cluj-Napoca.

În prima fază bursierii au clarificat conceptul de multiculturalitate, discutând și interpretând principalele aspecte teoretice ale conceptului, apoi au planificat cercetarea propriu-zisă. Au avut de realizat și analizat discuții focus-grup cu stake-holderi clujeni, metode pentru care au elaborat un ghid de focus-grup. O listă cu stake-holderi clujeni a fost pregătită de ceilalți membri ai grupului de lucru, pe liste regăsindu-se reprezentanții ONG-urilor, partidelor politice, principalelor instituții reprezentative pentru multiculturalismul clujean, minoritățile etnice și religioase etc. Totodată, ei au comunicat cu invitații, iar discuțiile au fost programate după cerințele acestora, astfel ca toți să aibă oportunitatea de a participa. În realizarea ghidului bursierii au avut în vedere informațiile prealabile despre invitați, precum experiența prealabilă cu focus-grupuri realizate cu elite, au adaptat ghidul pe profilul socio-demografic al invitațiilor.

În vederea elaborării *Strategiei municipiului Cluj-Napoca pentru anii 2013-2020*. Componenta multiculturală, au realizat, pe baza *Ghidului* trei focus-grupuri, atât cu membri ai grupului de lucru, cât și cu stakeholderi – personalități care au implicații majore în dezvoltarea și implementarea politicilor multiculturale.

Organizarea acestor focus-grupuri a avut următoarele obiective:

- să se circumscrie aspectele specifice ale multiculturalității clujene, respectiv ale multiculturalismului clujean;
- să se identifice principalele atuuri, puncte slabe, oportunități și amenințări ale multiculturalității clujene (analiză SWOT), așa cum se pot ele articula din perspectiva administrației locale;
- să se formuleze direcțiile strategice de valorificare a potențialului multicultural al municipiului Cluj.

Discuțiile s-au desfășurat pe 21, 28 și 29 noiembrie 2013, la sediul ISPMN, și au avut 7, 11 respectiv 9 participanți. Rolul bursierilor a fost cel de moderator ai discuțiilor.

În ultima fază a cercetării bursierii au analizat cele discutate la focus-grupuri pe baza înregistrărilor audio și au realizat raportul aferent anexat prezentului document. Raportul servește ca bază empirică pentru *Strategia municipiului Cluj-Napoca pentru anii 2013-2020*. Componenta multiculturală.

Totodată, pe toată perioada desfășurării proiectului bursierii au participat la discuțiile membrilor Grupului de lucru, prezentând progresele obținute, discutând sarcinile noi primite în cadrul proiectului, și luând parte la lucrările Grupului.

5. Analiza politicilor publice implementate în cadrul Strategiei Naționale pentru Îmbunătățirea situației romilor

Locul desfășurării: București

Coordonator de proiect: László Fosztó

Cercetător extern participant în proiect: Emanuela Ignațoiu Sora, bursier ISPMN

Tema proiectului: Bursa a fost acordată pentru un stagiu de cercetare de 3 luni și are ca scop elaborarea unei analize critice despre progresul implementării Strategiei Naționale pentru îmbunătățirea situației romilor în perioada 2012-2013.

Bursierul a avut sarcina să adune date, să elaboreze o analiză sistematică și să redacteze un studiu în acest domeniu. Studiul va include (dar nu se limitează la) descrierea și analiza:

- actelor normative adoptate și modificate în acest domeniu;
- descrierea rolurilor și actorilor implicați în procesul implementării strategiei;
- descrierea planurilor de acțiune naționale și locale;
- recenzia rapoartelor de progres publicate de ONG-uri și Comisia Europeană și recomandările acestora;
- studii de caz despre acțiuni inițiate în cadrul strategiei, urmărind impactul acestora în perioada studiată.

Rezultatele proiectului: Bursierul a lucrat în mod independent și în colaborare cu cercetătorii ISPMN pe baza unui plan de cercetare convenit în comun, în coordonarea lui László Fosztó de la ISPMN. Studiul care rezultă din acest stagiu de cercetare va fi publicat în seria Studiilor de Atelier ISPMN și/sau în alte publicații de specialitate.

6. Bursă de cercetare pentru tineri cercetători în domeniul realizării filmului documentar

Coordonator de proiect: Iulia-Elena Hossu

Cercetător extern participant în proiect: Ion Gnatiuc

Tema proiectului: cercetare în domeniul filmului documentar.

Rezultatele proiectului: Bursierul care a beneficiat de o bursă în domeniul realizării filmului documentar a participat la întâlnirile pe care le-am organizat de două ori pe lună la sediul ISPMN. El a dat dovadă de o reală capacitate de organizare, îndeplinind toate atribuțiile pe care le-a primit. În plus, datorită naturii muncii pe care a depus-o, a dat dovadă și de un real talent în munca de tip creativ, găsind soluții la impedimentele de natură tehnică cu care orice demers de acest tip se confruntă pe parcursul procesului de realizare.

Astfel, conform rapoartelor lunare de activitate, bursierul a efectuat următoarele activități:

- A vizionat materialele audio-vizuale ale ISPMN, cu privire la deportarea romilor, a transcris părți din video-interviurile realizate în România și a realizat traducerea în limba română a fragmentelor de interviuri video realizate în Ucraina.
- A participat la toate întâlnirile de lucru cu echipa de coordonare a bursei/filmului din cadrul ISPMN în vederea elaborării scenariului filmului și a stilisticii ce a fost utilizată. (2 întâlniri de lucru pe lună).
- A stabilit un prim format al scenariului. Filmul se axează pe interviurile realizate cu cercetători științifici și istorici specializați pe tema Holocaustului, care au fost completate de interviurile cu supraviețuitorii și martorii Holocaustului. Pentru a completa informațiile oferite și pentru a creiona contextual istoric, s-a propus utilizarea unor materiale de arhivă (fotografii), ordine ale autorităților din perioada respectivă care vizau deportarea romilor și hărți grafice digitale.
- Împreună cu echipa de coordonare a filmului, a realizat inventarierea serviciilor și resurselor necesare pentru realizarea filmului, care constau în:
 - achiziționare de materiale de arhivă;
 - realizare de post-procesare culoare, corecții zgomot, grafică computerizată;
 - realizare coloană sonoră originală, post-procesare sunet;
 - realizare subtitrare film.
- A efectuat traducerea și transcrierea în limba română a fragmentelor de interviuri video realizate în Ucraina cu martori ai Holocaustului Romilor.
- A predat către ISPMN o versiune intermediară a filmului documentar cu caracter pedagogic având ca țintă profesorii și elevii din cadrul învățământului preuniversitar, nivel liceal.

- A predat în format scris scenariul viitorului documentarului.

7. Bursă de cercetare pentru cercetarea locurilor și spațiilor ale identității naționale în cadrul minorităților naționale din Transilvania

Coordonator de proiect: Albert Zsolt Jakab

Cercetător extern participant în proiect: Ákos Nagy bursier

Tema proiectului: bursa de cercetare s-a acordat pentru cercetarea și analiza locurilor, spațiilor și identității minorităților naționale din Transilvania.

Descrierea metodologică: elaborare bază de date, cercetarea și analiza practicilor de comemorare.

Rezultatele proiectului: În cadrul cercetării a fost elaborată o bază de date despre locurile și spațiile comemorative, care pe lângă rolul lor important în crearea și păstrarea identității naționale a minorităților, au un rol și în formarea identității locale. Cercetarea s-a concentrat pe zona Banatului și pe Partium, zone multilingve și multietnice. Majoritatea datelor provin din județele Arad și Bihor. În această primă fază cercetarea s-a focusat mai ales pe Partium. Datele prelucrate provin din monografiile, periodice, broșuri, studii de caz și alte publicații, precum și din cercetări proprii. Aceste surse conțin informații referitoare la spațiile și evenimentele comemorative ale minorităților naționale de la început până în prezent. Au fost obținute date din aproape toate localitățile județului Bihor, unde minoritățile naționale au ridicat obiectele lor de comemorare până în anul 2012. Maghiarii, germanii, slovacii, evrei sunt prezenți cu peste 600 de monumente, statui, busturi, cenotafuri, plăci memoriale etc. Baza de date din județul Arad prezintă comemorările și locurile lor până în 2003. Datele istoriografilor locali (Géza Dukrét, János Ujj) au servit ca punct de plecare pentru cercetările ulterioare, care s-au efectuat cu utilizarea periodicilor apărute în județele Arad, Bihor, Satu Mare și Timiș. Aceste jurnale, ziare ale minorităților prezentau amănunțit festivitățile de inaugurare a monumentelor nou ridicate.

În baza de date au fost trecute plăci comemorative, statui și busturi, monumente publice, obeliscuri, cenotafuri, cimitire de onoare și copaci comemorativi. Aceste obiecte în primul rând au fost găsite în județele Arad, Bihor, Satu Mare și Timiș. În baza de date sunt trecute: anul inaugurării, subiectul comemorării, locul obiectului de comemorare, localitatea, județul, inițiatorul comemorării, executantul, descrierea sărbătorii de inaugurare și fotografii despre obiectivul comemorării.

Baza de date a locurilor Partium și Banat este în format electronic, conține peste 750 de obiecte și ulterior va fi încărcat în baza de date online a paginii web a ISPMN.

Proiectul este unul deschis, se poate extinde și pe alte județe, creând o bază de date complexă, care poate fi de folos cercetătorilor minorităților naționale, dar este interesant și pentru oamenii de rând, care sunt interesați de istoria și situația minorităților naționale din România.

Titlul proiectului : *Integrare educațională a tinerilor romi*

Locul desfășurării: Oradea

Durata/Perioada: anul 2013

Coordonator de proiect: Zsuzsa Plainer

Tema proiectului: integrarea educațională a romilor.

Scopul proiectului: analiza fenomenului de integrare educațională.

Descrierea metodologică: scopul acestei cercetări este analiza mecanismelor de integrare educațională a copiilor romi într-o școală cu clasele I-VIII din Oradea. Fenomenul de integrare educațională este depistat în această cercetare prin două demersuri: analiza programelor naționale de integrare educațională (*A doua șansă*, recuperare, fără frecvență), respectiv analiza formelor educaționale „obișnuite” și modul în care acestea influențează prezența copiilor romi la școală. În decursul cercetării din 2011 (noiembrie, decembrie) s-a urmărit structura internă a școlii, politica sa de recrutare a copiilor romi, implementarea programelor de integrare în cadrul instituției de

învățământ prin interviuri realizate cu conducerea instituției și câțiva profesori, mediatorul școlar etc. De asemenea, s-au realizat interviuri despre experiențele copiilor și părinților cu școala precum și interviuri narative despre experiențele tinerilor în programele de incluziune (*A doua șansă*). Cercetarea a continuat în mai 2012 când s-au colectat date despre formele clasice ale sistemului de învățământ prin interviuri realizate cu cadre didactice, psihopedagog etc.

Rezultate: în 2013 primele rezultate ale cercetării au fost prezentate la conferințe naționale și internaționale (conferința SACR la Sibiu, conferința SIEF în Estonia, conferința Asociației Judaice la Cluj-Napoca). Deasemenea, a fost predat și acceptat pentru publicare un studiu de atelier la Editura ISPMN în septembrie 2013 cu titlul: *Audit Culture and the Making of a “Gypsy School” – financing policies, curricula, testing and educational inequalities in a Romanian town* [Cultura auditului și crearea unei „școli de țigani” – politici de finanțare, curiculă, metode de testare și inegalități educaționale într-un oraș din România].

Cap. III. Raportul proiectelor inițiate de către Centrul de Documentare

1. Raportul proiectelor inițiate de către CD

BAZE DE DATE ISPMN

Titlul proiectului: *Monitorizarea presei privind minoritățile naționale*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonatori de proiect: Zsuzsa Plainer, Katalin Vitos

Scopul proiectului:

- crearea unei baze de date cu articolele, știrile, interviurile, reportajele, editorialele apărute, care sunt disponibile pentru cei interesați de o analiza mai amplă, cantitativă a discursurilor publice legate de minoritățile naționale;
- prelucrarea materialelor existente, posibilitate de publicație online (posibil sub formă de WP) pentru studenți, masteranzi, doctoranzi;
- colaborare, schimb și uniformizare baze de date cu alte instituții, organizații interesate de monitorizarea temelor legate de minoritățile naționale.

Descrierea metodologică: În cadrul proiectului sunt monitorizate versiunile online ale cotidianelor naționale. În cazul presei scrise în limba română sunt acoperite următoarele ziare: Evenimentul Zilei, Jurnalul Național, Ziua, Cotidianul, Gândul. De asemenea sunt monitorizate și următoarele cotidiene naționale ale minorității maghiare: Krónika, Új Magyar Szó, Transindex, Erdélyi Riport. Înregistrarea datelor fiecărui articol este standardizată, arhivarea electronică a materialelor fiind o muncă continuă.

Rezultatele proiectului 2013:

- Administrare pagina web.
- Pagina web: <http://adatbank.transindex.ro/regio/ispmn/sajto/>
- Suprafață de administrare: <http://adatbank.ro/regio/ispmn/sajto/admin>

Includerea unor teme noi:

- „minoritatea română” în județele Covasna și Harghita (cazul bentiței tricolore) (146 de articole);
- problematica steagului secuiesc (854 de articole).

Titlul proiectului: *Hărți etnice*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Tema proiectului: prezentare, prelucrare baze de date sub formă de hărți etnice.

Scopul proiectului: oferirea de informații publicului larg despre minoritățile etnice din România, dezvoltarea unei pagini web pe tematică.

Pagina web: <http://www.ispmn.gov.ro/maps>

Suprafața de administrare: <http://www.ispmn.gov.ro/admin>

Descrierea metodologică: crearea unor hărți etnice în programul GIS cu tematica: distribuția etnică, lingvistică a minorităților naționale din România în județele și unitățile administrative, gradul de suprapunere etnică și lingvistică.

Rezultatele proiectului 2013:

- 238 de noi hărți în format gis și jpg – distribuția etnică 2011, distribuția lingvistică, distribuția minorităților (RPL 2011);
- creare structură nouă pentru distribuția etnică-lingvistică a minorităților (datele afișate sub forma unor tabele).

Titlul proiectului: *Roma Grey Papers. Baza de date a documentelor neoficiale (grey paper) despre romii din Europa*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: 2011-, proiect în curs de desfășurare

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Zsuzsa Plainer, Stefánia Toma

Tema proiectului: realizarea unei baze de date a documentelor neoficiale despre romii din Europa.

Scopul proiectului: proiectului este culegerea informațiilor privind romii din Europa, din diferite surse disponibile în format electronic, și clasificarea acestora pentru a le pune la dispoziția cercetătorilor și a altor părți interesate.

Descrierea metodologică: În anul 2011 s-a început colectarea de informații produse la toate nivelurile de guvernare, de mediul academic, cel de afaceri și industrie, publicații care nu sunt controlate de către edituri cu scopuri comerciale.

Datele sunt publicate într-o bază de date online cu un motor de căutare, pe pagina web ISPMN (Meniul Baze de date – Greypapers). Această bază de date online cu 242 titluri conține informații despre documente și linkuri de unde pot fi accesate documentele.

Rezultatele proiectului 2013:

Au fost încărcate documentele „Graypapers” pe serverul ISPMN, și pot fi descărcate direct de pe siteul Instituției.

Titlul proiectului: *Motor de căutare texte – RE/SEARCH*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Ágnes Kiss

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Iulia-Elena Hossu, Péter Virginás, Katalin Vitos

Cercetători externi participanți în proiect: bursierii Emőke Bors, Levente Olosz, János Csaba Pozsony

Scopul proiectului: Prin acest proiect se dorește pe de o parte colectarea și sistematizarea textelor, proiectelor, filmelor documentare și evenimentelor științifice care abordează minoritățile naționale din România, mai precis, rezultate apărute din 1990 încoace. Pe de altă parte, această bază de date va fi pusă la dispoziția publicului larg pe o suprafață on-line care dispune de un motor de căutare complex. Proiectul a fost inițiat de către Centrul de documentare ISPMN la sfârșitul anului 2012.

Antecedentele proiectului: baza de date on-line, proiectul „Noutăți în cercetarea minorităților naționale”, proiectul „ISPMN Newsletter”, Filmoteca ISPMN, proiectele editoriale ISPMN

Componentele proiectului: bază de date, programare web motor de căutare.

Descrierea metodologică: Proiectul are trei componente:

- colectarea datelor;
- proiectarea și testarea suprafeței on-line;
- încărcarea informațiilor pe suprafața on-line.

Sursele pentru realizarea primei componente a proiectului sunt următoarele: Editura ISPMN, informațiile colectate pentru buletinul informativ „Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România”, „ISPMN Newsletter”, contactele Centrului de documentare cu alte instituții de cercetare, respectiv bibliografiile de specialitate. Prin componenta a doua sunt realizate posibilitățile de căutare avansată în baza de date pe suprafață on-line. Filtrarea textelor este posibilă pe următoarele categorii: minoritatea, tipul publicației, cuvinte-cheie, limbă și disciplină. Baza de date este accesibilă în trei limbi: limba română, maghiară și engleză. Componenta a treia este realizată concomitent cu apariția textelor noi relevante, respectiv în blocuri tematice (pe minorități). Strategia de dezvoltare ale bazei de date:

- colectarea exhaustivă a publicațiilor/proiectelor/evenimentelor care abordează minoritățile mai mici;
- colecție selectivă a publicațiilor/proiectelor/evenimentelor care abordează minoritatea maghiară, germană și romă.

Rezultatele proiectului: La începutul anului 2013 Centrul de documentare a dispus de o colecție de texte compusă din buletinele informative Noutăți (începând din august–noiembrie 2010), lista publicațiilor ISPMN (începând din 2009), respectiv publicațiile cercetătorilor ISPMN la alte edituri, corpus care a fost lărgit pe parcursul anului 2013 cu publicații noi apărute, respectiv publicațiile anterioare datelor menționate. În prima parte a anului 2013 a fost testat și finalizat motorul de căutare. La sfârșitul anului 2013 Centrul de documentare dispune de o bază de date cu publicațiile științifice care abordează tematica minorităților mici, bază ce cuprinde 1216 titluri care au fost încărcate pe suprafața on-line, respectiv o bază de date cu filmele documentare (toate minoritățile) ce conține 437 titluri.

Titlul proiectului: *Banca de date ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Instituții partenere: Transindex

Tema proiectului: creare, prelucrare, traducere baze de date, administrare pagină web.

Scopul proiectului: informații oferite pentru publicul larg despre minoritățile etnice din România, dezvoltarea conținutului online al paginii web ISPMN, crearea unei bănci de date în limba engleză, cu conținut specializat pe tema minorităților din România.

Stocarea și prezentarea materialelor prime și a rezultatelor cercetărilor ISPMN (materiale audio video, foto, baze de date, rapoarte de cercetare).

Antecedentele proiectului: În anul 2008 s-a început colaborarea cu Banca de date a portalului Transindex (www.adatbank.transindex.ro) în vederea elaborării unui proiect comun.

La ora actuală Banca de date cuprinde următoarele conținuturi:

- baze de date statistice – cei interesați vor găsi în arhiva noastră 24 de baze de date, rezultate ale unor cercetări desfășurate de către institutul nostru și alte instituții colaboratoare: Universitatea Babeș-Bolyai – Departamentul de sociologie, CCRIT, ELTE UNESCO – Departamentul pentru studierea minorităților, Editura Kriterion, Centrul sociologic Max Weber, Institutul Teleki László;
- informații privind organizațiile minoritare din România;
- biblioteca ISPMN;

- cărți și reviste editate de către ISPMN;
- link-uri utile.

Pagina web <http://www.adatbank.ro/regio/ispmn>

Suprafață de administrare <http://www.adatbank.ro/regio/ispmn/admin>

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): completarea și administrarea permanentă a bazei de date, programare pagina Web.

Descrierea metodologică: înregistrarea și arhivarea diferitelor materiale și documente provenite din cercetările ISPMN, încărcarea documentelor și a conținutelor noi pe suprafața de administrare.

Rezultatele proiectului 2013:

- actualizare baze de date;
- actualizare bibliotecă, cărți și reviste ISPMN.

Titlul proiectului: *R.O.M.A.*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonatori de proiect: Stefănia Toma

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Zsuzsa Plainier, Katalin Vitos

Tema proiectului: adunarea și prezentarea unor informații, date, proiecte, evenimente despre romi.

Scopul proiectului: este acela de a completa site-ul ISPMN cu informații, date, proiecte, evenimente despre romi. Prin plasarea de noi informații cu acest conținut se dorește creșterea vizibilității paginii de web, și, implicit a ISPMN-ului.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): adunare date, design și programare web, traduceri în limba romani.

Descrierea metodologică: Conținutul vizat pentru site este de mai multe feluri: cercetările deja realizate sau în curs de realizare ale membrilor ISPMN, informații despre evenimentele și publicațiile ISPMN despre romi, baze de date utile pentru cercetarea romilor, eventual, anumite informații interesante, destinate publicului larg (fragmente de interviuri, recomandări de filme, poze etc.) despre „problema” romă, monitorizarea presei cu informațiile despre romi.

Primul pas al proiectului este colectarea și reorganizarea și integrarea în site a materialului deja existent referitor la proiecte și evenimente ISPMN despre romi. Pentru a realiza o bază de date cât mai completă, cercetătorii sunt rugați să pună la dispoziție reflecții de presă, materiale înregistrate, fotografiile despre evenimentele deja realizate, respectiv, în cazul publicațiilor, eventualele recenzii despre ele. Al doilea tip de conținut, informațiile utile, se referă la colectarea link-urilor importante pentru cercetarea romilor, baze de date utile, respectiv finalizarea bazelor de date proprii (ISPMN) referitoare la romi: informații despre mediatori școlari, colecții de materiale despre educația romilor etc.

Rezultatele proiectului 2013: în anul 2013 s-a creat o bază de date în format word. Această bază de date cuprinde următoarele informații: proiectele ISPMN pe romi pe anii 2008-2012, evenimentele ISPMN organizate cu tematica romilor între 2008-2012 (conferințe, mese rotunde, dezbateri etc.), prezența cercetătorilor ISPMN la diferite evenimente cu tematica romilor organizate de în afara ISPMN-ului în țară și în străinătate. Publicațiile ISPMN și ale cercetătorilor ISPMN pe tematica romilor.

Titlul proiectului: *Reconstituirea dinamicii sistemului de învățământ în limbile minorităților naționale din România – colectare, uniformizare baze de date*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Ágnes Kiss

Scopul proiectului: este de a urmări, pe baza evidențelor, registrelor, statisticilor obținute de către instituțiile competente/corespunzătoare (inspectorate școlare județene, Ministerul Învățământului), dinamica învățământului pe limbile minorităților naționale din România.

Antecedentele proiectului: Centrul de Documentare ISPMN deține câteva documente de lucru și dosare arhivate ale acestor instituții ce conțin date cu privire la anii de școlarizare 1968-1996. Aceste dosare sunt în format fotocopie și conțin date despre: *evoluția numărului elevilor în clasele cu predare în limba minorităților naționale, pe niveluri de instruire*, despre *dezvoltarea sistemului instituțional de învățământ pe limbile minorităților* și despre *evoluția numărului cadrelor didactice în clasele cu predare în limba minorităților naționale pe niveluri de instruire* în cazul minorităților maghiară, germană, sârbă, ucraineană, slovacă, cehă și a celei grecești.

Descrierea metodologică: Proiectul vizează într-un prim pas, organizarea digitalizării dosarelor, introducerea datelor în format Excel și SPSS. Dosarele, statisticile neavând o structură unică (datorită schimbărilor structurale ale sistemului de învățământ de-a lungul anilor și datorită schimbărilor sistemelor de înregistrare a datelor) vor fi, pe cât posibil, uniformizate.

Rezultatele proiectului: În cursul anului 2013 au fost arhivate documentele deținute de către Centrul de documentare. Ordonarea documentelor urmează un plan tematic - cronologic – alfabetic. Fondul conține 48 de unități arhivistice. Inventarul fondului cuprinde: denumirea unității arhivistice, anii extremi, număr file și observații, respectiv un tabel anexă care conține informații detaliate despre tipul documentelor regăsite în unitățile arhivistice.

NEWSLETTERS

Titlul proiectului: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Ágnes Kiss

Tema proiectului: editare newsletter

Scopul proiectului: este colectarea și difuzarea informațiilor despre: lucrările științifice recent apărute în domeniul cercetării minorităților naționale din România, respectiv evenimentele de importanță majoră din acest domeniu.

Proiectul dorește să contribuie la creșterea vizibilității lucrărilor științifice din domeniul vizat și la intensificarea fluxului de informații despre/între instituțiile interesate, respectiv autorii lucrărilor.

Descrierea metodologică: Între lucrările științifice propagate se includ nu numai publicațiile apărute în România, ci și cele apărute în străinătate, precum și sursele prime create de diferite instituții (baze de date, repertorii, colecții de documente etc.). La fel, informațiile referitoare la evenimente mai importante conțin știri despre conferințe și workshop-uri organizate în țară și în străinătate pe tema minorităților naționale din România. Informațiile difuzate nu conțin activitatea ISPMN (publicații ISPMN și evenimente organizate exclusiv de ISPMN). Informațiile colectate se vor difuza instituțiilor interesate din România, cum ar fi organizații guvernamentale și neguvernamentale care se ocupă de minorități, respectiv organizațiile minorităților.

Mijloacele utilizate pentru colectare și difuzarea informațiilor

Informațiile se colectează preponderent prin corespondență (via e-mail) între ISPMN și instituțiile care produc sau contribuie la apariția lucrărilor științifice relevante, și ocazional prin discuții personale cu administrația instituțiilor. Mijloacele prin care se difuzează informațiile colectate constituie:

- buletinul informativ periodic (lunar) în format electronic;
- site-ul ISPMN. Buletinele informative sunt afișate lunar pe site în formă compactă. Evenimentele sunt afișate și înainte de a avea loc, deci și separat de celelalte informații incluse în buletinul informativ, pe pagina principală a site-ului ISPMN în secțiunea „știri, noutăți etc.”.

Informațiile privind noutățile în cercetarea minorităților naționale din România sunt redactate sub forma unui buletin informativ periodic ce este difuzat organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale care se ocupă de minorități, respectiv organizațiilor minorităților.

Rezultatele proiectului 2013:

Apariție lunară, 11 numere: <http://www.ispmn.gov.ro/page/cercetarea-minoritilor-naionale>.

Titlul proiectului: *Newsletter-ul ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: editare newsletter

Scopul proiectului: este de a oferi publicului avizat informații despre principalele activități organizate sub egida institutului sau de către cercetătorii care activează în cadrul acestuia. Paleta de evenimente la care se va face referire va fi destul de largă, putând să cuprindă informații despre: ultimele apariții editoriale ale ISPMN, conferințe, ateliere, mese rotunde organizate de către institut, parteneriate de cercetare etc.

Descrierea metodologică: Informațiile privind activitatea ISPMN sunt redactate sub forma unui buletin informativ periodic ce este difuzat organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale care se ocupă de minorități, respectiv organizațiile minorităților.

Mijloacele utilizate pentru difuzarea informațiilor

Mijloacele prin care se difuzează informațiile colectate sunt:

- buletinul informativ periodic (lunar) în format electronic;
- site-ul ISPMN. Buletinele informative sunt afișate lunar pe site în formă compactă. Evenimentele sunt afișate și înainte de a avea loc, dar și separat de celelalte informații incluse în buletinul informativ, pe pagina principală a site-ului ISPMN în secțiunea „știri, noutăți etc.”.

Rezultate proiectului 2013:

- apariție lunară, 11 numere: <http://www.ispmn.gov.ro/page/ispmn-newsletters>.
- redactare *Cronologia Instituției*.

PAGINA WEB ISPMN

Titlul proiectului: *Pagina web a ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Ágnes Kiss, Péter Virginás, Iulia-Elena Hossu

Tema proiectului: dezvoltare conținut web

Scopul proiectului: creșterea vizibilității activității ISPMN, servicii oferite publicului larg despre minoritățile naționale din România

Descrierea metodologică: În anul 2013, pagina Institutului nostru a cunoscut o dezvoltare continuă. Conținutul paginii ISPMN are la ora actuală următoarele componente mari: Despre institut; Proiecte; Evenimente; Proiecte Roma; Editura ISPMN; Baza de date ISPMN; Instituțiile minorităților; Biblioteca online ISPMN; Formulare bilingve, Cronologia minorităților naționale, Hărți etnice.

Conținutul paginii este dezvoltat în 3 limbi: limba română, limba engleză și limba maghiară. Cei care accesează pagina noastră de web se pot informa cu privire la profilul Institutului, a principalelor cercetări și proiecte efectuate de către noi și pot accesa rapoartele acestora; au acces la catalogul online al bibliotecii ISPMN, pot afla informații despre viitoare manifestări, conferințe organizate de către instituția noastră, pot chiar descărca versiunea online a textelor *Studiilor de atelier* pe care le edităm începând cu anul 2008.

În anul 2013, conținutul paginii a fost dezvoltat cu noile proiecte ale Institutului, cu rapoartele rezultate în urma cercetărilor, cu noile publicații ale Editurii ISPMN etc., astfel încât am oferit o imagine cât mai completă despre activitățile Institutului precum și despre alte tipuri de informații care ar putea fi utile celor interesați de problematica minorităților naționale, atât la nivel național cât și internațional.

Rezultate proiectului 2013:

Pagina web: www.ispmn.gov.ro

Suprafața de administrare: www.ispmn.gov.ro/admin

- dezvoltare conținut web: actualizare știri, anunțuri, evenimente-proiecte 2013, actualizare Editura ISPMN (cărțile, WP-urile apărute, Newsletter-uri), baze de date online (cadastru, monitorizare de presă, greypapers, hărți etnice, RE/SEARCH, cronologia minorităților, baza de date Monument);
- conectarea paginilor RE/Search cu Hărțile etnice;
- dezvoltare structură/design:
 - culoare automată diferită în funcție de modul pentru linkuri;
 - pe paginile principale să apară linkuri către sub-pagini;
- dezvoltare suprafață administrativă:
 - funcționalități noi pentru modulul Re/Search:
 - în modulul de căutare, listele să aibă posibilitate de derulare verticală;
 - să apară 20 de date în listă;
 - butonul de back să păstreze setările făcute în pagina anterioară la căutare;
 - tabele și setări;
 - funcționalități noi pentru modulul Graypapers
(încărcare documente în pdf și link-uri în baza de date, cca. 240)
 - funcționalități noi pentru modulul Conference Management
(modul de încărcare a participanților conferințelor)
 - modul de conectare cu Google+
 - posibilitate de abonare la newsletter
(Noutăți în cercetarea minorităților naționale, ISPMN Newsletter)

În anul 2013 siteul ISPMN a avut 25.428 de vizitatori.

ARHIVARE

Titlul proiectului: *Arhivarea electronică a proiectelor ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Ágnes Kiss, Iulia-Elena Hossu, Zsuzsa Plainer

Tema proiectului: înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN

Scopul proiectului: arhivarea diferitelor materiale și documente provenite din cercetările ISPMN (baze de date, interviuri, fotografii, material video etc.)

Antecedentele proiectului: Arhiva proiecte ISPMN 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): arhivare proiecte ISPMN.

Descrierea metodologică: Centrul de documentare a ISPMN derulează proiectul permanent de arhivare electronică a proiectelor desfășurate de către institut. Prin arhivarea electronică a proiectelor de cercetare se urmărește pe de o parte sistematizarea acestora, iar pe de altă parte culegerea și arhivarea/verificarea rezultatelor sau/și al diferitelor produse de proiect. Printr-un format clar și accesibil, arhivarea include următoarele informații specifice în câmpuri separate:

- cod de identificare;
- titlu/denumire proiect;
- tema cercetării;
- responsabilii de proiect;
- parteneri (de ex. alte instituții sau colaboratori din afara ISPMN) ;
- perioada de desfășurare a proiectului;
- observații (stare proiect – în pregătire/în derulare/finalizat etc.).

Rezultate elaborate în curs/la final pe tipuri de documente (subcâmpuri) și atașate (cu hyperlink): buletine informative, raport de cercetare studiu/studii, statistici/baza de date, fotografii, film, înregistrări audio, site web, alte observații (prezentări publice etc.). Pe lângă tabel, documentele aferente diferitelor proiecte sunt arhivate nu numai în fișiere separate ci și păstrate în Centrul de documentare sub forma de copii tipărite.

Rezultatele proiectului:

Arhivare proiecte 2013.

FONDUL DE FILM DOCUMENTAR

Titlul proiectului: *Filmoteca ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonatori de proiect: Iulia-Elena Hossu, Péter Virginás, Zsuzsa Plainer

Tema proiectului: dezvoltarea fondului de filme documentare, organizare seminarii de film, organizare mese rotunde, elaborare film documentar.

Scopul proiectului: Unul dintre obiectivele Centrului de documentare din cadrul ISPMN este de a dezvolta fondul de filme documentare, de a organiza seminarii de film pentru publicul larg, de a organiza mese rotunde tematice și de a se implica în elaborarea unor filme documentare legate de tematica minorităților din România. Filmoteca ISPMN își propune să servească nevoile cercetătorilor angajați ai ISPMN, respectiv ale utilizatorilor acestui Centru de documentare.

Componentele proiectului: (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): stagii de documentare, ateliere și mese rotunde, achiziții filme documentare.

Planul de dezvoltare a constat în identificarea și achiziționarea de filme documentare, filme artistice sau de ficțiune și spoturi care au relevanță pentru studierea minorităților etnice și a relațiilor interetnice. În acest sens au fost inițiate:

- colaborări cu arhive de filme sau instituții de profil (pentru a obține copii ale unor filme păstrate în arhive);
- achiziționarea de filme care se comercializează;
- deplasări în limita posibilităților pentru vizionarea de filme prezentate la festivaluri de filme și workshop-uri, pentru a obține copii ale acestora de la producători sau distribuitori (festivaluri autohtone – Astra Sibiu).

Rezultate proiectului 2013:

- *Filmoteca ISPMN* a ajuns la ora actuală să conțină peste 150 de filme documentare și 20 de DVD-uri cu interviuri filmate în diferite cercetări.
- Pe parcursul anului 2013, Centrul de documentare ISPMN a continuat *seria de proiecții de filme* din filmoteca ISPMN, sub titlul de *Seminarii de film pe tematica minorităților*. Proiecțiile s-au desfășurat pe întregul an și au reușit să coaguleze un grup interesat de problematica reprezentării vizuale a minorităților, în documentare și filme antropologice. Participanții s-au întâlnit în sala de conferințe a ISPMN și după vizionarea documentarelor au avut ocazia să întâlnească regizori, specialiști în domeniul vizual. Pe lângă vizionarea filmelor documentare în cadrul seminariilor au fost invitați regizori ai filmelor precum și specialiști în domeniu, fiind organizate dezbateri și discuții în jurul temelor pe care filmele le tratau. Aceste seminarii au fost deschise publicului larg având însă ca grup-țintă studenții în științele sociale precum și cercetătorii în domeniu. În același context, responsabilii de proiect au continuat să participe la festivaluri de film documentar în vederea identificării și achiziționării de noi filme menite a completa colecția de filme a CD.
- Elaborare film documentar *Valea Plângerii*.

Elaborare film documentar

Titlul proiectului: *Valea plângerii*

Locul desfășurării: județul Dolj

Durata/Perioada: 2013

Coordonatori de proiect: Iulia-Elena Hossu, Estera Hetea

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Iulia-Elena Hossu

Instituții partenere: Triba Film

Tema proiectului: Între anii 1943 și 1945, regimul Antonescu a deportat aproximativ 25.000 de romi în Transnistria. Jumătate dintre cei deportați au murit, la scurt timp, de foame, de frig sau din alte cauze. După 70 de ani, cei puțini care au supraviețuit și care pe atunci erau copii, își reamintesc și povestesc cu emoție evenimentele îngrozitoare de atunci. Filmul și-a propus să reconstituie drumul, locurile și întâmplările tragice ale Holocaustului romilor. Intervipurile cu membrii comunității ucrainene din Transnistria, martori ai ororii, completează poveștile supraviețuitorilor romi și transformă un spațiu astăzi aparent banal în unul antropologic, al memoriei și al lacrimilor.

Scopul proiectului: a fost realizarea unui film documentar pe tema deportării romilor în Transnistria.

Descrierea metodologică: Filmul este produs de Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Triba Film și a fost finalizat la sfârșitul anului 2013 avându-i regizori pe

Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan și Iulia Hossu. În urma participării la Festivalul de Film Documentar ASTRA Sibiu, desfășurat în luna octombrie 2013, a obținut premiul pentru cea mai bună imagine, competiția România, cu următoarea apreciere din partea juriului: „Imagini răvășitoare, care sublimează mărturiile oamenilor, transformându-le într-o emoționantă experiență cinematografică.”

Rezultatele proiectului: DVD Master cu filmul documentar realizat care conține subtitrări în limba engleză și materialul brut rezultat în urma filmărilor.

2. Raportul Fondul de documente al CD

Titlul proiectului: *Dezvoltarea bibliotecii*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonator de proiect: Péter Virginás

Tema proiectului: dezvoltarea fondului de documente existent prin achiziții, schimb de publicații și donații.

Scopul proiectului: facilitarea accesului la literatura de specialitate curentă pentru cercetătorii și colaboratorii institutului, respectiv la literatura necesară pentru cadrul teoretic al proiectelor de cercetare desfășurate de către membrii institutului.

Descriere metodologică: În anul 2013 achiziția cărților de specialitate (în limbi de circulație internațională, respectiv și în limba română și maghiară) a fost realizată conform domeniilor de colecție deja stabilite, adică s-a concentrat pe literatură despre romi, sociologie și migrație, antropologie și psihologie socială, metode de cercetare, relații interetnice, naționalism și etnicitate, drepturi ale minorităților, respectiv bilingvism și multilingvism. Am urmărit, pe de o parte, recomandările cercetătorilor și noile apariții, iar pe de altă parte am continuat achiziția titlurilor care au apărut în anii precedenți la edituri consacrate în domeniul științelor sociale (Blackwell, Polity Press, Sage etc.).

În același timp, biblioteca a primit cărți și reviste și prin donații din partea unor persoane fizice și instituții partenere. Dezvoltarea bibliotecii se reflectă și în conținutul catalogului online (serviciul informațional).

Rezultatele proiectului 2013:

- fondul de documente a fost îmbogățit cu aproape 500 de cărți și reviste;
- catalogul online numără la sfârșitul anului 2013 peste 4400 de intrări;
- s-a realizat afilierea la Worldcat.org ceea ce va permite afișarea și promovarea în anul 2014 a catalogului online și a bibliotecii pe platforma de căutare Worldcat.org;
- participare în programul de formare profesională la Biblioteca Parlamentului Ungariei.

3. Raportul Promovării CD

Titlul proiectului: *Promovarea Bibliotecii și Editurii ISPMN*

Locul desfășurării: Cluj-Napoca

Durata/Perioada: proiect permanent

Coordonatori de proiect: Péter Virginás, Iulia-Elena Hossu

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Ágnes Kiss, Zsuzsa Plainier, Katalin Vitos

Tema proiectului: promovarea *Centrului de Documentare a Bibliotecii și a Editurii ISPMN*.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): dezvoltarea site-ului bibliotecii; schimb de link-uri (mediul online), și prezentări în cadrul unor facultăți și târguri de carte pentru a atrage publicul țintă vizat (studenți masteranzi și doctoranzi, cadre didactice care au preocupări în domeniile de colecție ale bibliotecii).

Rezultatele proiectului:

S-a realizat promovarea editurii ISPMN și a cărților apărute la editură prin următoarele activități:

- vânzări carte prin librăria online a editurii, la sediul institutului, și prin regim de consignație de către distribuitorul de carte străină Xantusz kft;
- prezență cu stand propriu la Zilele Orașului Cluj-Napoca 2013;
- prezență la târgul de carte științifică desfășurat la Biblioteca Teleki, Tg.-Mureș împreună cu Editura Kriterion;
- sprijinirea evenimentului studentesc Zilele Comunicării de la UBB cu o serie de titluri apărute la editură;
- diseminarea cărților apărute la editură prin două strategii: pe de o parte, trimiteri către biblioteci academice și instituții de profil din țară, iar pe de altă parte către biblioteci existente în județele Cluj, Covasna și Harghita;
- începerea unei colaborări cu Universitatea Sapientia cu scopul de a promova cărțile editurii în cadrul bibliotecilor universitare ale partenerului.

În data de 31 octombrie studenții Colegiului de Politologie a Facultății de Politologie UBB Cluj au vizitat ISPMN pentru a se familiariza cu posibilitățile oferite de institut pentru studenți. ISPMN a fost prezentat de Ágnes Kiss și Zsuzsa Plainer, cercetători ISPMN. Responsabil eveniment: Ágnes Kiss.

În data de 22 aprilie doctoranzi și studenți ai Facultății de Relații Internaționale ale Universității ELTE din Ungaria au vizitat ISPMN pentru a se familiariza cu posibilitățile oferite de institut pentru studenți și doctoranzi. ISPMN a fost prezentat de István Gergő Székely și Zsuzsa Plainer, cercetători ISPMN. Responsabil eveniment: Ágnes Kiss, Zsuzsa Plainer.

În data de 25 iulie liceenii participanți la Junior Summer University (Universitate de Vară pentru Juniori), organizată de Organizația Studenților UBB au vizitat ISPMN pentru a se familiariza cu activitatea institutului și posibilitățile de colaborare cu studenții. ISPMN a fost prezentat de Zsuzsa Plainer, cercetător ISPMN. Responsabil eveniment: Zsuzsa Plainer.

4. Raportul Editurii ISPMN

Responsabili: Albert Zsolt Jakab, Iulia-Elena Hossu

În anul 2013 la Editura ISPMN au apărut următoarele volume:

KISS Tamás – BARNÁ Gergő – DEÁK Attila: *Székelyföldi turisztikai régió? Kérdőíves, fókuszcsoporthoz és statisztikai vizsgálat a székelyföldi turizmusról*. (Studia Terrae Siculorum, 1.) Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale – Kvantum Research, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-14-8

Volumul însumează rezultate de cercetare necesare atât pentru profesioniștii în turism, cât și pentru cercetările secundare, învățământul și practica în domeniu, respectiv pentru politica de turism și dezvoltarea regională. În primul rând, autorii au avut intenția să faciliteze formarea unei imagini cât mai reale și să înlăture imaginile confuze legate de turismul în Ținutul Secuiesc. Făcând apelul

la mai multe tipuri de metodologii, autorii au analizat aspectele acestui sector, respectiv au pus față în față diferitele percepții, dar în același timp au conturat o imagine de ansamblu asupra regiunii. De aceea, în comparație cu cercetările de până acum, care au abordat subiectul la nivel local prin instrumente de tip calitativ, în volumul de față predomină instrumentele de tip cantitativ.

GERGELY Orsolya: *Vállalkozás női módra. A székelyföldi női vállalkozók profiljának és motivációinak vizsgálata.* (Studia Terræ Siculorum, 2.) Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-15-5

Cartea prezintă rezultatele unei cercetări sociologice în rândul femeilor antreprenoare maghiare din județele Harghita și Covasna, o zonă din România cu un accentuat caracter rural și cu o piață a forței de muncă care nu prezintă condiții avantajoase pentru angajarea femeilor. La anchetă au participat mai mult de cinci sute de femei, printre care s-au numărat și femei care sunt în prezent proprietare de firme. Totodată, volumul își propune descrierea grupului de femei care s-au angajat în gestionarea unei afaceri mici sau mijlocii, schițând o imagine detaliată a profilului lor socio-demografic, prezentarea tipului de activitate desfășurată, activitate care este legată în mare parte de locuri de muncă atribuite femeilor în concepția tradițională de roluri. În același timp, autoarea descrie modelele individuale sau colective de business-management, toate acestea fiind abordate din perspectiva familiei

HORVÁTH Alpár: *Turizmusfejlesztés a Székelyföldön.* (Studia Terræ Siculorum, 3.) Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-16-2

Bazată pe o cercetare multidisciplinară lucrarea se structurează pe o teoretizare și problematizare pe baza bibliografiei, urmate de o analiză statistică a fenomenului turistic în regiunea studiată, concluderea unor interviuri realizate cu formatori de opinie și factori de decizie din județul Harghita. Noutatea cercetării constă în primul rând în alegerea temei și în integrarea dezvoltării turismului într-un context de politică a minorității.

NAGY Benedek: *A turisztikai helymarketing Székelyföldön – az imázs- és márkahasználat tudományos megalapozása.* (Studia Terræ Siculorum, 4.) Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-17-9

Acest volum are la bază teza de doctorat a autorului, începută în anul 2006, finalizată și susținută în anul 2011. Astfel, unele date și informații nu sunt chiar cele mai recente, deși s-a încercat înainte de publicare îmborspătarea și completarea cifrelor și fenomenelor descrise. Lucrarea se compune din cinci părți: după o scurtă introducere (partea I), a doua parte se ocupă cu teoria marketingului locurilor – terminologia acestui domeniu, originea, împrejurările apariției acestei practici, procesul marketingului locurilor, imaginea și marca în cadrul acestei tematici. A treia parte conține prezentarea Ținutului Secuiesc, mai exact prezentarea socio-economică, turistică - prin ansamblul cererii și ofertei - și conturarea problemei identităților în Transilvania și în Ținutul Secuiesc, prin prisma unor studii precedente în acest sens. A patra parte a lucrării conține acele cercetări directe, pe care autorul le-a efectuat pentru a dezvălui unele aspecte ale marketingului regional secuiesc. A cincea și ultima parte a lucrării conține principalele concluzii, posibilitățile de punere în aplicare a rezultatelor, noi idei de cercetare, dar și sinteza turismului și marketingului regional a unor regiuni similare – prin cultura și situația politico-economică a lor - din Europa Occidentală.

BARNA Gergő – KISS Tamás: *Erdélyi magyar fiatalok 2013 – Hungarian Youth in Transylvania 2013.* Fundația Kós Károly Akadémia–Centre for European Studies–Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-18-6

Volumul prezintă un raport de cercetare cu privire la tinerii maghiari din Transilvania. Cercetarea sociologică a fost efectuată pe un eșantion reprezentativ pentru tinerii maghiari din Transilvania,

aparținând grupei de vârstă cuprinse între 18-35 de ani. Culegerea datelor s-a efectuat în perioada aprilie-mai 2013, pe un eșantion de 1.238 de persoane. Cercetarea a fost inițiată și finanțată de Fundația Kós Károly Akadémia, respectiv de Centrul pentru Studii Europene (Fundația Partidului Popular European), și realizată de Societatea TransObjective Consulting SRL. Raportul de cercetare nu prezintă doar rezultatele studiului din anul 2013, ci analizează evoluția în timp a situației și a atitudinilor tinerilor maghiari în baza unor cercetări anterioare, din anul 2001, respectiv 2008.

BOKOR Zsuzsa (autor): *Testtörténetek. A nemzet és a nemi betegségek medikalizálása a két világháború közötti Kolozsváron.* (Documenta et Studia Minoritatum.) Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-19-3

Problema corpului bolnav, contagios sau al femeilor a fost încorporată într-un proces mai larg de instituționalizare și de schimbare socială în perioada de după război și corpul a devenit subiectul multor reforme în Clujul interbelic. Volumul analizează modul în care dezbaterile asupra corpului sănătos au devenit parte a unui discurs politic mai larg, ilustrând munca și efortul acelor medici români care și-au ocupat noile funcții în școlile de medicină și în diferite instituții medicale clujene după Primul Război Mondial. Analizează măsurile adoptate, care au fost mai întâi de toate instrumente de putere prin care noua societate medicală încerca să se legitimizeze. O parte dintre sursele este reprezentată de publicațiile specifice ale cercului medical, dar și de materiale care vizau publicul larg, respectiv acele norme și reglementări care au fost în cele mai multe cazuri rezultatele acestor dezbateri medicale.

SZABÓ Á. Töhötöm (autor): *Gazdasági adaptáció és etnicitás. Gazdaság, vidékiség és integráció egy erdélyi térségben.* (Documenta et Studia Minoritatum.) Asociația Etnografică Kriza János–Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-20-9; ISBN 978-973-8439-72-6

Cercetarea antropologică de teren care stă la baza volumului a fost realizată între 2009 și 2012 la Bahnea, localitate populată de trei etnii (în ordinea poziției economice și de putere: români, maghiari și romi), și în împrejurimi, unde m-am interesat și de prezența de odinioară a sașilor. Volumul prezintă o alternanță continuă a diverselor niveluri, de la procesele naționale – posibil europene –, prin statisticile județene, comunale, până la prezentarea unor cazuri individuale; totodată se străduiește să lege aceste niveluri între ele, respectiv să prezinte și antecedentele istorice. În interpretarea mea fiecare poveste de viață individuală face parte din marile procese, iar la rândul lor aceste procese majore se regăsesc în poveștile de viață și în strategiile individuale. Am considerat necesară îmbinarea acestor niveluri și pentru că pe parcursul cercetării a devenit tot mai evident pentru mine faptul că, dincolo de tendințele de modernizare și de omogenizare din cadrul statelor naționale, suntem martori la un dublu proces: pe de o parte, la dizolvarea specificităților locale în cadrul structurilor globale, pe de altă parte, exact datorită acestui proces, la redescoperirea specificităților locale, fapt ce conduce la întrebarea: cum reacționează unele grupuri locale la aceste provocări globale? Bineînțeles că aceste procese nu înseamnă dispariția caracteristicilor etnice, însă au drept consecință remodelarea structurii și a contextelor acestora.

Lucrarea se compune din trei capitole majore: în primul ofer o prezentare și o analiză a economiei regiunii și a satului Bahnea, respectiv o prezentare a proceselor etnice specifice regiunii. În al doilea capitol, cel mai vast, de altfel, analizez condițiile actuale ale economiei rurale. În sfârșit, în al treilea capitol mă ocup de analiza diverselor situații și spații fizice ale expunerii etnicității și ale economiei: vorbesc despre relația româno-maghiară, despre situația economică a romilor, despre prezența de odinioară a sașilor, despre relația dintre populația maghiară și producția de vin la scară redusă, iar la final ofer o prezentare a târgului, ca locație de întâlnire a etniilor, respectiv a mărfurilor locale și de altă proveniență.

VARGA Attila (autor): *Román alkotmányjog. Alkotmányjogi alapismeretek és kisebbségjogi vonatkozások.* (Documenta et Studia Minoritatum.) Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-22-3

Prezenta lucrare abordează temele cele mai importante și actuale din dreptul constituțional românesc și este dedicată în primul rând studenților, contribuind la pregătirea lor juridică și la fundamentarea cunoștințelor de drept.

Volumul este structurat pe 19 capitole. În prima parte sunt analizate aspecte generale privind sistemul de drept, locul și rolul dreptului constituțional în sistemul unitar de drept, izvoarele formale ale dreptului constituțional, teoria generală a Constituției, controlul constituționalității legilor, organizarea și funcționarea Curții Constituționale din România, cetățenia, drepturile fundamentale ale omului. În a doua parte a lucrării sunt prezentate o serie de aspecte privind puterea politică, partidele politice, sistemele electorale, noțiunea de stat, respectiv instituțiile fundamentale ale statului. În cadrul acestora sunt examinate instituția Parlamentului, a Președintelui României, a Guvernului, precum și organizarea autorității judecătorești. De asemenea sunt prezentate în mod detaliat proceduri constituționale, cum ar fi referendumul, delegarea legislativă și angajarea răspunderii Guvernului.

Toate aceste teme sunt analizate din punctul de vedere al teoriei dreptului constituțional, dar în aceeași măsură sunt prezentate o serie de aspecte privind legislația în vigoare referitoare la aceste instituții și proceduri constituționale, precum și practica jurisdicțională, în special a Curții Constituționale.

În cadrul lucrării este inserat și un dicționar maghiar-român de terminologie juridică și în special de drept constituțional. Cartea se bazează pe o bibliografie bogată din literatura de drept constituțional românească și internațională.

Prezenta carte poate fi utilă și tuturor celor care manifestă un interes științific sau civic față de problemele constituționale, față de mecanismele de organizare și funcționare a puterii politice, a instituțiilor politice fundamentale.

ILYÉS Sándor (autor): *Kolozsvári munkásklubok az 1950–1960-as években.* Asociația Etnografică Kriza János–Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-23-0; ISBN 978-973-8439-71-9

După cel de-al doilea război mondial creșterea numerică a clasei muncitoare a dus la evidențierea unor locații specifice în spațiul orașului, care și-au dobândit continuitatea și semnificația în memoria colectivă locală chiar până astăzi. *Lemnarii, pielarii, fierarii și clubul Victoria* au fost cluburi muncitorești ce activau în incinta sediilor de sindicat, fiind active mai ales în anii 1950–1960, însemnând în special grupările tinerilor legate de distracție, iar prin caracterul lor subcultural având o importanță aparte în activizarea identității. Discursul puterii le considera drept căminul culturii oficiale și a educării socialiste, în schimb conform textelor biografice importanța lor era dată de posibilitățile de distracție din timpul sfârșitului de săptămână.

GIDÓ Attila (ed.): *Cronologia minorităților naționale din România 1989–2009. Vol. 2: Macedoneni, polonezi, ruși lipoveni, sârbi, tătari, turci.* Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale – Kvantum Research, Cluj-Napoca, 2013. ISBN 978-606-8377-21-6

Primul volum al Cronologiei minorităților naționale din România, apărut în 2012, a conținut șapte cronologii referitoare la albanezi, armeni, bulgari, croați, eleni, evrei și germani. A trecut un an și încă șapte texte sunt puse pe masa cititorului, de această dată despre minoritățile lipoveană, macedoneană, polonă, ruteană, sârbă, tătară și turcă. Evenimentele perioadei 1989-2009 cuprinse în aceste cronologii reflectă etapele de autoorganizare a minorităților naționale din România. Conform scopului inițial al acestui proiect, textele combină cerințele specifice ale cronologiei

istorice și narativa despre sine a comunităților. Astfel, apariția acestor cronologii ale minorităților este justificată atât din perspectiva memoriei colective scrise, cât și din perspectiva științifică.

În luna martie a apărut în revista *Kommentár* (2013/1) o **recenzie** a cărților cercetătorului ISPMN Albert Zsolt Jakab. Volumele asupra cărora se concentrează recenzia sunt: *Ez a kő tétetett... Az emlékezet helyei Kolozsváron (1440-2012)* [Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440-2012)], respectiv *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron* [Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca]. Autorul recenziei este dr. acad. prof. Kósa László (etnograf, istoric, Universitatea „Eötvös Loránd”, Academia Maghiară de Știință). Textul recenziei (în limba maghiară) poate fi accesat pe pagina web a revistei *Kommentár*.

În numărul 2013/2 (februarie) al revistei *Korunk* a apărut **recenzia** cărții intitulată *Language Use, Attitudes, Strategies. Linguistic Identity and Ethnicity in the Moldavian Csángó Villages* [Utilizarea limbii, atitudini, strategii. Identitatea lingvistică și etnică la ceangăii din satele moldovenești] editată de către Lehel Peti -Vilmos Tánzos și apărută la Editura ISPMN în anul 2012. Recenzia este scrisă de către Kinda István, etnolog, muzeograf al Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe.

În luna aprilie a apărut în revista *Acta Ethnographica Hungarica* (2013, vol. 58, nr. 1) o **recenzie** (lb. engleză) a cărților cercetătorului ISPMN Albert Zsolt Jakab. Volumele asupra cărora se concentrează recenzia sunt: *Ez a kő tétetett... Az emlékezet helyei Kolozsváron (1440-2012)* [Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440-2012)], respectiv *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron* [Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca]. Autorul recenziei este dr. prof. Keszeg Vilmos (etnograf, UBB Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară).

În luna decembrie a apărut în revista *Erdélyi Múzeum* (2013/4) o **recenzie** a cărților cercetătorului ISPMN Albert Zsolt Jakab. Volumele asupra cărora se concentrează recenzia sunt: *Ez a kő tétetett... Az emlékezet helyei Kolozsváron (1440-2012)* [Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440-2012)], respectiv *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron* [Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca]. Autorul recenziei este dr. prof. Gaal György (istoric, filolog, Institutul Teologic Protestant din Cluj-Napoca).

STUDII DE ATELIER

Responsabil: Iulia-Elena Hossu

În anul 2013 au apărut la Editura ISPMN următoarele Studii de atelier:

Titlul: *Migrația croaților: Între migrație de muncă și migrație etnică – WP 45*

Autor: Remus Gabriel Anghel

Acest studiu analizează relația dintre etnicitate și migrație în cadrul migrației minorităților etnice, mai precis rolul rețelelor de migrație și al etnicității în inițierea și dezvoltarea migrației de muncă. Analiza este realizată asupra etnicilor croați din România, un grup etnic de mici dimensiuni, ai cărui membri au migrat mai întâi în Serbia, apoi în Croația, și în fine în Austria. În aceste faze ale migrației se disting trei utilizări ale etnicității. În primul rând este vorba despre etnicitate ca acces la limbă și care ușurează comunicarea și obținerea de locuri de muncă peste hotare. În al doilea rând, etnicitatea conferă un status legal care face posibilă dobândirea cetățeniei croate, dobândirea

unor drepturi și oportunități. În fine, etnicitatea ca formă de solidaritate transnațională cu coetnicii din Austria furnizează încredere socială. În acest context, rețelele de migrație au funcționat ca generator de oportunități, iar etnicitatea a fost factorul structurant al migrației. În acest studiu două resurse sociale cumulate - capitalul social și etnicitatea - au furnizat acces facil la migrație și au adus prosperitate familiilor migranților. Textul studiului îl puteți descărca aici:

<http://www.ispmn.gov.ro/node/migraia-croailor-din-romnia-ntre-migraie-etnic-i-migraie-de-munc>

Titlul: *Istoricul studiului limbii rromani și al școlarizării rromilor în România (1990–2012) – WP 46*

Autor: Gheorghe Sarău

Ministerul Educației Naționale (MEN) derulează, din proprie inițiativă, încă din anul 1990, proiecte pentru educația rromilor (devenite coerente, strategice din anul 1998), care se detașează net față de țintele strategice exersate în prezent, de cel mai multe ori timid și artizanal, de aproape toate celelalte țări fost comuniste (în cazul acestora, atenția față de problematica educațională a rromilor apărând la cererea forurilor europene și îndeosebi după anul 2000). Experiența românească reușită în direcția cooptării, a formării și a menținerii resursei umane rrome în sistemul educațional (educatori, institutori/învățători, profesori de limba și literatura rromani, de istoria rromilor, mediatori școlari rromi, inspectori școlari, metodiști pentru școlarizarea rromilor etc.) este, de altfel, unică în lume, nu numai în plan european. Studiul tratează diacronic tocmai acest statut aparte, pe care România îl ocupă printre toate celelalte țări fost comuniste, în ceea ce privește experiența studiului limbii rromani și al școlarizării rromilor. Textul studiului îl puteți accesa aici:

<http://www.ispmn.gov.ro/node/istoricul-studiului-limbii-rromani-i-al-colarizarii-rromilor-n-romnia-19902012>

Titlul: *Etnicitate și economie – WP 47*

Autor: Csongor Könczei – Mihály Sárkány – Enikő Vincze

Studiul este deschis cu o *Introducere* scrisă de Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și continuă cu 2 articole semnate de autori externi. Articolul *Etnicitate și economie. Perspective de antropologie economică în cercetarea relațiilor interetnice* semnat de Mihály Sárkány, prin rezumarea literaturii antropologiei sociale asigură o perspectivă mai amplă asupra temei propuse. Este deosebit de important faptul că prin traducerea acestui studiu cititorii români au șansa de a se familiariza cu un mic segment al activității științifice a cercetătorului afiliat Institutului de Etnologie al Academiei Ungare de Științe din Budapesta. Articolul *Etnicitate stigmatizată, inegalități de gen și muncă precară* semnat de Enikő Vincze, profesor de antropologie și studii de gen al Universității Babeș-Bolyai, este un text bazat pe cercetări în domeniul excluziunii sociale, a discriminării multiple într-un context est-european, cu o privire axată pe femeile rrome. Cercetările activiste împreună cu implicarea cercetătoarei în activitatea mai multor organizații civice asigură o perspectivă nouă în domeniul științific actual. Studiul poate fi accesat la: <http://www.ispmn.gov.ro/node/etnicitate-i-economie>

Titlul: *Excluși și exploațați. Munca obligatorie a evreilor din România și Ungaria în timpul celui de-al Doilea Război Mondial – WP 48*

Autor: László Csösz – Attila Gidó

Studiul compară contextul juridic și ideologic al sistemului muncii obligatorii a evreilor din Ungaria și România. În compararea sistemelor serviciului de muncă obligatorie din România și din Ungaria autorii au fost călăuziți în primul rând de convingerea că pe teritoriul celor două țări au trăit/trăiesc comunități evreiești care din punctul de vedere al trăsăturilor culturale, lingvistice și socio-structurale sunt identice/similare, însă în timpul Holocaustului au avut parte de o soartă

diferită. Sunt prezentate similitudinile și diferențele cu accent pe analiza situației serviciului de muncă obligatorie a evreilor din nordul și sudul Transilvaniei. Textul studiului poate fi accesat la <http://ispmn.gov.ro/node/exclui-i-exploatai-munca-obligatorie-a-evreilor-din-romnia-i-ungaria-n-timpul-celui-de-al-doilea-rzboi-mondial> .

Titlul: *Construcția identitară la comunitățile turcă și tătară din Dobrogea – WP 49*

Autor: Adriana Cupcea

Studiul prezintă evoluția istorică și demografică a turcilor și a tătarilor pe parcursul secolului XX. Din punct de vedere cronologic, accentul cade asupra perioadei comuniste, cu scopul de a identifica felul în care s-au reflectat schimbările politice, economice și sociale ale epocii asupra structurii identitare etnice și religioase, a turcilor și tătarilor din Dobrogea, pentru a se extinde treptat asupra evoluțiilor identitare de după 1990. Coroborând cercetarea arhivistică cu analiza de text (jurnalistic) și cercetarea de teren (interviuri, observație participativă), studiul identifică tiparele memoriei perioadei comuniste, tipurile de relații și atitudini create în raport cu regimul vremii, alături de evoluția autoreprezentării și heteroreprezentării turce/tătare generate de principalele repere identitare: etnie, religie, origini, limba maternă și tradiții, atât în cadrul societății socialiste, cât și după căderea comunismului. Textul studiului poate fi accesat la: <http://ispmn.gov.ro/node/construcia-identitar-la-comunitile-turc-i-ttar-din-dobrogea> .

Titlul: *Erdélyi magyarok a magyarországi és a romániai politikai térben [Maghiarii din Transilvania în spațiul public din Ungaria și România]– WP 50*

Autor: Tamás Kiss – Gergő Barna

Studiul are la bază o anchetă sociologică a autorilor ce s-a derulat între 18 mai - 8 iunie 2013 pe un eșantion reprezentativ de 1.232 de maghiari din Transilvania. Obiectivul anchetei a fost acela de a examina comportamentul electoral al maghiarilor din Ungaria și România. Ideea acestei cercetări pornește de la faptul că în noiembrie 2011 maghiarii, cu dublă cetățenie din România și alte state învecinate cu Ungaria, au primit dreptul de a vota la alegerile pentru Parlament din Ungaria. În acest context, o analiză a comportamentului electoral al maghiarilor din Transilvania trebuia să ia în calcul și acest fapt. Textul studiului poate fi accesat la:

<http://ispmn.gov.ro/node/erdlyi-magyarok-a-magyarorszagi-s-a-romaniai-politikai-trben> .

Titlul: *Dimensiunea regională a societății, diversitatea etnoculturală și organizarea administrativ-teritorială în România – WP 51*

Autor: József Benedek– Ibolya Török – Csongor Máthé

Dezbaterile publice despre dimensiunea regională a organizării societății sunt marcate de o serie de stereotipii care își au originea în necunoașterea acestui fenomen. Tocmai de aceea scopul acestui studiu este de a prezenta într-o manieră sistematică și analitică conceptele teoretice, metodele de lucru și posibilitățile de aplicare a acestora din urmă în rezolvarea unor aspecte tehnice legate de gestiunea eficientă a teritoriului, cum este organizarea regiunilor de dezvoltare. Nu ne propunem elaborarea unei soluții optime, întrucât nu există așa ceva, dorim, în schimb, să oferim câteva alternative fundamentate din punct de vedere științific, a căror realizare efectivă depinde de conjunctura politică de moment. Cu toate că materialul pare prea tehnic și greu de lecturat pentru cei neavizați, nu dorim să renunțăm la limbajul științific de specialitate. Motivul este simplu: dorim ca studiul nostru să rămână strict în tiparele analizei științifice. Textul studiului poate fi accesat la: <http://ispmn.gov.ro/node/dimensiunea-regional-a-societii-diversitatea-etnocultural-i-organizarea-administrativ-teritorial-n-romnia>

Titlul: *Analysis of Existing Migratory Data Production Systems and Major Data Sources in Romania [Analiza caracteristicilor principale ale sistemului de colectare și gestionare a datelor despre migrația din România] – WP 52*

Autor: Tamás Kiss

Studiul de față schițează caracteristicile principale ale sistemului de colectare și gestionare a datelor despre migrația și populația din România. Materialul face parte din raportul de țară pe România elaborat în cadrul proiectului transnațional SEEMIG - Managing Migration and its Effects in South-East Europe – Transnational Actions Towards Evidence Based Strategies [Gestionarea migrației și a efectelor sale în Europa de Sud-Est - Acțiuni transnaționale pentru strategii fundamentate]. Institutul de Cercetări Demografice al Institutului Central de Statistică din Ungaria și institutele de cercetare participante în proiect au elaborat în prealabil o metodologie comună pentru a produce descrieri comparabile pentru toate cele opt state participante în proiectul SEEMIG. Conform acestei metodologii comune, în lucrarea de față ne-am concentrat asupra surselor de date din sfera administrativă, respectiv pe cele statistice. Textul studiului poate fi accesat la: <http://ispmn.gov.ro/node/analysis-of-existing-migratory-data-production-systems-and-major-data-sources-in-romania->

Titlul: *Maghiarii din Transilvania în spațiul politic maghiar și românesc – WP 53*

Autor: Tamás Kiss – Gergő Barna

În perioada 18 mai și 8 iunie 2013 autorii au efectuat o anchetă pe un eșantion reprezentativ pentru maghiarii din Transilvania constând din 1.232 de persoane, care a avut ca scop investigarea comportamentului politic al comunității respective într-un sistem de relații dual al spațiilor politice din Ungaria, respectiv din România. Analiza este strâns legată de programul de cercetare al Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale intitulat Reprezentarea politică și comportamentul electoral al minorităților naționale. S-a introdus însă un element nou și anume, examinarea comportamentului electoral al maghiarilor din Transilvania nu numai în relația cu România. Schimbarea de perspectivă a fost necesară datorită faptului că în 26 mai 2010, Parlamentul Ungariei a aprobat modificarea legii cetățeniei din 1993 asupra cetățeniei maghiare, introducând o procedură simplificată de obținere a acesteia, și creând condiții pentru maghiarii din afara granițelor Ungariei să dobândească cetățenia maghiară fără a avea domiciliul pe teritoriul Ungariei. Pe lângă aceasta, noua lege electorală adoptată în 2011 face posibil ca și cetățenii maghiari care nu au domiciliul în Ungaria să aibă drept de vot la alegerile parlamentare (pe listele naționale de partide).

Cap. IV. Raportul proiectelor internaționale

Titlul proiectului: *SEEMIG - Gestionarea migrației și a efectelor sale în Europa de Sud-Est*

Locul desfășurării: internațional

Perioada: 1 iunie 2012–30 noiembrie 2014

Coordonator de proiect: István Horváth

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Tamás Kiss, Ágnes Kiss, Magdolna Mohácsék

Cercetător extern participanți în proiect: Gabriel Bădescu

Instituții partenere: Institutul Central de Statistică, Ungaria, Departamentul de Demografie al Institutului Central de Statistică, Ungaria, Universitatea Viena – Facultatea de Geografie și Studii Regionale, Austria, Institutul de Informatică și Statistică, Slovacia, Departamentul de Dezvoltare Locală, Universitatea Trento, Italia, Administrația districtuală Montana, Bulgaria, Institutul Național de Statistică, Bulgaria, Primăria Pécs, Ungaria, Consiliul Județean Harghita, România, Primăria Sfântu Gheorghe, România, Institutul de Științe Sociale, Serbia, Primăria Kanjiža, Serbia, Institutul de Statistică al Republicii Serbia, Serbia, Consiliul Local Turčianske Teplice, Slovacia, Institutul de Cercetări Economice, Slovenia, Agenția de Dezvoltare din Maribor, Slovenia, Centrul de Cercetări Științifice al Academiei Slovene, Slovenia. INSTAT Albania, Ministerul de Interne, Ungaria, Provincia Autonomă Trento, Italia, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Slovenia. Ministerul Federal de Interne, Austria, Universitatea de Stat Tbilisi, Georgia, ° Rețeaua Europeană de Migrație – Punctul de Contact Ungaria, Societățile de Statistică de la Vișegrad, Ungaria, Unitatea pentru Incluziune Socială și Ameliorarea Sărăciei – Biroul viceprim-ministrului pentru Integrarea Europeană, Serbia, Centr Strategitsnogo Partnerstva, Ucraina.

Tema proiectului: gestionarea migrației și a efectelor sale în Europa de Sud-Est.

Scopul proiectului: SEEMIG dorește să abordeze și să înțeleagă mai bine procesele de migrație, demografie și capital uman pe termen lung în Europa de Sud-Est, precum și efectele acestora asupra pieței forței de muncă și a economiei naționale și regionale. Scopul principal al proiectului este întărirea capacității administrației publice în vederea elaborării și implementării politicilor și strategiilor, pornind de la seturi de date empirice calitativ superioare.

Antecedentele proiectului: Proiectul a început în 2012. În iunie 2012 a fost stabilit grupul ISPMN pentru proiect, compus din managerul de proiect, un expert intern tematic, un expert comunicare și doi experți financiari. A avut loc o discuție privind normele naționale de responsabilizare privind participarea instituțiilor parteneri din România (ISPMN, Consiliul Județean Harghita, Municipiul Orașului Sfântu Gheorghe).

A fost elaborată o strategie de comunicare sub coordonarea liderului pachetului de lucru cu contribuția participanților la proiect. Expertul nostru de comunicații a contribuit la prelucrarea aspectelor vizuale ale proiectului (logo-ul proiectului, site-ul proiectului, cu antet pentru documente). De asemenea, s-au stabilit grupul de lucru transnațional (TWG) și Grupul de coordonare (SG). ISPMN (ca singurul institut de cercetare din România în cadrul proiectului) a nominalizat un expert tematic în GTL. În perioada de referință cele patru pachete tematice de lucru au fost într-o fază pregătitoare. În această fază membrii proiectului au scris o recenzie despre literatura de specialitate care se ocupă de procesele de migrație, capital uman și dezvoltare cu privire la aspectele tematice.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): anchetă, prelucrare date, studii sociologice, comunicare.

Descrierea metodologică:

- colectarea datelor principale, completarea datelor lacunare în regiunile ESE și crearea seturilor de date complementare pentru această regiune;
- realizarea studii;

- planuri de acțiune și instructaj pentru îmbunătățirea culegerii și gestionării datelor.

Rezultatele proiectului:

ANALIZE

Tamás Kiss: *Analysis of existing migratory data production systems and major data sources in Romania* [Sisteme de producere a datelor și surse importante de date despre migrație în România]. Cu studiile de caz despre uzul și accesibilitatea datelor la nivel local (județul Harghita și Municipiul Sfântu Gheorghe) au contribuit Andrea Beke și Julianna Bodó. [<http://seemig.eu/index.php/downloads-project-outputs/68-data-systems>]

Tamás Kiss: *Analysis of existing migratory data production systems and major data sources in Romania* [Sisteme de producere a datelor și surse importante de date despre migrație în România]. Studii de atelier ISPMN, Nr. 52/2013.

Tamás Kiss– István Horváth: *SEEMIG Country Report. Dynamic Historical Analysis of Longer Term Migratory, Labor Market and Human Capital Processes in Romania* [Raport pe țară SEEMIG. Analiza istorică a proceselor migratorii, dinamica forței de muncă și a capitalului uman].

ÎMBUNĂȚIREA DATELOR

- bază de date cu accesibilitatea datelor;
- trecerea în revistă a datelor dezirabile;
- bază de date cu datele existente, parte a bazei de date transnaționale pe regiunea ESE.

PREDICȚII

- trecerea în revistă a proiecțiilor populației existente, analiză axată pe indicatorii principali și ipoteze;
- exercițiu de predicție pentru producerea unor scenarii de viitor privind migrația, piața forței de muncă și procesele demografice. Focus grupurile au fost realizate în decembrie 2013, la Sfântu Gheorghe.

Titlul proiectului: *MigRom12 — Migrația romilor din România în Europa de Vest: Cauze, efecte și strategiile de abordare pentru viitor [The migration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies]*

Locul desfășurării: internațional

Durata/Perioada: 2013-2017

Coordonator de proiect: László Fosztó

Cercetător ISPMN participant în proiect: Stefánia Toma

Cercetători externi participanți în proiect: reprezentanții instituțiilor de cercetare partener

Instituții partener: Universitatea din Manchester (UK), Fondation Maison des Sciences de L'homme (Fr), Universitatea din Granada (E), Universitatea din Verona (I), Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale (Ro), Consiliul Local a orașului Manchester (UK), Forumul European al Romilor și Nomazilor (Fr).

Tema proiectului: Institutul este partenerul din România în acest proiect european. Partenerii din proiect vor analiza procesul de migrare și acomodare în patru state destinație (Regatul Unit, Franța, Italia, Spania) a migrației romilor din România, iar ISPMN are rolul de a coordona și facilita cercetarea pe teritoriul României mai ales în comunitățile de origine de unde provin romii care migrează către aceste țări din vestul Europei. Institutul a acordat o bursă postdoctorală unui cercetător care are sarcina de a face cercetare de teren în aceste comunități împreună cu 2 cercetători ISPMN pentru a înțelege cauzele locale și efectele migrației în mijlocul comunităților. În faza de diseminare a rezultatelor proiectului, ISPMN va avea un rol cheie prin a facilita și

distribui rezultatele proiectului în sfera publică din România precum și a elabora propuneri de politici publice pentru abordarea fenomenului de migrare a romilor din România.

Antecedentele proiectului: cercetătorii participanți în proiect au experiență în cercetarea fenomenului de migrație din perspective diferite.

Componentele proiectului (stadii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): documentare, ateliere, culegere de date, cercetare de teren, conferință, publicații

Descrierea metodologică: documentare, ateliere, culegere de date, cercetare de teren, conferință, publicații.

Rezultatele proiectului: Proiectul MIGROM12 a fost lansat în aprilie 2013. În primele luni ale implementării proiectului au avut loc întâlniri, ședințe de lucru în cadrul ISPMN pentru a dezvolta strategia de lucru în cadrul proiectului, atât din punct de vedere administrativ, cât și de management al activităților de cercetare. Echipa de cercetare din cadrul ISPMN a fost completat cu un al treilea cercetător, pe poziția de post-doctorand. În faza de documentare a proiectului au fost realizate baza de date a diferitelor instituții care au rol de stakeholder în elaborarea politicilor publice sau sociale în vederea integrării sociale a romilor din România. De asemenea, a fost realizat o bază de date bibliografică referitoare la fenomenul de migrație a romilor din România și Europa de Est. În perioada 19-21 iunie 2013 a fost organizat la Manchester (UK) conferința de lansare a proiectului *MIGROM12 - Migrația romilor din România în Europa de Vest: Cauze, efecte și strategiile de abordare pentru viitor* [The migration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies]. Din partea ISPMN au participat László Fosztó (coordonator de proiect) și Stefánia Toma (cercetător), respectiv Hajnal Mayer din partea Primăriei Cluj-Napoca, Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului. Programul întâlnirii s-a axat pe trei teme esențiale ale proiectului. Întâlnirea a început cu prezentarea generală a scopului proiectului, defalcând ulterior pe scopuri și sarcini specifice, respectiv, discutând metodologia utilizată. A doua întâlnire s-a desfășurat cu participarea Consiliului de Experti a proiectului, la care s-a discutat despre strategia proiectului. În final, lansarea s-a încheiat în prezența reprezentanților autorităților locale din diferite orașe din UK (dar și România). Participarea reprezentanților locali a vizat consolidarea relațiilor de colaborare între diferiți actori locali pentru a sprijini activitățile proiectului, respectiv desfășurarea cercetării migrației în rândul populației rome.

Pentru mai multe informații accesați pagina de internet:

<http://romani.humanities.manchester.ac.uk/migrom/index.html>

Titlul proiectului: *Proiectul internațional REDHNET – Romani People and Educational and Housing Policies: Key Links to Share. Romii și politicile de educație și locuire. Legături de împărtășit RedHnet*

Locul desfășurării: internațional

Durata/Perioada: 1 ianuarie 2013 – 31 decembrie 2014.

Coordonator de proiect: Katalin Vitos

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Horațiu-Iuliu Kozák, Zsuzsa Plainer

Instituții partenere: CEP de Castilleja de la Cuesta, Junta de Andalucia, Spania, Taller Acsa – Antropologia y Ciencias Sociales Aplicadas, Spania, Centre for Social Innovation – ZSI, Austria, Oasi, Italia, Programma integra, Italia, Centre for Interethnic Dialogue and Tolerance – AMALIPE, Bulgaria.

Tema proiectului: romii și politicile de educație și locuire.

Scopul proiectului: Proiectul REDHNET își propune să creeze și să extindă la nivel european o Rețea solidă care cuprinde actori implicați în dezvoltarea și implementarea practicilor locale în domeniul educației și locuirii destinate migranților romi, în special din România și Bulgaria, atât în

țara de origine și în cea de destinație. Scopul ultim al rețelei este crearea unei platforme în care membri pot împărtăși experiențe și învăța reciproc despre practicile locale.

Proiectul este co-finanțat de către Comisia Europeană în cadrul Programului de Formare continuă, Activitatea 1 Cooperare și inovație în domeniul politicilor, Acțiunea 3.2 Sprijin pentru activitățile de rețea pentru promovarea celor mai bune practici în integrarea socială a romilor, cuprinzând inclusiv aspectele culturale, lingvistice și sociale. Numărul proiectului: 531065-LLP-2012-ES-KA1-KA1NWR.

Obiective:

- consolidarea angajamentului politic al tuturor actorilor relevanți implicați în dezvoltarea și implementarea inițiativelor locale în domeniul educațional și al locuirii adresate romilor migranți;
- creșterea gradului de conștientizare în rândul decidenților a practicilor și politicilor de succes, a activităților de coordonare în domeniul educației și locuințe pentru imigranți romi;
- îmbunătățirea capacității actorilor implicați în rețea pentru implementarea inițiativelor de succes în teritoriile lor, oferindu-le instrumente, rezultate și cunoștințe practice utile și particularizate;
- monitorizarea și susținerea implementării Strategiilor Naționale pentru Integrarea Romilor (SNIR) în cazul romilor din țările membre UE.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): stagii de documentare, conferință, elaborare raport.

Descrierea metodologică: Identificarea și analiza practicilor de politici locale în domeniul educației și locuirii pentru migrații romi. Cercetările vor fi derulate în țările partenerilor în strânsă colaborare cu instituții locale interesate.

Organizare de întâlniri și seminarii internaționale pentru schimbul de practici și experiențe legate de politicile pentru romi. Scopul este împărtășirea experiențelor acumulate în decursul cercetării cu actorii instituționali regionali și locali implicați în Rețea.

Crearea unei pagini web multifuncțional care va servi ca platformă pentru cercetare, rețea, diseminare și exploatare.

Rezultatele proiectului: contribuția la întocmirea Raportului 1 și Raportului 2. Pagina web: <http://www.redhnet.eu/partners>.

Titlul proiectului: *WE: Wor(l)ds that Exclude [NOI: Cuvinte/Lumi care exclud]*

Locul desfășurării: Italia, Spania, Portugalia, Marea Britania, Ungaria, România

Durata/Perioada: ianuarie 2013 – decembrie 2014

Coordonatori de proiect: coordonator principal Fundația Michelucci (Italia), coordonator de unitate pentru Institut: Iuliu Kozák

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Katalin Vitos, Iuliu Kozák

Instituții partenere: Fondazione Giovanni Michelucci Onlus, Taller de Antropologia y Ciencias Sociales Aplicadas (Taller ACSA), Laboratoire Interdisciplinaire Récits Cultures et Sociétés (LIRCES), The Department of Romology at University of Pécs, The International Centre for Guidance Studies at University of Derby, Centro en Rede de Investigaçao em Antropologia (CRIA), The Centre for Ethnographic Research and Applied Anthropology (CREAa)

Tema proiectului: prejudecățile și stereotipurile despre romi în politicile publice legate de locuire.

Scopul proiectului: identificarea și analiza prejudecăților în politicile publice.

Componentele proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): cercetare (colectarea politicilor publice la nivel național și la nivel local în județul

Cluj – legi, hotărâri, măsuri; analiza lor), elaborare ghid pentru instituții, elaborare raport de țară, diseminarea rezultatelor.

Descrierea metodologică: Obiectivul principal al proiectului „*WE: Wor(l)ds which Exclude*” este studierea politicilor publice destinate locuirii precare. Romii din mai multe țări Europene se confruntă cu aceleași probleme de locuire (condiții de locuire inacceptabile în spații marginale, discriminare, evacuări forțate etc.) iar această experiență comună ne îndeamnă să privim spre practici sistematice și condiții structurale. Mai precis, dorim să înțelegem care este rolul instituțiilor publice în generarea sau menținerea acestei stări. Astfel, cercetarea se axează pe analiza documentelor de politici publice și a măsurilor de gestionare a spațiului public. Ipoteza de la care pornește cercetarea este că politicile publice și măsurile luate de administrațiile locale adresate problemelor de locuire au un substrat ideologic specific bazat pe stereotipii și prejudecăți la adresa romilor. Dorim să identificăm, să descriem și să analizăm acest substrat ideologic. Cercetarea se va finaliza cu un raport de țară și un ghid pentru instituțiile implicate în elaborarea și implementarea politicilor și a măsurilor aferente.

Rezultatele proiectului în 2013:

- În perioada 28-29 ianuarie 2013, a avut loc prima întâlnire de lucru din cadrul proiectului. Întâlnirea a fost organizată de către partenerul principal, Fundația Giovanni Michelucci, la sediul ei din Florența, Italia. Agenda întâlnirii a inclus clarificarea celor două activități principale din proiect: cercetarea documentelor și filmul etnografic. Din partea ISPMN au participat: Horațiu Iuliu Kozák (cercetător ISPMN) și Andrea Bogdán (consilier juridic).
- În perioada 23-24 iulie 2013, a avut loc cea de a doua întâlnire de lucru din cadrul proiectului. Ședința de lucru a fost găzduită de CRIA-IUL (Centrul de cercetare antropologică) cu sediul în Lisabona, Portugalia. Agenda întâlnirii a inclus prezentarea primelor rezultate ale cercetării și a stabilit agenda și conținutul întâlnirii următoare. Astfel, fiecare partener a prezentat documentele colectate până la momentul întâlnirii, problemele cu care s-a confruntat în această fază a cercetării și posibilele direcții de analiză și interpretare. Discuțiile despre metoda de analiză necesară pentru deslușirea implicațiilor din documentele publice s-au axat pe avantajele și dezavantajele pragmaticii lingvistice și modurile de utilizare a metodei în analiza socială. Din partea ISPMN a participat Horațiu Iuliu Kozák (cercetător).

Cap. V. Publicații

1. Cărți de autor, editori (în afara Editurii ISPMN)

Autorul cărții: Anna Szakál

Editorul cărții: Albert Zsolt Jakab ed.

Titlul cărții: „Így nőtt fejemre a sok vadrózsa...” *Levelek, dokumentumok Kriza János népköltészeti gyűjtőtevékenységének történetéhez* [Scrisori, documente legate de activitatea de culegere a literaturii populare a lui János Kriza]

Editura: Seria A Magyar Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltárának és Nagykönyvtárának kiadványai, 6 - Kriza Könyvtár. Cluj-Napoca: Asociația Etnografică Kriza János -Editura Episcopiei Unitariene

Data apariției: 2012, Cluj–Napoca

Autorul cărții: Remus Gabriel Anghel

Titlul cărții: *Romanians in Western Europe. Migration, Status Dilemmas and Transnational Connections* [Români în vestul Europei. Migrație, dileme de status și conexiuni Transnaționale]

Editura: Lexington Books - Rowman & Littlefield

Data apariției: 2013 august, Lanham, MD, Statele Unite

Nr. pag.: 219

Autorul cărții: Attila Gidó

Titlul cărții: *Oktatási intézményrendszer és diákpopuláció Erdélyben 1918-1948 között* [Sistemul instituțional educațional și populația de studenți și elevi din Transilvania între 1918-1948]

Editura: Editura Erdélyi Múzeum-Egyesület (Societatea Muzeului Ardelean, Cluj-Napoca)

Data apariției: 2013 noiembrie, Cluj

Nr. pag.: 208

Autorul cărții: Vilmos Keszeg

Editorul cărții: Dóra Czégényi – Albert Zsolt Jakab

Titlul cărții: *Hiedelmek, narratívumok, stratégiák. Egyetemi jegyzet.* [Superstiții, strategii narative și de interpretare.]

Editura: UBB Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară – Asociația Etnografică Kriza János

Data apariției: 2013

Autorul cărții: Csongor Könczei

Titlul cărții: *Néptánc. Oktatási segédjegyzet / Suport de curs de Etnocoreologie*

Editura: Romániai Magyar Néptánc Egyesület / Asociația de Dans Popular al Maghiarilor din România

Data apariției: 2013, Sfântu Gheorghe

Nr. pag.: 142

2. Articole

a. În reviste

Autor articol: Tamás Kiss

Co-autorul: Gergő Barna

Titlul articolului: *Landscape after the census. Hungarian population in Transylvania in the first decade of the 21st century*

Denumirea revistei: *Minority Studies*

Data apariției: 2013 Nr. 15.

Nr. pag: 27-53

Autor articol: Tamás Kiss

Co-autorul: Gergő Barna, István Gergő Székely

Titlul articolului: *Társadalomépítéstől a klientúraépítésig. Az RMDSZ és a magyar választók közötti kapcsolat alakulása* [De la organizarea societății la construcția rețelelor clientelare. Schimbarea legăturilor dintre UDMR și electoratul maghiar din România]

Denumirea revistei: *Magyar Kisebbség*

Data apariției: 2013 mai

Nr. pag: 1-40

Autor articol: Zsuzsa Plainer

Titlul articolului: *Sylvania vagy Phoebus? – a színházi cenzúra kettős arca a Ceaușescu rendszer utolsó éveiben* [Sylvania sau Phoebus? - cele două fețe ale cenzurii teatrului în ultimii ani ai sistemului ceaușist]

Denumirea revistei: *Látó Szépirodalmi Folyóirat*

Data apariției: 2013 august

Acces online:

<http://www.lato.ro/article.php/Sylvania-vagy-Phoebus-A-sz%C3%ADnh%C3%A1zi-cenz%C3%B3ra-kett%C5%91s-arca-a-Ceau%C5%9Fescu-rendszer-utols%C3%B3-veiben/2685/>

Autor articol: Stefánia Toma

Titlul articolului: *Recenzia volumului "Ten years after: a history of Roma School Desegregation in Central and Eastern Europe", ed. Iulius Rostas* [Recenzie: După zece ani: o istorie a desegregării școlare a romilor în Europa Centrală și de Est, editat de Iulius Rostas]

Denumirea revistei: *Slavic Review*

Data apariției: 2013 toamna, vol. 72, nr. 3

Nr. pag: 627 - 629

Autor articol: László Fosztó

Co-autorul: Dénes Kiss

Titlul articolului: *Pentecostalism in Romania. The impact of Pentecostal Communities on the Life-style of the Members* [Penticostalismul în România. Impactul comunităților penticostale asupra stilului de viață a membrilor]

Denumirea revistei: *La ricerca folklorica. 65 (La sfida del pentecostalismo)*

Data apariției: 65/2013

Nr. pag: 51-64

Autor articol: István Gergő Székely

Titlul articolului: *Válságok és választások évada Romániában 2012-ben* [Sezonul crizelor și alegerilor din România în 2012]

Denumirea revistei: *Századvég*

Data apariției: nr. 1 . 2013

Nr. pag: 64-99

b. În carte colectivă

Autor studiu(și co-autor): István Horváth

Anul apariției: ianuarie 2013

Titlul studiului: *Two Decades of Educational Policies for the Roma: Lessons and Dilemmas from Romania* [Două decade de politici educaționale pentru romi: dileme și lecții din România]

Editor: Romana Bešter - Vera Klopčič - Mojca Medvešek

Titlul cărții: *Formal and Informal Education for Roma. Different Models and Experience* [Educație formală și informală pentru romi. Diferite modele și experiențe]

Editura: Inštitut za narodnostna vprašanja [Institutului pentru Studii Etnice], Ljubljana

Nr. pag: 59-71

Volumul integral poate fi accesat

<http://www.inv.si/DocDir/Publikacije-PDF/2012/Edu%20Roma.pdf>

Autor studiu(și co-autor): Attila Gidó

Anul apariției: februarie 2013

Titlul studiului: *From Hungarian to Jew: Debates Concerning the Future of the Jewry of Transylvania in the 1920s* [Din maghiar evreu: Dezbateri privind viitorul evreilor transilvăneni în anii 1920]

Editor: Pál Hatos, Attila Novák

Titlul cărții: *Between Minority and Majority. Hungarian and Jewish/Israeli Ethnical and Cultural Experiences in Recent Centuries* [Între minoritate și majoritate. Experiențe etnice și culturale evreo-maghiare în secolele recente]

Editura Editura Balassi Institute, Budapesta, 2013

Nr. pag: 185-199

Adresă de acces (link):

http://www.academia.edu/2606045/From_Hungarian_to_Jew_Debates_Concerning_the_Future_of_the_Jewry_of_Transylvania_in_the_1920s_In_Pal_Hatos_-_Attila_Novak_ed_Between_Minority_and_Majority_Hungarian_and_Jewish_Israeli_ethnical_and_cultural_experiences_in_recent_centuries_Balassi_Institute_Budapest_2013

Autor studiu(și co-autor): Attila Gidó

Anul apariției: mai 2013

Titlul studiului: *A romániai Máramaros zsidósága* [Evreii din Maramureșul românesc]

Editor: Viktória Bányai – Csilla Fedinec – Szonja Ráhel Komoróczy

Titlul cărții: *Zsidók Kárpátalján. Történelem és örökség a dualizmustól napjainkig* [Evreii din Transcarpatia. Istorie și moștenire din epoca dualismului austro-ungar până în zilele noastre]

Editura Aposztróf, Budapesta, 2013

Nr. pag: 215-219

Adresă de acces (link):

http://www.aposztrof.hu/hu/koenyveink?page=shop.product_details&flypage=flypage_new.tpl&product_id=2365&category_id=53

Autor studiu(și co-autor): Attila Gidó

Anul apariției: 2013

Titlul studiului: *Társadalomszerkezet és kulturális infrastruktúra Erdélyben az első világháború után* [Structură socială și infrastructură culturală în Transilvania după Primul Război Mondial]

Editor: Emese Egyed – László Pakó – Attila Weisz

Titlul cărții: *Certamen I. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. szakosztályában* [Certamen I. Prelegeri susținute în cadrul lucrărilor Secției I a Societății Muzeului Ardelean la Ziua Științei Maghiare]

Editura: Erdélyi Múzeum-Egyesület, Cluj-Napoca

Nr. pag: 366–381

Adresă de acces (link):

<http://eme.ro/servlet/eme/template/publisher%2CPPaper.vm/paperid/606/layout/PKiadoIndexLayout.vm/clickedmenuid/BooksMenu>

Autor studiu(și co-autor): Attila Gidó

Anul apariției: 2013

Titlul studiului: *Jewish Existence in Transylvania* [Existență evreiască în Transilvania]

Editor: Csaba K. Zoltani

Titlul cărții: *Transylvania Today: Diversity at Risk* [Transilvania de astăzi. Diversitatea în pericol]

Editura: Osiris

Nr. pag: 111–127

Autor studiu(și co-autor): Lehel Peti

Anul apariției: iunie 2013

Titlul studiului: *Látások, vallási megtérés és megszállottság. Kommunikáció a transzcendenssel egy erdélyi faluban* [Viziuni, conversie religioasă și posedări. Technici de comunicare cu transcendentul într-un sat transilvănean]

Editor: Éva Pócs

Titlul cărții: *Szent helyek, ünnepek, szent szövegek. Tanulmányok a romániai magyarság vallási életéből* [Locuri sacre, sărbători, texte sacre. Studii despre religiozitatea maghiarilor din România]

Editura: L'Harmattan, Budapesta-Pécs, 2013

Nr. pag: 13-74

Autor studiu(și co-autor): Zsuzsa Plainer

Anul apariției: iulie 2013

Titlul studiului: *Proiectorul și măgarul - biografia lui András Sütő ca reper pentru o analiză a elitei culturale maghiare*

Editori: Alina Branda - Ion Cuceu - Cosmina Timoce-Mocan

Titlul cărții: *Antropologie și studii culturale. Perspective actuale*

Editura: Editura Mega, Cluj-Napoca, 2012

Nr. pag: 73-83

c. Publicații ale cercetătorilor, respectiv ale ISPMN, în format electronic

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN ianuarie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---ianuarie-2013>

Data apariției: ianuarie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România ianuarie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---ianuarie-2013>

Data apariției: ianuarie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN februarie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---februarie-2013>

Data apariției: februarie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România februarie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---februarie-2013>

Data apariției: februarie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN martie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---martie-2013>

Data apariției: martie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România martie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---martie-2013>

Data apariției: martie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN aprilie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---aprilie-2013>

Data apariției: aprilie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România aprilie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---aprilie-2013>

Data apariției: aprilie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN mai*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---mai-2013>

Data apariției: mai

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România mai*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---mai-2013>

Data apariției: mai

Autor: Florin Pintescu (conferențiar universitar, Facultatea de Istorie și Geografie, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava).

Titlul: *Cronologia minorităților naționale 1989 – 2009 - Cronologia minorității polone*

Adresă de acces (link):

<http://ispmn.gov.ro/node/cronologia-minoritii-polone-1989-2009>

Data apariției: mai

Autor: Stefânia Toma, cercetător ISPMN

Titlul: *Participarea minorităților naționale din România în evenimentele din 1989 și primele forme de autoorganizare - Brașov*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/page/cronologia-evenimentelor-din-1989>

Data apariției: iunie

Coordonator: Attila Gidó, cercetător ISPMN

Titlul: *Participarea minorităților naționale din România în evenimentele din 1989 și primele forme de autoorganizare*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/page/cronologia-evenimentelor-din-1989>

Data apariției: iunie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN iunie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---iunie-2013>

Data apariției: iunie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România iunie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---iunie-2013>

Data apariției: iunie

Editor: László Fosztó, cercetător ISPMN

Titlul: *Közéletések 1. Társadalomszerkezetek – kulturális megközelítésben [Abordari 1. Structuri sociale - prin prisma teoriei culturale]*

Adresă de acces (link):

http://sparex-ro.eu/wp-content/uploads/kozelites1_fosztó.pdf

Data apariției: iunie

Editor: Horațiu-Iuliu Kozák, cercetător ISPMN

Titlul: *Media representation of Roma in Romania. Preliminary Notes [Reprezentarea romilor în media din România, Note preliminare]*

Adresă de acces (link):

http://sparex-ro.eu/wp-content/uploads/Media-representation-of-Roma-in-Romania_kozak.pdf

Data apariției: iunie

Coautor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Faces and Causes of Marginalization of the Roma in Local Settings- Raport de cercetare*

Adresă de acces (link):

Data apariției: iulie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN iulie-august*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---iulie-august-2013>

Data apariției: iulie-august

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România iulie-august*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---iulie-august-2013>

Data apariției: iulie-august

Autor: Tamás Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Analysis of Existing Data Production Systems and Major Migration Related Data Sources in Romania*

Adresă de acces (link):

<http://seemig.com/downloads/outputs/SEEMIGDataSystemsCountryReportRomania.pdf>

Data apariției: septembrie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN septembrie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---septembrie-2013>

Data apariției: septembrie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România septembrie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---septembrie-2013>

Data apariției: septembrie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN octombrie*

Adresă de acces (link): <http://www.ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---octombrie-2013>

Data apariției: octombrie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România octombrie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---octombrie-2013>

Data apariției: octombrie

Autor: Attila Gidó, cercetător ISPMN

Titlul: CIONIZMUSTÓL A KOMMUNIZMUSIG Egy politikusi életpálya Erdélyben: Kohn Hillel (1891–1972) [*De la sionism la mișcarea comunistă. Activitatea unui politician ardelean: Hillel Kohn (1891-1972)*]

Adresă de acces (link):

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=21531> și <http://itthon.transindex.ro/?cikk=21589>

Data apariției: 21 și 26 octombrie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN noiembrie*

Adresă de acces (link): <http://ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---noiembrie-2013>

Data apariției: noiembrie

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România noiembrie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---noiembrie-2013>

Data apariției: noiembrie

Autor: Laura Elen Cristescu-Rogobete (Secretar, Asociația Macedonenilor din România).

Titlul: *Cronologia minorităților naționale 1989 – 2009 - Cronologia minorității macedonene*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/cronologia-minoritii-macedonene-1989---2009>

Data apariției: noiembrie

Autor: Francisc Oscar Gal (Vicepreședinte UCRR).

Titlul: *Cronologia minorităților naționale 1989 – 2009 - Cronologia minorității rutene*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/cronologia-minoritii-rutene-1989-2009>

Data apariției: noiembrie

Autor: Melec Fetisleam (Doctorand, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca; profesor, Liceul Teoretic „George Călinescu”).

Titlul: *Cronologia minorităților naționale 1989 – 2009 - Cronologia minorității tătare*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/cronologia-minoritii-ttare-1989-2009>

Data apariției: noiembrie

Editor: Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN

Titlul: *Newsletter ISPMN decembrie*

Adresă de acces (link): <http://ispmn.gov.ro/node/ispmn-newsletter---decembrie-2013>

Data apariției: ianuarie 2014

Editor: Ágnes Kiss, cercetător ISPMN

Titlul: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România decembrie*

Adresă de acces (link):

<http://www.ispmn.gov.ro/node/nouti-n-cercetarea-minoritilor-din-romnia---decembrie-2013>

Data apariției: ianuarie 2014

Autor: Stefănia Toma

Titlul: *Actori, roluri și percepții în predarea limbii romani în România*

Adresă de acces (link):

Data apariției: noiembrie

Cap. VI. Raportul evenimentelor organizate și coorganizate de către ISPMN

1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, lansări de carte etc.

Vineri, 15 februarie 2013, s-a desfășurat la Cluj-Napoca un eveniment în cadrul căruia a fost prezentat **volumul ROM SAU ȚIGAN. Dilemele unui etnonim în spațiul românesc** și au fost dezbătute temele pe care acest volum le propune. Volumul a fost editat de către Horváth István (președinte ISPMN) și Lucian Nastasă (istoric, Institutul de Istorie „George Barițiu”) și publicat la Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN), Cluj-Napoca în anul 2012. Cartea a fost elaborată la inițiativa și cu finanțarea Fundației Soros România (coordonatorul proiectului fiind sociologul Daniela Tarnovschi), cu aportul ISPMN care a realizat editarea lucrării. Scopul dezbaterii organizate la Cluj a fost acela de a mări numărul contribuțiilor pe această tematică și de a oferi un cadru pentru reflexie critică, mai ales că problematica complexă a minorității rome este actuală în contextul românesc, dar și în cel european. Evenimentul de la Cluj se înscrie în seria atelierelor științifice pe tema minorităților din România organizate de către ISPMN. Despre eveniment la:

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article%2CPArticleScreen.vm/id/85984>

Joi, 11 aprilie 2013, s-a desfășurat la sediul ISPMN **lansarea volumului** intitulat **Romanes. Tradiția integrării la romii gabori din Transilvania**, autor Martin Olivera. Volumul a fost tradus din limba franceză și publicat de Editura ISPMN la finalul anului 2012. La lansare a fost prezent autorul, precum și Iulia Hașdeu (lectorul științific al volumului), ea fiind și cea care a prezentat volumul. Lansarea a fost urmată de o **masă rotundă** cu tema **Forme de incluziune „tradițională” a romilor în comunități locale** la care au participat următorii antropologi: Martin Olivera (Franța), Iulia Hașdeu (Elveția/România), Elisabeth Tauber (Italia) și Cătălina Tesar (România). Masa rotundă l-a avut ca moderator pe László Foszto (cercetător ISPMN). Problema centrală a discuției a fost analiza diferitelor forme de integrare socială la nivelul comunităților locale cât și la nivelul rețelelor regionale sau chiar mai largi. Una dintre concluziile discuției a fost că aceste forme de integrare sunt bazate pe idei și sisteme de simboluri diferite de cele propuse și implementate de către stat și societatea civilă sub tema generică de „incluziune a romilor”. În presă despre eveniment:

<http://www.maszol.ro/index.php/kultura/11001-kerekasztal-es-konyvbemutato-a-romak-integraciojarol>,

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article.PArticleScreen.vm/id/88400;jsessionid=6236AF5D53B0272B86846F55B456386A>

<http://www.ziarulfaclia.ro/lansare-de-carte-martin-olivera-romanes-traditia-integrarii-la-romii-gabori-din-transilvania/>

<http://www.maszol.ro/index.php/tarsadalom/11189-harminc-honap-devai-gaborciganyok-kozott>

Joi, 9 mai 2013, a avut loc **dezbaterea** intitulată **Construcția identitară în comunitățile turcă și tătară din Dobrogea** organizată de Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale în colaborare cu Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice. Dezbaterea a pornit de la studiul cu același titlu prezentat de către Adriana Cupcea-Tămășan, studiu rezultat al cercetărilor realizate în cadrul unei burse de cercetare acordate de către ISPMN, în perioada octombrie-noiembrie 2012. Au participat în calitate de experți invitați: prof. Tasin Gemil (ITSCA) și prof. Călin Felezeu (ITSCA). Discuția a fost moderată de către Horațiu-Iuliu Kozák (cercetător ISPMN). Temele de dezbateră au abordat legăturile dintre turcii și tătarii din Dobrogea precum și

dimensiunile identității în aceste comunități, cele mai relevante fiind cea etnică și cea religioasă. Perspectiva adoptată a fost una istorică, urmărind dinamica dimensiunilor identitare începând de la perioada comunistă până în zilele noastre. Pe lângă identitatea etnică și religioasă asumată de către membrii comunității, s-a dezbătut și rolul instituțiilor și a statelor (România și țările-mamă ale minorităților) în promovarea sau dimpotrivă în restrângerea oportunităților de afirmare a identității etnice.

Joi, 23 mai 2013, Réka Marchut (cercetătoare la Institutul pentru Studierea Minorităților din Ungaria, Budapesta) a susținut o **prezentare** la sediul ISPMN cu titlul ***Germanii din Ungaria și șvabii sătmăreni în al Doilea Război Mondial***. Discuția fost moderată de către Attila Gidó, (cercetător ISPMN). Prezentarea s-a axat pe diferențele și divergențele dintre germanii și șvabii sătmăreni, precum și pe ascensiunea ideologiei național-socialiste în rândul șvabilor sătmăreni în perioada 1940-1944.

În luna iulie Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN) a anunțat apelul privind acordarea unei **burse postdoctorale** în cadrul proiectului cu finanțare nerambursabilă intitulat *MigRom12 - Migrația romilor din România în Europa de Vest: Cauze, efecte și strategiile de abordare pentru viitor* coordonat de Universitatea din Manchester (UK) și desfășurat în parteneriat cu un consorțiu de institute de cercetare din 7 țări europene. Bursierul are sarcina de a participa la cercetarea de teren împreună cu 2 cercetători din cadrul ISPMN, pentru a înțelege cauzele locale și efectele migrației în mijlocul comunităților, de a elabora studii ca autor individual, precum și în calitate de co-autor, de a participa la elaborarea recomandărilor pentru autorități locale și naționale din România, respectiv de a participa la întâlnirile organizate în cadrul proiectului. În faza de diseminare a proiectului, ISPMN va avea un rol-cheie în facilitarea și distribuirea rezultatelor proiectului în sfera publică din România. Totodată, va elabora recomandări de politici publice pentru abordarea fenomenului de migrare a romilor din România. În urma concursului, a fost declarată admisă Cătălina Tesar, care pe o perioadă de 43 de luni, în perioada 1 septembrie 2013 - 31 martie 2017, va beneficia de această bursă postdoctorală de cercetare.

Joi, 1 august 2013, a avut loc la Muzeul Secuiesc al Ciucului **lansarea Seriei de carte: *Studia Terrae Siculorum***. Primele volume din această serie au fost prezentate la acest eveniment, după cum urmează: Tamás Kiss – Gergő Barna - Attila Deák, ***Székelyföldi turisztikai régió? Kérdőíves, fókuszcsoporthoz és statisztikai vizsgálat a székelyföldi turizmusról*** (Studia Terrae Siculorum, 1) [Ținutul Secuiesc ca regiune turistică? Studiu despre turismul secuiesc], volum prezentat de către dr. Alpár Horváth; Orsolya Gergely, ***Vállalkozás női módra. A székelyföldi női vállalkozók profiljának és motivációinak vizsgálata*** (Studia Terrae Siculorum, 2) [Antreprenoriat de tip feminin. Analiza profilului și motivațiilor antreprenoarelor din Ținutul Secuiesc], volum prezentat de către Sándor Oláh; Alpár Horváth, ***Turizmusfejlesztés Székelyföldön*** (Studia Terrae Siculorum, 3) [Dezvoltarea turismului în Ținutul Secuiesc], volum prezentat de către dr. Zoltán A. Biró și Benedek Nagy, ***A turisztikai helymarketing Székelyföldön - az imázs- és márkahasználat tudományos megalapozása*** (Studia Terrae Siculorum, 4) [Marketingul turistic în Ținutul Secuiesc. Fundamentarea științifică a utilizării mărcii și imaginii regionale], volum prezentat de către Ferenc Székedi. Această serie își propune să exploreze societatea Ținutului Secuiesc prin cercetarea și analiza mai multor dimensiuni. Primele volume din această serie tratează următoarele tematici: dezvoltarea potențialului turistic din perspectivă multidisciplinară, importanța managementului destinației turistice, analiza statistică a potențialului turistic al zonei și antreprenoriatul în rândul femeilor. Despre eveniment puteți citi la:

<http://www.csikimuzeum.ro/rendezvenyek.php?l=hu&t=2&id=231&y=2013>

<http://csikszereda.hirzona.com/hir?384075/Studia-Terrae-Siculorum-cimu-konyvsorozat-bemutatoja-a-Csiki-Szekely-Muzeumban>

<http://erdely.ma/ajanlo.php?id=146451>

În perioada 10-14 august 2013, o echipă de filmare compusă din reprezentanți ai Asociației Filmtett și 2 cercetători ISPMN, Lehel Peti și Iulia-Elena Hossu, au participat la producția unui **film documentar** despre cehii din România. Dimensiunile asupra cărora se concentrează acest documentar sunt: religiozitate, istorie, învățământ, reprezentare politică, ocazii de afirmare a identității. Filmările au avut loc în următoarele locații: Șumița (jud. Caraș-Severin), Bigăr (jud. Caraș-Severin), Sfânta Elena (jud. Caraș-Severin), Eibenthal (jud. Mehedinți) - localități în care populația cehă este majoritară. Documentarul face parte din Seria Minorități în tranziție și va fi lansat anul viitor.

În perioada 15-18 august 2013, s-a desfășurat la Szeltersz, județul Harghita, **Tabăra de vară de științe sociale**. Evenimentul a fost organizat de Fundația „Jakabffy Elemér”, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Kvantum Research, Quaestum Analysis și Centrul Cultural Județean Harghita. Programul celor patru zile a fost compus din prelegeri, discuții, prezentare de cărți și vizionare de filme documentare, un accent deosebit fiind pus pe noutățile din aria cercetării minorităților naționale. Din partea ISPMN au participat cu prelegeri următorii cercetători: József D. Lőrincz (cu prelegerea: *Cadrul politologic al cercetării problemei "slujirii poporului"* și *Problemele actuale ale științelor sociale maghiare din Transilvania*), István Gergő Székely (cu prelegerea: *Political Fragmentation, Competition and Cooperation within the Hungarian National Minorities of Romania, Serbia and Slovakia*), Ágnes Kiss (cu prelegerea: *Repere teoretice pentru studierea funcționării efective a sistemelor de cenzură de tip Sovietic*), István Horváth și Tamás Kiss.

Miercuri, 11 septembrie 2013 Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale din Cluj-Napoca, împreună cu Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi, Muzeul de Artă Cluj-Napoca și Asociația Ortodoxă Social-Misionar-Culturală pentru Romi „Sfântul Moise Arapul”, a organizat **masa rotundă** cu titlul **Locuire socială la romi: drept și demnitate** (cu participare națională și internațională). Coordonatorul mesei rotunde a fost Crăciun-Ioan Lăcătuș, cercetător ISPMN. Evenimentul cu un conținut interdisciplinar s-a desfășurat la Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, în cadrul expoziției fotografice „Montzi” cu tematica despre romii din Transilvania, a artistei Roni Ben-Ari din Tel Aviv, Israel. La partea introductivă a mesei rotunde au participat István Horváth, președinte Institutul pentru Studierea Problemelor și Minorităților Naționale, Cluj-Napoca și Călin Stegeran, director Muzeul de Artă Cluj-Napoca. Cercetătorul ISPMN Crăciun Ioan Lăcătuș a susținut prelegerea cu titlul *Tipologii/ patternuri de locuire în "Viața romilor din Transilvania"*. Au mai participat cu prezentări Dr. Cristina Raț - lector Univ. Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, UBB Cluj cu prelegerea *Accesul la locuințe sociale: o comparație între cinci orașe*, Dr. Enikő Vincze, Prof. Univ.- Facultatea de Studii Europene, UBB Cluj, cu prelegerea *Zone de locuire defavorizată și stigmatizare culturală*, Dr. Aritect Lorin Niculae - director coord. Arhipera, Fundația Soros România din București cu prelegerea *Arhitectura participativă și sărăcia extremă* (a prezentat Cătălin Mihai Caragea, membru Arhipera), Ioana Păvălucă- arhitect, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București cu prelegerea *Romi rudari. Locuirea unui sit arheologic* și Drd. Claudia Mailat - Universitatea Ruprecht-Karls din Heidelberg, Germania cu prelegerea *Locuirea la Romi între drept și demnitate*. Moderatorul mesei rotunde a fost Florin Moise, președintele executiv al Centrului de Resurse pentru Romi din Cluj-Napoca. De asemenea în cadrul dezbaterilor de la masa rotundă au participat cu intervenții și invitați din Israel. Discuția din cadrul mesei rotunde, din punct de vedere analitic a abordat și paralelisme ale unor fenomene sociale dintre romi și evrei (supraviețuirea în afara unui stat-teritorial propriu, holocaustul, segregare rezidențială, marginalizare socială la romi, gentrificare urbană, etc.).

Joi, 19 septembrie 2013, la sediul ISPMN a avut loc **prelegerea publică** cu titlul *Peisaj lingvistic în sate cu populație preponderent maghiară din Secuime, Ucraina și Slovacia* [Magyar tájban magyarul (is)? Nyelvi tájkép magyar többségű falvakban székelyföldi, kárpátaljai és csallóközi példák alapján], susținută de către Petteri Laihonen, cercetător postdoctorand în cadrul Universității din Jyväskylä și în cadrul Academiei Științifice din Finlanda. În prelegerea sa cercetătorul a analizat elementele simbolice și funcționale ale elementelor peisajului lingvistic. Evenimentul a fost moderat de către Lehel Peti (cercetător ISPMN). Despre eveniment puteți citi la: <http://multikult.transindex.ro/?hir=8084>

În luna septembrie 2013, ISPMN a scos la concurs un număr de **14 burse de cercetare** în domeniul relațiilor interetnice. Grupul-țintă îl reprezintă tinerii cercetători cu vârsta cuprinsă între 18-35 de ani, cu experiență în domeniul relațiilor interetnice, cu studii relevante pentru bursele tematice și se acordă pe o durată de 3 luni de zile. Obiectivele acestui program de burse sunt: sprijinirea și încurajarea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice, oferirea cercetătorilor cu preocupări în domeniul relațiilor interetnice posibilitatea de a câștiga experiență în munca de cercetare în echipă, contribuția la valorificarea bazelor de date și a materialelor existente în Institut, cât și promovarea valorilor interculturalității. Domeniile în care au fost acordate bursele sunt: cercetarea comportamentului electoratului minoritar (2 burse), cercetarea învățământului în limba maghiară (2 burse), documentarea cercetărilor științifice privind minoritățile naționale din România (3 burse), multiculturalitate și interculturalitate în orașele mixte din Transilvania (2 burse), analizei politicilor publice implementate în cadrul Strategiei Naționale pentru îmbunătățirea situației romilor (1 bursă), realizării filmului documentar, pedagogic privind deportarea romilor în Transnistria (1 bursă), realizarea unui pachet educațional privind Holocaustul romilor - deportarea în Transnistria (1 bursă), cercetarea locurilor și spațiilor identității naționale la minoritățile naționale din Transilvania (1 bursă), realizarea unei programe școlare pentru ciclul superior al liceului în domeniul drepturilor minorităților naționale (1 bursă).

Miercuri, 9 octombrie 2013, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a participat în calitate de co-organizator la evenimentul „Comemorare a Victimelor Holocaustului”, desfășurat în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” - Str. Boteanu nr. 1, Sector 1, București. Din partea ISPMN, au fost prezenți Estera Roxana Hetea (vicepreședinte), Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) și doi invitați, Mihai Andrei Leaha (regizor) și Petre Mihai (istoric), colaboratori pentru realizarea filmului documentar „Valea Plângerii”.

La eveniment au participat diplomați, reprezentanți ai instituțiilor publice centrale, ai mediului politic, cultural și istorici, experți în domeniu, precum și reprezentanți ai societății civile. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Agenția Națională pentru Romi, Departamentul pentru Relații Interetnice, Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România Elie Wiesel și Partida Romilor „Pro-Europa”.

Joi, 24 octombrie 2013, a avut loc, la sediul ISPMN, o întâlnire cu membrii redacției revistei de științe sociale din Ungaria *Századvég*, împreună cu prezentarea ultimelor două numere ale revistei. Penultimul număr (67) al **revistei** a fost dedicat Transilvaniei și a cuprins o serie de studii semnate de către cercetători maghiari din Transilvania. La masa rotundă, moderată de către István Horváth (președinte ISPMN) au participat și câțiva dintre autorii care au contribuit la numărul 67, între care și István Gergő Székely (cercetător ISPMN), care a scris în acest număr al revistei un **studiu** intitulat *Válságok és választások évada Romániában 2012-ben* [2012 – an electoral și de criză în România]. Numărul 67 al revistei *Századvég* poate fi accesat la:

<http://www.ecatalog.hu/szazadveg1303/?flipto=1> .

Marti, 10 decembrie 2013, la Cinema Victoria din Cluj-Napoca, a avut loc **proiecția** pentru publicul larg a filmului documentar *Valea plângerii* (regizori: Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, Iulia Hossu, ISPMN&Triba Film 2013). Proiecția a fost organizată de către ISPMN în parteneriat cu Fundația Tranzit. Filmul este produs de Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Triba Film și a fost finalizat la sfârșitul anului 2013. A fost înscris în competiție la Festivalul de Film Documentar ASTRA Sibiu, desfășurat în luna octombrie 2013, și a obținut premiul pentru cea mai bună imagine Secțiunea România cu următoarea apreciere din partea juriului: „Imagini răvășitoare, care sublimează mărturiile oamenilor, transformându-le într-o emoționantă experiență cinematografică.” După proiecție a fost organizată o secțiune de Întrebări și Răspunsuri moderată de către Doina Giurgiu, ocazie cu care publicul a putut să pună întrebări echipei ce a realizat documentarul. Reacții în presă despre eveniment puteți accesa la: <http://agenda.liternet.ro/articol/17638/Doina-Giurgiu/Ganduri-despre-trecut-si-prezent-Valea-Plangerii.html>

Miercuri, 11 decembrie 2013 la sediul ISPMN a avut loc o masă rotundă cu titlul *Filmul documentar – formă de recuperare și păstrare a memoriei colective*. La începutul anului 2013, ISPMN a lansat proiectul de realizare a unui film documentar pe tematica deportării romilor în Transnistria. Filmul documentar rezultat ca urmare a colaborării dintre ISPMN și Triba Film, intitulat *Valea plângerii* (Mihai Leaha, Andrei Crișan, Iulia-Elena Hossu, 2013, 56 min.), a avut lansarea în luna octombrie la Sibiu, în cadrul Festivalului de Film Documentar ASTRA. După fiecare dintre cele două proiecții ce au avut loc la Sibiu, întrebările adresate de către public au adus la suprafață faptul că se știe prea puțin despre acest moment din istoria României și că, practic, acest moment nu apare menționat în cărțile de istorie. În acest context s-a născut și ideea unei mese rotunde care să dezbată contextual modul în care un astfel de film poate și trebuie să contribuie la recuperarea memoriei unui eveniment cât și la păstrarea memoriei lui. Evenimentul a fost astfel conceput încât participanții, specialiști din diferite arii tematice cât și regizorii documentarului, să aibă un context de dezbatere pe marginea acestei tematici pornind de la mărturiile prezentate în film. Invitații participanți la acest eveniment au fost: Csilla Könczei (conf. univ. dr. UBB, Facultatea de Litere), Ștefan Dorel Găina Gerendi (prof. univ. dr. Universitatea de Artă și Design, Cluj-Napoca), Doina Giurgiu (redactor Cronică de film LiterNet.ro), Petre Matei (istoric, consultant științific Valea Plângerii), László Fosztó (cercetător ISPMN), Attila Gidó (cercetător ISPMN), Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, Iulia Elena Hossu (regizori Valea Plângerii). Discuțiile au fost moderate de către Marius Lazăr (conf. univ. dr. UBB, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială).

Vineri, 13 decembrie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată *A nagyvárosi szórvány jövője* [Viitorul „diasporei” urbane maghiare din Transilvania], organizată de Secretariatul general al UDMR și ISPMN, la Cluj, cu prezentarea *Etnikai mobilizáció a szórványban* [„Diaspora” maghiară și mobilizarea electorală pe linii etnice]. La același eveniment au mai participat, din partea ISPMN, István Horváth (președinte ISPMN) și Tamás Kiss (cercetător), cu următoarele prezentări: István Horváth, Tamás Kiss, Katalin Vitos - *Etnikai térszerkezet, iskolai hálózat és társadalmi hálózat* [Structura etnică, sistemul educațional și sistemul social]; István Horváth - *A nyelvi újratermelés kockázata az erdélyi magyar népesség szintjén* [Riscurile reproducției limbii materne în cadrul populației maghiare din Transilvania]; Tamás Kiss - *Iskolák veszélyben* [Prezentarea proiectului Școli în pericol]. Reacții de presă la: <http://kronika.ro/erdelyi-hirek/identitasvesztes-a-nagyvarosokban> și la <http://itthon.transindex.ro/?cikk=22015>

2. Seminarii, workshop-uri

Miercuri, 13 februarie 2013, la sediul ISPMN a avut loc *Seminarul de film pe tematica minorităților*. Aceste seminarii sunt menite să creeze un cadru de discuții pentru cei interesați de filmul documentar, în mod special de modalitățile în care minoritățile etnice și problematica lor sunt reprezentate în materialele vizuale. Filmul programat pentru această întâlnire a fost: *Minorități în tranziție - Ucrainenii din Maramureș* (2012), 25 min., regizor Bálint Zágoni. Filmul este realizat de ISPMN în colaborare cu Asociația Filmtett și prezintă viața de zi cu zi a ucrainenilor din Maramureș, concentrându-se asupra următoarelor dimensiuni: religiozitate, istorie, ocazii de afirmare a identității. Vizionarea filmului a fost urmată de discuții cu regizorul filmului, Lehel Peti și Iulia-Elena Hossu (cercetători ISPMN).

Miercuri, 20 martie 2013, a avut loc proiecția filmului *A hagyatéka (The Legacy)* (2004, 90'), regizor: Zoltán Fűredi. Proiecția a fost urmată de discuții moderate de către Zsuzsa Plainer (cercetător ISPMN). Evenimentul a fost derulat în cadrul *Seriei de seminarii de film pe tematica minorităților* organizate de către Centrul de documentare ISPMN. Filmul se concentrează asupra etnoloagei Éva Schmidt care a lucrat în Hanti-Maisk, Siberia, realizând o colecție unică a creațiilor de folclor local. În urma decesului său în anul 2002, trei colegi pornesc în Siberia pentru a aduce acasă „moștenirea”. Spre marea lor surpriză, ei erau așteptați în Bieloraisk de către un șaman, pentru a deschide împreună dulapurile încuiate, unde se afla colecția etnologică. Pe măsură ce materialul colecției este despachetat se conturează relația apropiată și atitudinea dedicată a cercetătoarei vizavi de minoritatea siberiană, precum și împrejurările tragice ale decesului ei. Despre eveniment:

<http://www.ziarulfaclia.ro/proiectie-de-film-a-hagyatek/> și

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/Article.PArticleScreen.vm/id/87398>

În perioada 11-14 aprilie 2013, a avut loc în Cluj-Napoca **seminarul de cercetare** intitulat *Gen, etnicitate și clasă în studiile despre romi: încotro intersecționalitatea (lor)?*. Seminarul a fost finanțat de către Rețeaua academică europeană de studii asupra romilor și a fost organizat de către Iulia Hașdeu (antropologii al UNIGE - Universitatea de la Geneva) și Cătălina Tesăr (antropolog la Muzeul Țăranului Român - București). Au participat și antropologii Elisabeth Tauber (Italia) și Gergő Pulay (Ungaria) ca lectori. Beneficiarii seminarului au fost zece masteranzi și doctoranzi din Europa Centrală și de Est, interesați de tema intersecționalității. Programul seminarului a constat din prelegeri ținute de către experți naționali și internaționali, respectiv o serie de discuții în cadrul cărora participanții au avut ocazia de a-și prezenta propriile lucrări și să participe la discuții. Seminarul s-a încheiat cu o masă rotundă la care au participat experți și cercetători locali. Partenerii instituționali ai seminarului au fost Centrul de Cercetare a Relațiilor Interetnice și Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale. Din partea ISPMN au participat la eveniment: Zsuzsa Plainer, László Fosztó și Stefánia Toma.

Martți, 23 aprilie 2013, la sediul ISPMN a avut loc *Seminarul de film pe tematica minorităților*. Aceste seminarii sunt menite să creeze un cadru de discuții pentru cei interesați de filmul documentar, în mod special de modalitățile în care minoritățile etnice și problematica lor sunt reprezentate în materialele vizuale. Filmul programat pentru această întâlnire a fost *Carmen Meets Borat* (2008, 60'), regizor Mercedes Stalenhoef. Vizionarea filmului a fost urmată de discuții moderate de către Gabriel Troc (conferențiar UBB).

Joi, 25 aprilie 2013, la sediul ISPMN a avut loc *Seminarul de film pe tematica minorităților*. Filmul programat pentru această întâlnire a fost *Năvodul* (2012, 41'), regizor: Florin-Ioan Silaghi. Documentarul *Năvodul* face parte din seria intitulată *Marginalizați în centrul atenției*. Această

serie este inițiată de către Ordinul Iezuiților din România și este compusă din 4 materiale audiovizuale. Materialul din acest documentar prezintă mărturiile de viață ale unor oameni care trăiesc printre noi. Unii sunt departe de cei dragi și de locurile în care s-au născut, încercând să trăiască printre noi și cu noi. Aceste interviuri-mărturie sunt un mijloc de comunicare prin care cei marginali pot spune o parte din poveștile lor de viață. Proiecția a fost urmată de discuții cu regizorul filmului și cu invitații săi Davis Kayibanda (refugiat) și Iulian Budău S.J. (președintele JRS - Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România). In presa despre eveniment: <http://www.ziarulfaclia.ro/seminar-de-film-pe-tematica-minoritatilor/>

Joi, 16 mai 2013, Centrul de Documentare ISPMN a organizat împreună cu Fundația Tranzit **proiecția** filmului *Viva Constanța!* la Casa Tranzit. Filmul realizat de către Emese Ambrus între anii 2006-2007 prezintă portretul muzicianului de etnie romă Elvis Romano. Proiecția a fost urmată de discuții moderate de către Zsuzsa Plainer (cercetător ISPMN), discuții care au avut-o ca invitat și pe regizoarea filmului. Participanții s-au delectat după proiecție și cu un concert al formației CatRhythm și Elvis Romano. Evenimentul a fost derulat în cadrul *Seriei de seminarii de film pe tematica minorităților* și a proiectului Music in Transit. In presa despre eveniment: <http://multikult.transindex.ro/?hir=7551;>
<http://multikult.transindex.ro/?cikk=20320;>
<http://www.ziarulfaclia.ro/proiectie-film-si-concert-catrhythm/>

Marti, 30 iulie 2013, participanții la **universitatea de vară** organizată de OSUBB (Organizația Studenților Universității Babeș - Bolyai) au vizitat sediul ISPMN. Pe parcursul vizitei li s-a prezentat participanților activitatea institutului. Deoarece participanții la această universitate de vară erau elevi de liceu, interesați de Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, pe parcursul prezentării accentul a fost pus pe activitățile ISPMN relevante pentru domeniul acestei specializări: anchetele și cercetările ISPMN, biblioteca ISPMN, publicațiile ISPMN, bazele de date etc. Evenimentul a fost coordonat de către Zsuzsa Plainer (cercetător ISPMN).

Marti, 26 noiembrie 2013, Centrul de documentare ISPMN, în colaborare cu Asociația Judaica au organizat, în cadrul seriei de Seminarii de film pe tematica minorităților, **proiecția filmului** *The Last Survivor* [Ultimul supraviețuitor] (Israel, regia: Michael Pertnoy și Michael Kleiman), urmată de o discuție cu Alon Hait, fost ofițer al armatei israeliene și membru fondator al Asociației Judaica. Filmul a fost oferit de către Righteous Pictures. Sinopsis film: Filmul prezintă evenimente din viața a patru personaje, supraviețuitorii unor evenimente de genocid: Holocaustul, Rwanda, Congo, Darfur. Pentru a da sens tragediilor lor personale, acești supraviețuitori se dedică educației generațiilor următoare pentru a inspira toleranța între semeni dar și răspunderea civilă pentru astfel de crime.

Colaborări:

ISPMN a colaborat cu Asociația Divers pentru organizarea Concursului Diversitatea - O șansă în plus spre viitor, ediția a VII-a, etapa națională desfășurându-se la Bacău, în perioada 7-11 iunie 2013. Institutul a contribuit la premiera echipelor participante cu cărțile Editurii proprii.

ISPMN a colaborat cu Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome (Asociația E-Romnja) pentru organizarea ediției 3 a Galei Femeilor Rome „*Privește-mă așa cum sunt!*”, desfășurată în 7 martie 2013 la București. Institutul a contribuit la premiera câștigătoarelor cu cărți ale Editurii proprii.

ISPMN a colaborat cu Asociația Studenților Sociologi din România CLUSTER pentru organizarea Sesiunii de Comunicări Științifice pentru studenți „Ecouri din Social”, desfășurată în perioada 17-18 mai 2013. Institutul a contribuit la premiera câștigătorilor sesiunii cu cărți ale Editurii proprii.

ISPMN a colaborat cu Fundația Tranzit pentru organizarea proiecției filmului „Viva Constanța”, ce a avut loc în data de 16 mai 2013. ISPMN a fost coorganizatorul evenimentului.

ISPMN a colaborat cu Asociația Maghiară de Științe Politice din România POLITEIA pentru organizarea evenimentului XIX. Politológus Vándorgyűlés care a avut loc în perioada 30 mai-1 iunie. ISPMN a participat la organizarea a două paneluri, cu prezentări ale cercetărilor ISPMN. În anul 2014 va fi editat un volum al conferinței, după procesul de selecție a prezentărilor susținute.

ISPMN a colaborat cu Universitatea Sapientia și Universitatea Creștină Partium în scopul realizării a patru puncte de excelență ale Editurii ISPMN. Acestea promovează cărțile în circuitul academic și funcționează în cadrul bibliotecilor din facultățile din Miercurea Ciuc, Târgu-Mureș, Cluj-Napoca și Oradea.

Cap. VII. Raport privind participarea membrilor ISPMN la evenimente organizate de către alte instituții

1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale

În perioada **25-26 ianuarie 2013**, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat în calitate de cercetător la **seminarul de lucru** al proiectului cu titlul: *Faces and Causes of Roma Marginalization in Local Communities. Contextual Research* [Aspecte și cauze ale marginalizării romilor în comunitățile locale. Cercetare contextuală]. Proiectul este coordonat de către Research Centre for Economic and Regional Studies [Centrul de studii regionale și cercetare economică] al Academiei Maghiare de Științe și sprijinit de United Nations Development Program, Bratislava. Fundația Desire este partenerul din România al acestui proiect, coordonând cercetările desfășurate în 5 județe și 25 de localități. Perioada de implementare a acestui proiect este decembrie 2012-iunie 2013.

În perioada **8-9 februarie 2013** a avut loc, la Cluj-Napoca, ce-a dea doua ediție a **Conferinței de Științe Politice din Transilvania** (II. Erdélyi Politikatudományi Konferencia), în organizarea Secției de Științe Politice a Filialei din Cluj a Academiei Maghiare de Științe, a Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicației a UBB, a Societății Maghiare de Științe Politice din România - POLITEIA, și a Uniunii Studenților Maghiari de Științe Politice din Cluj - KOMPOT. În cadrul conferinței a avut loc o masă rotundă despre alegerile din 2012 din România, la care au participat din partea ISPMN cercetătorii Tamás Kiss și István Gergő Székely.

În perioada **16-17 februarie 2013**, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a participat în calitate de cercetător la cel de-al doilea **seminar de lucru al proiectului internațional** cu titlul: *Faces and Causes of Roma Marginalization in Local Communities. Contextual Research* [Aspecte și cauze ale marginalizării romilor în comunitățile locale. Cercetare contextuală]. Proiectul este coordonat de către Research Centre for Economic and Regional Studies [Centrul de studii regionale și cercetare economică] al Academiei Maghiare de Științe și sprijinit de United Nations Development Program, Bratislava. Fundația Desire este partenerul din România al acestui proiect, coordonând cercetările desfășurate în 5 județe și 25 de localități. Perioada de implementare a acestui proiect este decembrie 2012-iunie 2013.

În perioada **9-10 martie 2013** a avut loc în județul Argeș **cercetarea** interdisciplinară (exploratorie) într-o comunitate de romi rudari. Acest prim demers de cunoaștere a comunității din localitatea Cetățeni, județul Argeș, a fost realizat de către Crăciun Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) și Ioana Păvălucă (studentă anul IV, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București). Comunitatea este formată din aproape 1000 de persoane și o parte din locuințele acestora sunt amplasate peste zona sitului arheologic, fiind expuse mutării în perioada următoare. Prin urmare, în zonă există o situație conflictuală. Pe parcursul cercetării de teren au fost purtate discuții cu o parte dintre actorii sociali relevanți pentru această problemă: expertul rom pentru problemele romilor din cadrul primăriei, agenți economici romi, mediatorul școlar rom, consilierul romilor rudari în consiliul local, cu membri ai comunității locale de romi rudari, inclusiv cu locuitorii din zona ruinelor vizibile (aflate pe terenul mănăstirii) și de asemenea, cu preotul stareț de la Mănăstirea Cetățuia Negru-Vodă. Acest prim contact cu comunitatea de rudari din Cetățeni, Argeș, constituie baza pentru elaborarea metodologiei de cercetare pentru etapele următoare ale

cercetării. Aceasta este parte componentă a proiectului ISPMN intitulat: ***Diverse fenomene în locuirea marginală la romi și actori instituționali implicați.***

În perioada 16 – 17 martie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată ***Etica și politicile de sănătate*** cu prezentarea *Perspective etice și determinanți ai accesului grupurilor vulnerabile la servicii de sănătate* avându-i ca și coautori pe: Adina Rebeleanu, Daniela Șoitu, Voichița Tebeanu, Doru Botezat, Călin Săplăcan. Conferința a fost organizată la Iași, în cadrul proiectului *Studii postdoctorale în domeniul eticii politicilor de sănătate POSDRU/89/ 1.5/S/61879* cofinanțat din Fondul Social European prin *Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013*. Parteneri în cadrul proiectului: Universitatea de Medicină și Farmacie Gr. T. Popa, Iași, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, și Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași.

Joi, 21 martie 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la Universitatea Babeș-Bolyai la o prezentare cu titlul: ***Perspectiva spațială în abordarea excluziunii sociale. Cazul excluziunii locative și teritoriale a romilor în România*** susținută de către Prof. Univ. Dr. Enikő Vincze, Prezentarea este parte a Conferințelor Talos, organizate de către Centrul Rațiului pentru Democrație, Facultatea de Studii Europene și Centrul de Studii Politice și Relații Internaționale Cluj-Napoca. Participanții la eveniment au fost cercetători, cadre didactice din mediul academic clujean, doctoranzi, și studenți. În prima parte a conferinței prezentarea s-a focusat pe relația dintre procese sociale și forme spațiale, exemplificând o cercetare în derulare în șase zone ale țării locuite de romi (comunitățile compacte marginale din Cluj-Napoca: Byron, zona Pata-Rât; Târgu-Mureș, Miercurea-Ciuc, Călărași, Ploiești, zona Gării de Nord din București) care vizează segregarea spațială ca manifestare și cauză a excluziunii sociale în cazul romilor, cauzele formării spațiilor de locuire marginală și tipologia proceselor de formare a spațiilor locative marginale. În cea de-a doua parte a conferinței au avut loc dezbateri despre aspectele metodologice ale cercetării, precum și aspecte ale tematicii abordate în conținutul prezentării.

Sâmbătă, 23 martie 2013, István Horváth (președinte ISPMN) a participat la cea de-a III-a ediție a ***Zilelor Sociologiei*** organizată de către Colegiul Max Weber (Cluj-Napoca). El a susținut o **prelegere** pe tema *Peisajele lingvistice în orașele multietnice din Transilvania*. Tot în cadrul acestui eveniment, a participat la o dezbateri privind aspectele multilingvismului minoritar pe diferitele „piețe lingvistice”.

Miercuri, 27 martie 2013, a avut loc la Miercurea-Ciuc **workshopul** organizat de către Biroul de Analiză și Sinteză al Consiliului Județean Harghita intitulat ***Aproape totul despre regionalizare*** moderat de către István Horváth (președinte ISPMN). Printre cei prezenți s-au numărat: Attila Cseke (parlamentar), dr. Ilona Pál Kovács (expert la Centrul de cercetări regionale MTA de la Pécs, Ungaria), dr. Gyula Horváth (profesor și expert), Barna Tánzos (senator), dr. László Csák, dr. Lóránd Cziprián-Kovács și István Csutak (experți în dezvoltare teritorială), Grațian Mihăilescu (din partea Societății Academice Române), Sándor Tamás (președinte Consiliul Județean Covasna), Edit Emőke Lokodi (vicepreședinte Consiliul Județean Mureș), Árpád Antal (primar Sfântu-Gheorghe) precum și alți primari din județul Harghita. Mai multe detalii despre eveniment puteți afla la

http://www.judetulharghita.ro/index.php?pg=news_15_2093,

<http://erdely.ma/kozeletunk.php?id=138423>,

<http://www.nagyvarad.ro/hirek/Orszagos-hirek-3/Kisebb-fejlesztési-regiokra-van-szukseg-95999>,

<http://hargitav.ro/2013/a-regionalizacio-kuszoben/>, <http://www.informatiahr.ro/mar2913.html>

În perioada 1-12 aprilie 2013, s-a desfășurat la Cluj-Napoca **programul** intitulat *European Intensive Program - Roma Rights and Discrimination - approaches of a right based social and educational work* [Program Intensiv european - Discriminare și drepturile romilor - abordări ale asistenței sociale și a educației bazate pe drepturi]. Scopul programului a fost acela de a analiza teme precum: apartenența etnică, status social, inegalitate, diversitate, conflicte și solidaritate într-o perspectivă comparativă în țările europene. Gazda programului în Cluj-Napoca a fost Universitatea Babeș-Bolyai, iar partenerii internaționali: Universidad do Minho (Portugalia), Coburg University of Applied Science and Arts (Germania), Autonomous University of Barcelona (Spania), Free University of Bozen (Italia), Professionshøjskolen UCC (Danemarca) și Eötvös Lóránd Tudományegyetem (Ungaria). Participanții programului au fost studenții universităților mai sus amintite. Pe parcursul programului, studenții au avut ocazia de a participa la prelegeri susținute de către profesori, cercetători locali și internaționali. Din partea ISPMN, István Horváth (președinte) a susținut discursul de deschidere oficială a evenimentului, iar în data de **4 aprilie**, László Fosztó (cercetător ISPMN), a susținut **prezentarea** cu titlul *Romii în Europa: Dezbateri științifice și politici publice* și în data de **5 aprilie**, Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a susținut **prelegerea** intitulată *Fortressization of Europe: the Migration of Romanian Roma*.

Miercuri, 10 aprilie 2013, Csongor Könzei (cercetător ISPMN) a participat la Societatea Clujeană (Kolozsvár Társaság) la o **masă rotundă** privind prezentarea și păstrarea a culturii tradiționale, în special a folclorului muzical în cultura de elită și de masă. La dezbateri a participat și muzicologul Gyula Szép, directorul Operei Maghiare din Cluj, moderator fiind Sándor Bardocz, redactor la TVR Cluj. Detalii la:

<http://www.kolozsvartarsasag.com/anunturi.php?action=3&anunt=1613&subtema=31>

Duminică, 7 aprilie 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la *Al 8-lea Congres al Internațional Romani Union* (Uniunea Internațională a Romilor). Evenimentul internațional s-a desfășurat *la Sibiu*, fiind organizat de către Uniunea Internațională a Romilor și Centrul Creștin al Romilor din Sibiu. Tematicile abordate în dezbateri au făcut referire și la o strategie și un plan de măsuri pentru îmbunătățirea situației romilor la nivel european. La eveniment au participat reprezentanți ai romilor din India, Australia și America, reprezentanți din peste 35 de țări europene, precum și 2 europarlamentari români și consilierul rom guvernamental.

În perioada 19-20 aprilie 2013, Lehel Peti și Albert Zsolt Jakab (cercetători ISPMN) au participat la **conferința** intitulată *Kulturális gyakorlat és reprezentáció* [Practici culturale și reprezentare] organizată de Asociația Etnografică „Kriza János”, la Odorheiu Secuiesc. Lehel Peti a ținut o **prelegere** cu titlul *A falusi gazdálkodás változásai egy erdélyi településen* [Schimbarea strategiilor agrare într-un sat transilvănean] în care autorul a abordat tema schimbărilor economice apărute în satele agrare după integrarea în U.E., strategiile economice practicate de către diferiți membri ai comunităților etnice. Titlul **prezentării** lui Albert Zsolt Jakab a fost *Megemlékezési ünnepségek Kolozsváron a 19. században* [Strategii de comemorare în Cluj în secolul XIX]. Prezentarea lui a descris evenimentele de comemorare și a analizat strategiile și funcțiile comemorărilor din orașul Cluj, în secolul XIX.

În perioada 24-25 aprilie 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la **a IV-a ediție a conferinței internaționale** *Perspective Psiho-sociale în tratamentul quasi-coercitiv al infractorilor. Controlul social și grupurile vulnerabile (SPECTO 2013)*. Evenimentul a fost organizat la Timișoara de către Universitatea de Vest Timișoara - Departamentul de Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Psihologie și Inspectoratul General al Poliției Române. Participarea la manifestarea științifică a avut drept scop familiarizare cu tematicile și ultimele cercetări în domeniu și stabilirea de contacte pentru proiectul de cercetare derulat în cadrul

ISPMN: *Sistemul penitenciarelor din România. Politici de integrare socială a deținuților în penitenciarele din România. Particularități etnice și religioase.*

Luni, 6 mai 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat, la Sfântu Gheorghe, la workshop-ul intitulat **European Autonomies in Practice** [Autonomii în funcțiune în Europa], organizat de Consiliul Județean Covasna și finanțat din programul de învățare pe tot parcursul vieții al UE "GRUNDTVIG". În calitate de expert invitat la eveniment, dl. Székely a susținut o prezentare intitulată *Cultural and Territorial Autonomy in Europe and Prospects in Romania* [Autonomia teritorială și culturală în Europa și perspectivele în România]. Un filmuleț care sintetizează activitățile workshop-ului poate fi vizionat la următorul link:

<http://www.youtube.com/watch?v=JqwkTIIhMc&feature=youtu.be>

În perioada 9-12 mai 2013, a fost organizată a VIII-a ediție a **Întâlnirii Muzicienilor de Táncház din Transilvania la Valea Boroș**, așezare ce aparține de Lunca de Jos, Ghimeș. Această întâlnire este organizată anual, începând cu anul 2006, sub forma unui atelier la care participă muzicienii maghiari din România. În cadrul atelierului sunt susținute prelegeri științifice, se poartă discuții profesionale, dar au loc și activități practice specifice domeniului. **Sâmbătă, 11 mai**, Csongor Kőnczei (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere științifică** cu titlul *A parasztenészekről* [Despre viața muzicanților neromi în cultura tradițională], prelegere care printre altele a punctat influențele și relațiile dintre muzicanții romi și muzicanții tradiționali în cultura tradițională din Transilvania. Mai multe detalii despre eveniment, în limba maghiară, puteți afla la:

<http://szekelyhon.ro/muvelodes/tanchazzeneszek-szabadegyete-gyimeskozeplokon>

Miercuri, 15 mai 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la **conferință națională** cu titlul *Mediere în rândul comunităților de romi*. Evenimentul a fost organizat la Sibiu de către Asociația Indiroam din Sibiu, fiind relevant pentru cercetarea ISPMN *Sistemul penitenciarelor din România. Particularități etnice și religioase*. Participarea a avut drept scop familiarizare cu problematica actuală a raportului dintre sistemul de judecată tradițional al romilor și sistemul juridic formal precum și de a crea legături și contacte cu judecători romi tradiționali, membri ai staborului de judecată tradițional recunoscuți la nivel național, avocați romi și alți specialiști romi din domeniul juridic, precum și romi practicanți ai profesiei de mediatori.

Vineri, 17 mai 2013, cercetătorii ISPMN, László Fosztó și Horațiu-Iuliu Kozák, au participat la **masa rotundă** cu titlul *Extremismul și discursul care exclude în spațiul public* organizată de Cercul Liberal de la Cluj-Napoca. Alături de cercetătorii ISPMN, la întâlnire au fost invitați profesorul de psihologie socială István Síklaki de la Universitatea Eötvös Loránd din Budapesta și Péter Eckstein-Kovács, jurist și fost ministru delegat pentru minorități. Evenimentul a fost organizat ca o reacție la ceea ce se pare a fi o răspândire ce ia amploare a ideilor extremiste și a discursurilor rasiste, xenofobe, în spațiul public românesc în ultimii doi ani. În prima parte a discuției, invitații au oferit o paletă largă de abordări generale ale fenomenului din perspectiva psihologiei sociale, a dreptului, antropologiei sociale și a sociologiei. În cea de a doua parte a dezbaterii s-au propus diverse soluții posibile pentru contracararea acestui fenomen. Soluțiile schițate au mers de la aplicarea mai strictă a legilor până la utilizarea umorului pentru ridiculizarea ideilor extremiste. Reacții în presă puteți accesa aici:

<http://www.maszol.ro/index.php/tarsadalom/12596-szelsoseges-eszme-odacsapni-vagy-rohogni-rajtuk>

<http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article.PArticleScreen.vm/id/90261>

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=20359>

<http://www.paprikaradio.ro/hirek-main/hirek/1695-egyre-gyakoribb-a-kirekeszto-megnyilvanulas-audio>

Joi, 23 mai 2013, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la **Conferința Științifică a Studenților Maghiari din Transilvania** în calitate de membru în juriu. Domnul Gidó a evaluat lucrările și prezentările în cadrul *Secției de Istorie contemporană și relații internaționale*. Conferința se organizează în fiecare an, la Cluj, în 2013 având loc a XVI-lea ediție a evenimentului. Premianții au posibilitatea de a participa la **Conferința Științifică Națională a Studenților din Ungaria**.

În perioada 24-29 mai 2013, s-a desfășurat la Cluj-Napoca Târgul de carte cu ocazia *Zilelor Clujului*. Târgul s-a aflat la a III-a ediție și este intitulat **Promenada cărților**. La ediția din acest an, au participat edituri precum: Eikon, Studium, Casa Cărții de Știință etc. Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a fost și ea prezentă la acest eveniment cu un stand de carte. Clujenii au avut posibilitatea pe parcursul târgului să facă cunoștință cu oferta editurii noastre și să achiziționeze volume.

În perioada 27-29 mai, Zsuzsa Plainer, cercetător ISPMN a participat la conferința internațională **The UCL-SSEES 12th Postgraduate Conference on Central and Eastern Europe - Landscape and Environment [Conferința postgraduală pe Europa Centrală și de Est. Peisaj și Mediu, University College of London – SSEES, ediția a 12-a]** cu prezentarea intitulată: *Forced Urbanization and the Making of a “Roma School” – Educational Performance and Urban Inequalities in Romania [Urbanizare forțată și crearea unei “școli de romi” - performanța educațională și inegalități urbane în România]*. Evenimentul a avut loc la Cluj-Napoca și fost organizat de către University College of London – SSEES și Universitatea Babeș – Bolyai.

Miercuri, 29 mai 2013, a avut loc lansarea cărții cu titlul **State and Minority in Transylvania, 1918-1989: Studies on the History of the Hungarian Community** [Stat și minoritate în Transilvania, 1918-1989. Studii despre istoria comunității maghiare] la Institutul de Istorie Națională din Cluj-Napoca. Cartea a fost prezentată de către István Horváth (președinte ISPMN). Volumul coordonat de către Attila Gábor Hunyadi a apărut la Editura Columbia University Press, New York, în 2012 și include 23 de studii care acoperă tematici precum strategiile politice și autoorganizarea minoritară, politicile opresive, formele de rezistență etc. Printre autori se numără și cercetătorii ISPMN Ágnes Kiss (cu studiul *Formal Coordination and Control Mechanisms within the Censor's Office in Romania (1949-1965)* [Mecanisme de coordonare și control în oficiul cenzurii din România (1949-1965)]) și Attila Gidó (cu studiul *The Transylvanian Jews in Romania, 1918-1940* [Evreii din Transilvania între 1918-1940]).

În perioada 31 mai - 1 iunie 2013, la Cluj-Napoca, a avut loc cea de a XIX-a **Conferință Anuală a Asociației Politologilor din Ungaria** coorganizată de Asociație și Facultatea de Științe Politice a UBB. În cadrul evenimentului intitulat **Europa Centrală: cooperare și competiție** două sesiuni tematice au fost realizate cu aportul cercetătorilor ISPMN. Astfel, sesiunea *Dimensiunile incluziunii romilor: de la politici sectoriale la politici identitare* a fost coorganizată de către László Fosztó (cercetător ISPMN) și Attila Z. Papp (director al Institutului pentru Cercetarea Minorităților al Academiei Maghiare de Științe). László Fosztó a participat la acest panel cu prezentarea *Revitalizare etnică și mobilizarea resurselor simbolice în comunități locale: provocări și modele de dezvoltare pentru politicile publice în comunități romi*. A doua sesiune a fost organizată de către Tamás Kiss (cercetător ISPMN) și István Gergő Székely (cercetător ISPMN) sub titlul *Minorități și politică*. În grupul tematic care s-a concentrat asupra etnopoliticilor din regiune, István Horváth (președinte ISPMN) a susținut o **comunicare** cu titlul *Particularitățile sistemului de politici minoritare din România*. În panelul care a abordat mobilizarea etnică, cercetătorii ISPMN au participat cu următoarele lucrări: Tamás Kiss - *De la construirea societății la controlul surselor bugetare de stat? 22 de ani ai UDMR-ului în viața politică românească*; István Gergő

Székely - *Fragmentare politică și competiție în cadrul sistemului de partide minoritare maghiare în România, Slovacia și Serbia*, Gergő Barna (bursier ISPMN în anul 2012) - *Comportamentul electoral al maghiarilor din Transilvania pe baza datelor macro ale alegerilor din 1990 până 2012*. În cadrul sesiunii intitulată „*Imagini*” de țări socialiste, Ágnes Kiss a prezentat lucrarea *Surse primare pentru studierea practicilor de cenzură din România*.

Miercuri, 5 iunie 2013, Departamentul pentru Relații Interetnice a organizat la București **seminarul** intitulat ***Priorități în aplicarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare. Consultări la nivelul instituțiilor implicate***. Întâlnirea a avut ca scop pregătirea celui de-al II-lea proces de monitorizare a aplicării *Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare*, pe baza recomandărilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei. La întâlnire au participat reprezentanții tuturor ministerelor și instituțiilor implicate în aplicarea Cartei. Din partea Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale au participat István Horváth (președinte) și Magdolna Mohácsék (jurist).

În perioada 10-12 iunie 2013 au avut loc la Cluj-Napoca filmări în vederea realizării unui documentar despre viața protopopului luteran Járosi Andor. Protopopul clujean a jucat un rol activ în salvarea unor evrei de ghețozare și de la deportarea la Auschwitz în anul 1944. În octombrie 1944, după intrarea trupelor sovietice și române în oraș a fost arestat din motive necunoscute de către sovietici și dus împreună cu aproape 5000 de maghiari clujeni la muncă silnică în Uniunea Sovietică. A decedat în Magnitogorsk, în decembrie 1944. Documentarul maghiar, în regia lui Páskándiné Anna Sebők, va fi lansat la începutul anului 2014 la Budapesta. La filmări și-a adus aportul și Attila Gidó (cercetător ISPMN) în calitate de expert istoric.

În perioada 14-15 iunie, Zsuzsa Plainer, cercetător ISPMN a participat la seminarul internațional ***Past and Future [Trecut și viitor]*** la Cluj-Napoca. La evenimentul organizat de către Asociația Iudaică în parteneriat cu ISPMN, cercetătoarea a avut o prezentare cu titlul *Making of a “Roma School” – Educational Performance, Recruitment Strategies and Urban Inequalities in Romanian Town [Crearea unei “școli de romi” – performanță educațională, strategii de recrutare și inegalități urbane într-un oraș din România]*.

În perioada 17-19 iunie 2013 a fost organizat, în cadrul programului de masterat al Institutului de Etnografie și Antropologie Maghiară intitulat ***Studii culturale/cultură și societate - între tradiție și modernitate*** desfășurat în cadrul UBB și Fundația Tranzit, un **seminar deschis** cu titlul *Filme de ficțiune despre romi*. Evenimentul s-a desfășurat la Casa Tranzit din Cluj-Napoca. După proiecții au fost organizate dezbateri cu invitați specialiști pe diverse tematici. Printre invitați s-au numărat și cercetători din cadrul ISPMN, Stefánia Toma, László Fosztó, Csongor Könczei și Zsuzsa Plainer. Dezbaterile s-au desfășurat în limba maghiară. Reacții în presă, în limba maghiară, puteți citi la:

<http://szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article%2CPArticleScreen.vm/id/91901>

Vineri, 28 iunie 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la masa rotundă cu titlul ***Etnia romă: bariere și oportunități*** organizată de către organizația Amare Phrala. În cadrul evenimentului ce a avut loc la Cluj-Napoca, cercetătorul ISPMN a susținut o prezentare cu tema ***Bariere și oportunități la studenții romi***.

Vineri, 12 iulie 2013, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la o **sesiune de instruire interdisciplinară** adresată principalilor responsabili implicați în demersurile de integrare pentru minoritatea romă din județul Cluj. Evenimentul a fost organizat de Consiliul Județean Cluj pe parcursul a două zile, 11 și 12 iulie 2013, cu participarea a 25 de persoane (experți, responsabili

instituționali, organizații ale romilor, profesori de limba romani, mediatori școlari, consilieri locali etc.). Majoritatea participanților au fost din județul Cluj, cu atribuții în diverse domenii ale problematicii romilor, precum și organizații din București care oferă diferite modele de intervenție în comunități de romi. Mai multe detalii despre acest eveniment puteți afla la:

<http://www.ftr.ro/sesiune-de-instruire-a-expertilor-romi-67876.php>

Vineri, 26 iulie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat la **masa rotundă** intitulată **Drept de vot fără hotare** (Választójog határok nélkül) organizată în cadrul Universității de vară „Tusványos” de la Băile Tușnad. Masa rotundă a fost dedicată dreptului de vot al cetățenilor maghiari, cu domiciliul în țările vecine cu Ungaria, la alegerile din Ungaria, cu un accent deosebit asupra situației din Transilvania. Universitatea de vară a fost organizată de Fundația Pro Minoritate și Consiliul Tineretului Maghiar din România (MIT). Ca urmare a acestui eveniment, cotidianul clujean Szabadság a realizat un interviu cu d-l Székely. Acest interviu poate fi accesat la:

http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article_PArticleScreen.vm/id/93666

Vineri, 23 august 2013 în cadrul taberei de cercetare **Peisajul etnografic al Ardealului din sec. XIX–XX** (Erdély néprajzi képe a 19-20. században - kutatatótábor) din localitatea Bahnea, jud. Mureș, organizat de către Muzeul Etnologic din Szentendre, Lehel Peti, cercetător ISPMN a susținut o prelegere cu titlul *Gazdasági stratégiák és társadalmi viszonyok a Kis-Küküllő vidékén [Strategii economice și relații sociale în Valea Târnavei Mici]*. În prelegerea sa cercetătorul a vorbit despre schimbările economice și sociale care au avut loc în satele din zona Târnavei Mici.

În perioada 26-28 august 2013, Asociația de Dans Popular al Maghiarilor din România, în colaborare cu Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune” (Háromszék) a organizat un **curs de formare** pentru instructorii de dansuri populare din județul Covasna, eveniment ce a avut loc la Sfântu Gheorghe. La conducerea acestui workshop a fost invitat Csongor Könczei (cercetător ISPMN) care a susținut mai multe prelegeri științifice despre cultura tradițională de dans din zona Câmpiei Transilvaniei și despre muzicanții romi din comuna Pălatca.

În luna septembrie 2013, a fost anunțată selecția oficială a Festivalului de film documentar ASTRA Sibiu. Anul acesta au fost înscrise 1.350 de documentare din toată lumea la Astra Film Festival, festival de film documentar ce reprezintă un eveniment major în peisajul cinematografiei de non-ficțiune din Europa. Dintre acestea, au fost selectate peste 100 de filme ce vor putea fi vizionate în perioada 14-20 octombrie 2013 la Sibiu. La Secțiunea România a intrat în competiție documentarul intitulat **Valea Plângerii** (producție ISPMN&Triba Film, regia: Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, Iulia-Elena Hossu, cercetător ISPMN). Sinopsis: Între anii 1943 și 1945, 25.000 de romi au fost deportați de regimul Antonescu în Transnistria. Jumătate dintre ei au murit la scurt timp de foame, de frig sau din alte cauze. După 70 de ani, cei puțini care au supraviețuit și care pe atunci erau copii își reamintesc și povestesc cu emoție evenimentele teribile de atunci. Filmul își propune să reconstituie drumul, locurile și întâmplările tragice ale Holocaustului romilor. Interviuurile cu membrii comunității ucrainene din Transnistria completează poveștile supraviețuitorilor romi și transformă un spațiu astăzi aparent banal în unul antropologic, al memoriei și al lacrimilor. Trailer-ul documentarului îl puteți viziona la: <http://www.astrafilm.ro/film.aspx?id=5939>

În perioada 14-20 octombrie 2013, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) a fost prezentă la Sibiu pentru a participa în cadrul *Festivalului de film documentar ASTRA Sibiu*, la **lansarea și prezentarea filmului** intitulat **Valea plângerii** (Mihai Leaha, Andrei Crișan, Iulia-Elena Hossu, 2013, 56 min.), film documentar realizat de către ISPMN în colaborare cu Triba Film în anul 2013.

După fiecare dintre cele două proiecții ce au avut loc la Sibiu, regizorii filmului au răspuns întrebărilor adresate de către public. **Sâmbătă, 19 octombrie**, în cadrul Ceremoniei de decernare a premiilor Astra, documentarul Valea plângerii a primit *Premiul pentru imagine, Competiția România*. Mai multe detalii despre proiecția din cadrul festivalului de film puteți afla la: <http://www.cinemarx.ro/stiri-cinema/valea-plangerii-un-portret-emotionant-al-romilor-deportati-in-transnistria-vazut-la-astra-film-festival/> și <http://www.postmodern.ro/video/valea-pl%C3%A2ngerii-mihai-andrei-leaha-iulia-hossu-andrei-crisan-romania-2013-56-min-trailer>.

Joi, 17 octombrie 2013, Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN) a coordonat **panelul pe tematica migrației** intitulat *Migrație și schimbare socială* desfășurat în cadrul celei de **a 10-a conferințe anuale SASC** (Societatea de Antropologie Socială și Culturală din România) care s-a desfășurat la Sibiu în perioada 17-19 octombrie. În cadrul aceluiași panel, cercetătorul a susținut **prezentarea** textului *Challenging exclusion. Migration and changing social inequality in Romania* [Contestând excluderea. Migrația și transformarea inegalității sociale din România]. Prezentarea realizată analizează mecanismele de re poziționare socială a romilor în contexte de migrație internațională și transnaționalism. Plecând de la două studii de caz din Zăbala (județul Covasna) și Sebeș (județul Alba), sunt analizate cazurile unor grupuri de romi care erau inițial excluse social și economic, dar a căror situație se schimbă în contextul migrației. În cadrul aceleiași conferințe, Zsuzsa Plainer (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** intitulată *„This is an institution, where anybody can come” - making of a „Gypsy school” and chances of educational (im)mobility in a Romanian town* [„Aceasta e o instituție unde oricine poate veni” - crearea unei școli pentru romi și șansele (i)mobilității educaționale într-un oraș din România]. Prezentarea a analizat crearea și menținerea inegalităților educaționale în cazul tinerilor romi din țară. Mai multe detalii despre eveniment aflați aici: <http://antropo.ro/index.php/ro/confsaer/conferinta-sasc-2013>.

Joi, 17 octombrie 2013, a avut loc în cadrul *conferinței anuale a SASC* (Societatea de Antropologie Socială și Culturală din România) **lansarea volumului** intitulat *Romanians in Western Europe. Migration, Status Dilemmas and Transnational Connections* [Români în vestul Europei. Migrație, dileme de status și conexiuni Transnaționale, Lexington Books - Rowman and Littlefield, 2013] autor Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN). Cartea analizează comparativ două grupuri de migranți din România: etnici germani care au migrat în Nürnberg, Germania, și etnici români care au migrat către Milano, Italia. Studiul identifică o dilemă a migrației: migranții care au plecat către Germania simt o pierdere de status comparativ cu status-ul pe care îl dețineau în România înainte de migrație. În contrast, migranții români în Milano au un câștig de status prin menținerea relațiilor transnaționale cu localitatea de origine și investițiile mari realizate acasă. Analiza identifică două mecanisme principale de construire a statusului sau a prestigiului: „acasă” migranții încearcă să se diferențieze față de cei rămași, pe când „în străinătate” ei încearcă să se identifice ca egal cu populația gazdă. La eveniment, cartea a fost prezentată de către autor și de către dl. Marius Lazăr (conf. univ. la Facultatea de Sociologie a Universității Babeș-Bolyai).

În perioada 18-19 octombrie 2013, a avut loc la Sibiu **conferința** intitulată *20 de ani de Documentar Românesc*, în cadrul *Festivalului de film documentar ASTRA 2013*. Din partea ISPMN au participat la conferință cercetătorii: Remus Gabriel Anghel și Zsuzsa Plainer. Remus Gabriel Anghel a prezentat o scurtă analiză a documentarelor ce pe parcursul a 20 de ani au fost proiectate în cadrul festivalului ASTRA și care au drept tematică migrația. Zsuzsa Plainer a abordat în reprezentarea sa tematica identității maghiare așa cum apare ea în filmele documentare proiectate la Astra Film Festival în ultimii 20 de ani. În ziua de **18 octombrie** cercetătoarea Zsuzsa Plainer a fost interviuată pe această tematică de postul radio *Erdély FM* din Târgu-Mureș, emisiunea culturală *Kultúrkaó*.

În perioada 25-26 octombrie 2013, Fundația Culturală Téka din Gherla a organizat cea de-a XVII-a ediție a *Festivalului Interetnic de Folclor din Câmpia Transilvaniei*. În cadrul acestui festival, sâmbătă, 26 octombrie 2013, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere științifică** la Gherla despre cultura tradițională de dans din zona Câmpiei Transilvaniei și despre muzicanții romi din comuna Pălatca. Tema principală a prelegerii susținute a fost prezentarea profesiei de muzicant tradițional rom și rolul de mediator al acestora între culturile locale de maghiari, români și romi. Mai multe detalii despre eveniment aflați la:
<http://szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article%2CPArticleScreen.vm/id/97375> .

În perioada 4-5 noiembrie 2013, a avut loc la Miercurea-Ciuc, la Universitatea Sapientia, **conferința** comemorativă Venczel József, prilejuită de aniversarea a 100 de ani de la nașterea marelui sociolog. Activitatea lui s-a concentrat pe analiza demografică și economică a ruralului ardelean din perioada interbelică, cu un focus special pe Secuime. Particularitatea operei sale constă și în colaborarea strânsă cu școala sociologică condusă de către Dimitrie Gusti. Metoda monografică a școlii gustiene a fost aplicată în mod consecvent de către Venczel pentru studierea realităților din satele maghiare din Transilvania. La conferință a participat István Horváth, (președinte ISPMN), cu o **prezentare** despre aspectele teoretice și metodologice ale analizei proceselor migratorii a populației din Secuime (începute la mijlocul secolului al XIX-lea) în afara arcului Carpatic.

Joi, 7 noiembrie 2013, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** la întrunirea anuală a preoților unitarieni din teritoriul Protopopiatului Unitarian Mureș. Întrunirea organizată la Bezid (jud. Mureș) a avut ca scop perfecționarea profesională a personalului clerical și a avut în program două prezentări legate de istoria bisericească unitariană. Preotul unitarian Ferenc Andorkó a vorbit despre György Bözödi, scriitor și istoric maghiar originar din Bezid. Prezentarea cercetătorului ISPMN Attila Gidó a avut ca **temă** istoria sabatarienilor din Transilvania. Mișcarea sabatariană a fost o formă radicală a Reformei din secolul XVI. Ultimii aderenți ai acestui grup religios au trăit în Bezidu Nou (jud. Mureș), sat desființat și inundat în anul 1988.

Joi, 28 noiembrie 2013, la Sfântu Gheorghe, partenerii din România ai **proiectului transnațional SEEMIG**, ISPMN, Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe și Consiliul Județean Harghita au ținut o conferință de presă cu tematica *Migrația din România - date, procese și politici*. În cadrul acestui eveniment Tamás Kiss (cercetător ISPMN) a prezentat un **studiu** despre sistemele de producere a datelor și surse importante de date despre migrația din România, realizat în cadrul proiectului SEEMIG și publicat în seria de Studii de atelier ISPMN (52/2013), iar Árpád Antal, primarul Municipiului Sfântu Gheorghe, a prezentat portalul Sepsinet, proiect inițiat de către primărie și dedicat emigranților originari din Sfântu Gheorghe. Vezi reacții în presă:

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=21865> ,

<http://www.kronika.ro/erdelyi-hirek/egyre-kovethetlenez-a-migracio> ,

http://www.sepsiszentgyorgy.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=10681:nem-tudni-hanyan-vagyunk-megdoebent-kutatasi-eredmenyek&catid=84:koezelet&Itemid=143

<http://www.stiri-presa-online.ro/romanii-din-har-cov-au-migrat-spre-tari-straine-mai-mult-decat-maghiarii/>

<http://stiri.covasnamedia.ro/2013/11/29/romanii-din-har-cov-au-migrat-spre-tari-straine-mai-mult-decat-maghiarii/>

http://www.sepsiradio.ro/page_2_9_948_Romaniaban-minden-statisztikai-mutato-eseteben-ketsegek-merulnek-fel-veli-Kiss-Tamas-szociologus.html

Joi, 12 decembrie 2013, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a prezentat la Consatul General al Ungariei din Cluj-Napoca colecția de discuri „Kallós Archivum”. Colecția conține 20 de albume

de muzică populară tradițională culese în România de către renumitul folclorist Kallós Zoltán între anii 1950–1980. Detalii despre eveniment puteți citii la:

<http://szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/archive%2CPArchiveArticleSelectedScreen.vm/id/99484/mainarticle/false/web/false/quick/false/ynews/false>

2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde etc. internaționale

În perioada **28-29 ianuarie 2013**, a avut loc prima **întâlnire de lucru** din cadrul proiectului european intitulat **WE: Wor(l)ds that Exclude** [NOI: Cuvinte/Lumi care exclud] în cadrul căruia ISPMN este partener. Întâlnirea a fost organizată de către partenerul principal, Fundația Giovanni Michelucci, la sediul ei din Florența, Italia. Proiectul abordează problema stereotipiilor și prejudecăților în elaborarea politicilor publice și dorește să redacteze un ghid de bune practici pentru instituțiile administrației publice. Agenda întâlnirii a inclus clarificarea celor două activități principale din proiect: cercetarea documentelor și filmul etnografic. Din partea ISPMN au participat: Horațiu-Iuliu Kozák (cercetător ISPMN) și Andrea Bogdán (consilier juridic).

În perioada **11-13 februarie 2013**, a avut loc la Viena (Austria) a doua **întâlnire transnațională de lucru** a partenerilor **proiectului SEEMIG (*Gestionarea migrației și a efectelor sale în Europa de Sud-Est – Acțiuni transnaționale pentru strategii fundamentate*)**. Partenerii s-au întâlnit, printre altele, cu scopul de a trece în revistă rezultatele cercetărilor în derulare. Din partea ISPMN, partener din România, au susținut comunicări István Horváth (președinte ISPMN) - *Data Requirement Paper for Measuring Longer Term Migratory, Labour Market and Human Capital Processes* [Surse de date pentru evaluarea pe termen lung a proceselor migratorii, dinamica forței de muncă și a capitalului uman] și Tamás Kiss (cercetător ISPMN) - *Romania: Inconsistencies of the Main Internal Data Sources on Population Stock and Migration* [Discrepanțe între sursele de date referitoare la populație și migrație - România].

În **perioada 21-22 februarie**, Tamás Kiss, cercetător ISPMN, sociolog-demograf, doctor în științele culturii, expert în analiză politică și sondaj de opinie a participat la **conferința internațională** bilingvă (în engleză și germană) organizată de Universitatea în Limba Germană Andrassy din Budapesta și Donau Institut. Conferința avea titlul *Mindeheitenfragen in Ungarn und in de Nachbarländer im 20. und 21. Jahrhundert / Minority issues in Hungary and the neighbouring countries in the 20th and 21st centuries* însemnând în română **Problemele minorităților în Ungaria și în țările învecinate**. În cadrul conferinței au avut loc prezentări care au abordat problemele minorităților din diferite perspective: istorică, lingvistică, demografică etc. Participanții erau mai ales din Germania, Austria și Ungaria. Cercetătorul ISPMN sus menționat, sociolog-demograf, doctor în științele culturii, expert în analiză politică și sondaj de opinie a participat la conferință cu prezentarea: *The 2011 Census. Results and consequences to the Hungarian community from Transylvania* însemnând în română **Recensământul din 2011. Rezultate și consecințe asupra comunității maghiare din Transilvania**. Titlul prezentării descrie și conținutul acestuia. Pe baza prezentărilor va fi editată un volum de studii la o editură de renume din Germania, în care contribuția sociologului-demograf, doctor în științe ale culturii, expert în analiză politică și sondaje de opinie va avea titlu identic cu cel al prezentării.

Marti, 12 martie 2013, opt cercetători din cadrul ISPMN au participat la **microconferința** intitulată **Cercetarea minorităților din România** organizată de Centrul de cercetare a științelor sociale al Academiei Maghiare, Institutul pentru Studiarea Minorităților, Budapesta. În cadrul evenimentului cercetătorii au prezentat cele mai importante direcții de cercetare din cadrul ISPMN

precum și rezultatele, manuscrisele realizate pe parcursul diferitelor proiecte. După fiecare prezentare invitații oponenți au formulat critici în legătură cu manuscrisele ce au fost trimise în prealabil spre lecturare. Contribuția specialiștilor din domeniu a fost urmată de o discuție deschisă pentru participanții microconferinței. În cadrul evenimentului au fost prezentate cărțile apărute la Editura ISPMN (Albert Zsolt Jakab). Tamás Kiss (cercetător ISPMN) a ținut o prelegere cu titlul *Választói magatartások* [Comportamentul electoral al maghiarilor din România], oponenți: Balázs Vizi, Zsófia Papp. István Horváth (președinte ISPMN) și István Gergő Székely (cercetător ISPMN) au susținut prezentarea cu titlul *Kisebbségi közpolitikák hatásvizsgálata* [Politici publice pentru minorități], oponent: Annamária Biró. Lehel Peti (cercetător ISPMN) a susținut o prezentare intitulată *Az etnicitás megnyilvánulása romániai kisebbségi közösségekben* [Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare], oponent: János Imre Heltai, urmată de prezentarea lui László Fosztó (cercetător ISPMN) *Változatok a roma integrációról* [Proiecte alternative pentru incluziunea romilor], oponent: Pál Nagy și prezentarea lui Attila Gidó (șeful Departamentului de Studii, analiză și cercetare a ISPMN) *Kisebbségek a második világháború után* [Istoria minorităților după cel de Al Doilea Război Mondial], oponent: Gábor Egrý.

Miercuri, 13 martie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la o **discuție publică** în cadrul clubului *Conversații despre destinul nostru împărtășit* („Beszélgetések közös sorskérdéseinkről”) eveniment coorganizat de Institutul de Sociologie al Universității din Miskolc (Ungaria) și Asociația Culturală „Romano Teatro”. Tema discuției a fost *Rolul mișcărilor religioase și civice în incluziunea romilor*. Ca partener de discuție a fost invitat preotul catolic Koós Ede, referent pe probleme pastorale în rândul romilor în cadrul Eparhiei din Eger (Egri Főegyházmegye). La discuție au participat studenții și profesorii Institutului de Sociologie precum și membrii Asociației „Romano Teatro”. Detalii despre acest eveniment la:

<http://www.minap.hu/mivid.php?ext.a37292>

În perioada 3-4 mai 2013, Lehel Peti (cercetător ISPMN) a participat la atelierul științific intitulat *Vernacular Religion on the Boundary of Eastern and Western Christianity: Continuity, Changes and Interactions* [Religiozitate populară la granița dintre creștinismul vestic și cel estic: continuitate, schimbări și interacțiuni] organizat de Universitatea din Pécs cu ocazia lansării proiectului finanțat de ECR (European Research Council). Lehel Peti a prezentat cu această ocazie proiectul său de cercetare intitulat *Noi mișcări religioase la ceangăii moldoveni*.

În perioada 22 - 23 mai 2013, în cadrul proiectului transnațional SEEMIG, a fost organizată **conferința** intitulată *Demographic change, migratory and labour market processes in South East Europe* [Schimbare demografică, procese în domeniul pieței forței de muncă și migrație în Europa de Sud-Est]. Echipa ISPMN [István Horváth, Tamás Kiss experți tematici, Ágnes Kiss responsabil pentru comunicare] a contribuit la lucrările conferinței cu prezentarea situației cercetărilor centrate pe gestionarea migrației și a efectelor sale în România, respectiv István Horváth a fost moderatorul discuțiilor în **atelierul** intitulat *Population, migration and labour market - evidence based strategy building* [Populație, migrație și forța de muncă - dezvoltarea strategiilor fundamentate la nivel național și local]. Informații actuale în legătură cu activitățile științifice derulate în cadrul proiectului (inclusiv ale partenerilor din România) găsiți în Buletinul informativ SEEMIG nr. 2 precum și pe pagina web SEEMIG și ISPMN.

Joi, 17 mai, Tamás Kiss, cercetător ISPMN, sociolog-demograf, doctor în științele culturii, expert în analiză politică și sondaj de opinie a participat la **conferința** *Historical analysis of demographic discourses Global, regional and local perspectives* organizată de către CEU - Advanced Studies. La conferința care a avut loc la Budapesta cercetătorul ISPMN a susținut o prezentare cu titlul *The*

population discourses produced by the Hungarian intelligentsia in Transylvania in 1970s and 1980s.

Joi, 23 mai 2013, Centrul de cercetări în multilingvism al Institutului de Lingvistică din cadrul Academiei de Științe Maghiare a organizat o **conferință-atelier** intitulată ***Teorii și practici în cercetarea peisajului lingvistic: minorități în Bazinul Carpatic***. Prin analiza calitativă a unor evenimente și situații marcante din România, de la schimbarea regimului politic până în zilele noastre, István Horváth (președinte ISPMN) a prezentat procesul prin care practicile inscripțiilor publice au evoluat în lupte simbolice de putere. Abstractul lucrării intitulate *Tér és hely: a hatalom szemiotikája Erdélyi nyelvi tájképek átrendeződésében* [Spațiu și loc: Semiotica puterii în reconfigurarea peisajelor lingvistice în Transilvania] poate fi accesat la:

<http://www.nyud.hu/nyelvitajkep/abstr-hun.html#horvath>

În perioada 1-3 iunie 2013 a avut loc în Victoria (British Columbia, Canada) **Conferința anuală a Asociației de Studii de Hungarologie** din Canada, eveniment desfășurat în cadrul *Congresului de Științe Sociale și Umaniste*. Din partea ISPMN au participat Albert Zsolt Jakab și Attila Gidó (cercetători). D-l Jakab a prezentat o lucrare cu titlul *From the Centre to the Periphery - and Back. The Functions of Commemorations in Cluj/Kolozsvár (Romania) in the 20th Century* [Din centru la periferie - și retur. Funcțiile evenimentelor comemorative în Cluj în secolul XX]. Titlul prezentării d-lui Gidó a fost: *Transylvanian Jewry at the cross-roads. The effect of the 1918 imperial change on the Jewish population of Transylvania* [Evreii din Transilvania la răscruce. Ce a adus Unirea Transilvaniei cu România pentru evreii ardeleni?]. Prezentarea lui Albert Zsolt Jakab a urmărit strategiile formării memoriei, ca și proces, analizând procedeele de expunere în spațiu, cum este (re)construită și căror tipuri de evenimente le oferă vizibilitate și spectaculozitate; precum și funcțiile acestor strategii. În prelegerea sa, Attila Gidó a schițat efectele schimbărilor geopolitice, din Europa Centrală și de Est, asupra identității evreiești din Transilvania.

Miercuri, 12 iunie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată ***Multietnicitatea cotidiană în Europa Centrală***. Conferința a fost organizată de Catedra de Antropologie Socială a Universității Comenius și a Institutului Maghiar din Bratislava. László Fosztó a susținut prezentarea intitulată *Țăranii și romii: etnicitate, „toleranța agrară” și limitele ei* prin intermediul căreia a propus argumentul următor: conflictele etnice din zonele rurale în România postsocialistă pot fi interpretate prin prisma schimbărilor socio-economice și demografice locale care au subminat structurile sociale locale și prin care toleranța cotidiană între diferitele grupuri etnice era organizată. Dacă această „toleranță agrară” dispăre din localitățile rurale, instituțiile statului trebuie să asigure forme suplinoare prin intermediul de politici publice socio-economice și educaționale. Articole despre acest eveniment puteți citi aici:

<http://www.felvidek.ma/felvidek/kozelet/40119-mindennapi-multietnicitas-kozep-europaban>
http://www.watson.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=1869

În perioada 13-15 iunie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională ***New Policies of Accommodating Diversity. Challenges and Opportunities for Multilevel States*** [Noi politici publice pentru managementul diversității etnoculturale. Provocări și oportunități pentru state cu niveluri multiple de guvernare]. Evenimentul a avut loc la Universitatea din Konstanz (Universität Konstanz), Germania, fiind finanțat de Centrul de excelență "Fundatii culturale pentru integrare socială" (Exzellenzcluster „Kulturelle Grundlagen von Integration“ der Universität Konstanz) și asistat de grupul de specialiști în federalism al Asociației Germane de Științe Politice (Deutsche Vereinigung für Politische Wissenschaft). Prezentarea d-lui Székely a fost intitulată *Intra-ethnic Competition and Cooperation among the parties of the Hungarian Minorities in Romania, Serbia and Slovakia* [Competiție și cooperare intra-etnică între partidele

minorităților maghiare din România, Slovacia și Serbia]. Programul conferinței poate fi accesat aici:

<http://www.exc16.de/cms/accommodating-diversity-progr.html?&L=h...ldoeds%2Ftester.txt%3F%3F%2Fdetail.php%3Fid%3D%2FInurl%3A%22id%3D%22>

În perioada 19-21 iunie 2013 a fost organizată la Manchester (UK) **conferința** de lansare a **proiectului internațional de cercetare MIGROM12 - Migrația romilor din România în Europa de Vest: cauze, efecte și strategii de abordare pentru viitor** [The migration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies]. Din partea ISPMN au participat László Fosztó (coordonator de proiect) și Stefánia Toma (cercetător), respectiv Hajnal Mayer din partea Primăriei Cluj-Napoca, Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului. Programul întâlnirii s-a axat asupra a trei teme esențiale ale proiectului. Întâlnirea a început cu prezentarea generală a scopului proiectului, iar ulterior centrându-se pe scopuri și sarcini specifice, respectiv, având loc discuții despre metodologia utilizată. A doua întâlnire s-a desfășurat cu participarea Consiliului de Experți al proiectului, discutându-se despre strategia proiectului. În final, lansarea s-a încheiat în prezența reprezentanților autorităților locale din diferite orașe din Marea Britanie (dar și din România). Participarea reprezentanților locali a vizat consolidarea relațiilor de colaborare dintre diferiți actori locali în vederea sprijinirii activităților proiectului. Consorțiul proiectului este format din Universitatea din Manchester (Marea Britanie), Fondation Maison des Sciences de L'homme (Fr), Universitatea din Granada (S), Universitatea din Verona (I), Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (Ro), Consiliul Local al orașului Manchester (Marea Britanie) și Forumul European al Romilor și Nomazilor (Fr). Proiectul este finanțat de către Comisia Europeană prin FP7, iar perioada de implementare este de 4 ani. Partenerii din proiect vor analiza procesul de migrație și acomodare a romilor din România în patru state de destinație: Marea Britanie, Franța, Italia, Spania. Rolul ISPMN este de a coordona și facilita cercetarea pe teritoriul României, mai ales, în comunitățile de origine, de unde provin romii care migrează către aceste țări din vestul Europei. În faza de diseminare a proiectului, ISPMN va avea un rol esențial atât în promovarea rezultatelor proiectului în sfera publică din România, cât și în elaborarea propunerilor de politici publice pentru abordarea fenomenului migrației în rândul minorității rome. Pentru mai multe informații accesați:

<http://romani.humanities.manchester.ac.uk/migrom/index.html>

În perioada 19-21 iunie 2013 a avut loc la Viena (Austria) **conferința internațională** intitulată **Heritage Recovered: The Holocaust in Jewish Archives - An International Comparison** [Moștenire redobândită. Problema Holocaustului în arhivele evreiești. O comparație internațională]. Întâlnirea organizată de Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies [Institutul „Wiesenthal” pentru Studierea Holocaustului, Viena] și de The Institute for Culture Studies and Theatre History at the Austrian Academy of Sciences [Institutul de Studii Culturale și de Istoria Teatrului din cadrul Academiei de Științe Austriece] a avut drept scop inventarierea acelor colecții/arhive care conțin materiale documentare importante referitoare la istoria Holocaustului. Au participat cercetători, directori de instituții din Israel, Austria, SUA, Marea Britanie, Cehia, Franța, Italia, Polonia, Ungaria și România. Din partea ISPMN a participat Attila Gidó (cercetător ISPMN) cu o prezentare intitulată *The 1946 Survey of the World Jewish Congress among the Romanian Holocaust Survivors* [Ancheta Congresului Mondial Evreiesc printre supraviețuitorii Holocaustului din România în 1946].

Miercuri, 26 iunie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la cea de-a **3-a întâlnire** a Grupului de Lucru al Agenției Europene pentru Drepturile Fundamentale (FRA). Întâlnirea a fost organizată la Bruxelles, la Direcția Generală de Justiție a Comisiei Europene (DG Justice). Acest

grup de lucru (Working Party) își propune fundamentarea metodelor și practicilor de evaluare și monitorizare a Strategiilor Naționale de Incluziune a Romilor care sunt implementate de către statele membre ale Uniunii Europene. Grupul de lucru este compus din reprezentanții țărilor membre delegate de către Punctele Naționale de Contact pentru implementarea Strategiilor de Incluziune a Romilor.

Joi, 27 iunie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la cea de-a **8-a întâlnire** a Platformei Europene pentru Incluziunea Romilor. Întâlnirea a fost organizată de Direcția Generală de Justiție a Comisiei Europene (DG Justice) și a avut loc la Bruxelles. Întâlnirea a avut ca moto: „Este urgent să facem o schimbare pentru copiii și tineretul rom” [“It is urgent to make change for Roma children and Youth”]. În cadrul întâlnirii a fost lansat raportul pregătit de Direcția Generală de Justiție despre stadiul implementării Strategiilor Naționale de Incluziune a Romilor și au fost comunicate și recomandările Comisiei Europene pe această temă către Parlamentul Europei și Statele Membre.

În perioada 1 iulie-4 iulie 2013, s-a desfășurat al **11-lea Congres Internațional al SIEF** organizat de către Société Internationale d’Ethnologie et de Folklor [Asociația Internațională pentru Etnologie și Folclor] la Tartu, Estonia. Tema centrală a conferinței a fost *Circulații* cu toate implicațiile și componentele semantice ale acestui termen: mobilitate, schimburi, călătoriile etc. La acest congres internațional au participat cu prelegeri 4 cercetători ISPMN: Stefania Toma (titlul prelegerii: *“Real godparents” and the other ones: ritual kinship among the Roma and non-Roma in Romania* [Nașii adevărați și toți ceilalți: rudenie rituală între romi și alte etnii din România]). Lucrarea prezintă instituția nășitului în context multiethnic. Abordările clasice par a fi secundare dacă analizăm nășitul în contextul relațiilor patron-client dintre romi și ne-romi. Contractul nescris al relației patron-client nu conferă un surplus social acestei relații, dar acesta poate fi atins prin modificarea relației patron-client în una de rudenie. Astfel, acțiunile de caritate sau cersit - care sunt stigmatizate de către majoritari - pot fi transformate la nivel discursiv în dăruire, reducând totodată și distanța socială între indivizi și/sau familii; Zsuzsa Plainer (titlul prelegerii: *Good grades or a fine place to be? Different approaches to the culture of merit in a Romanian school with Roma students* [Note bune sau un loc fain de a fi? Diferite abordări ale culturii meritului într-o școală cu elevi romi din România]); Albert Zsolt Jakab (titlul prelegerii: *Contested memories in a multiethnic context: forms of commemorations in Cluj-Napoca (Romania)* [Memorii contestate într-un oraș multiethnic. Formele evenimentelor comemorative în Cluj-Napoca]). Lucrarea se centrează pe uzul social al memoriei, explorând rolurile și funcțiile multiple ale reprezentărilor memoriei (culturale); Lehel Peti (titlul prelegerii: *Rebuilding localities: economic transformation and socio-cultural practices in Transylvania* [Reconstrucția localităților: transformare economică și practici socioculturale în Transilvania]). Mai multe informații despre prezentări și programul conferinței puteți găsi la: <http://www.siefhome.org/congresses/sief2013/>

În perioada 23-24 iulie 2013, a avut loc cea de a **doua întâlnire de lucru** din cadrul **proiectului european WE: Wor(l)ds that Exclude**, proiect în care ISPMN este partener. Ședința de lucru a fost găzduită de CRIA-IUL (Centrul de cercetare antropologică) cu sediul în Lisabona, Portugalia. Proiectul abordează problema stereotipiilor și prejudecăților în elaborarea politicilor publice și dorește să redacteze un ghid de bună-practică pentru instituțiile administrației publice. Agenda întâlnirii a inclus prezentarea primelor rezultate ale cercetării și a stabilit agenda și conținutul întâlnirii următoare. Astfel, fiecare partener a prezentat documentele colectate până la momentul întâlnirii, problemele cu care s-a confruntat în această fază a cercetării și posibilele direcții de analiză și interpretare. Discuțiile despre metoda de analiză necesară pentru deslușirea implicațiilor din documentele publice s-au axat pe avantajele și dezavantajele pragmaticii lingvistice și modurile

de utilizare a metodei în analiza socială. Din partea ISPMN a participat Horațiu-Iuliu Kozák (cercetător).

În perioada 29 iulie - 1 august 2013, Lehel Peti (cercetător ISPMN) a participat la al **XXV-lea Congres Internațional ESRS** (European Society for Rural Sociology) cu titlul *Rural resilience and vulnerability: the rural as locus of solidarity in times of crisis*, organizat la Florența (Italia). Lehel Peti a ținut o prelegere intitulată *Socio-economic changes and accommodation strategies in Transylvanian multiethnic rural communities* [Schimbări socioeconomice și strategii de adaptare în comunități rurale multietnice din Transilvania]. Comunicarea s-a axat pe modurile în care schimbările socio-economice a tranziției în România au afectat cooperarea economică între societatea majoritară maghiară și comunitatea minoritară Romă în două sate multietnice din Transilvania. Mai multe informații despre eveniment puteți găsi la:

<http://www.florenceesrs2013.com/>

În perioada 3-7 septembrie 2013, Zsuzsa Plainer (cercetător ISPMN) a participat la **universitatea de vară** intitulată *International Summer School in Urban Ethnography* [Universitatea de vară internațională pe tema etnografiei urbane]. Universitatea a fost organizată de către Departamentul de sociologie al Universității din Trento, Italia. În cadrul evenimentului Plainer Zsuzsa a prezentat cercetarea sa cu titlul *From a Working Class Area to a "Gypsy Block of Flats" - Territorial Stigma in a Romanian Urban Ghetto* [De la cartierul muncitoresc la „blocul de țigani” - Stigma teritorială într-un ghetou urban din România]. Scopul acestei cercetări a fost identificarea factorilor care sunt responsabili pentru crearea și menținerea inegalităților de locuire a romilor dintr-un cartier urban din România. O primă variantă a cercetării a apărut sub formă de studiu de atelier la Editura ISPMN. Acest studiu poate fi accesat la: <http://www.ispmn.gov.ro/node/what-to-give-in-return-suspicion-in-a-roma-shantytown-from-romania>

În perioada 5-7 septembrie 2013, Albert Zsolt Jakab (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** intitulată **First Annual Conference CCCS - Cultural Memory**, organizată de către Center for Culture and Cultural Studies (CCCS) [Centrul de Cultură și Studii Culturale]. Evenimentul a avut loc în orașul Skopje, Macedonia. Albert Zsolt Jakab a prezentat o lucrare cu titlul *Memory construction and practice: creation and use of cultural memory in Cluj-Napoca (Romania)* [Constituirea memoriei și practici comemorative. Crearea și uzul memoriei colective în Cluj-Napoca]. Studiul a prezentat, a descris și a interpretat constituirea memoriei și practicile comemorative marcante din secolul XX, strategiile formării memoriei și uzul social al acesteia. La conferință a participat și Lehel Peti (cercetător ISPMN) care a susținut o prelegere cu titlul *Politics, religion and the use of cultural memory in a Catholic region from Romania* [Politică, religie și folosirea memoriei culturale într-o regiune catolică din România]. Prezentarea a analizat conexiunea dintre tradițiile religioase bazate pe memorie culturală și riturile oficiale controlate de către biserică în satele locuite de catolici în Moldova.

În perioada 12-13 septembrie 2013, a avut loc la Glasgow (Marea Britanie) **conferința internațională** a Gypsy Lore Society, organizată anul acesta de către Universitatea Strathclyde. În cadrul acestei conferințe, Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a prezentat lucrarea intitulată *Godparenthood: Strategy and Trust among Roma and non-Roma in Romania* [Nășitul: Strategii și încredere în rândul romilor și majoritarilor din România]. Lucrarea prezintă instituția nășitului în context multiethnic. Abordările clasice par a fi secundare dacă analizăm nășitul în contextul relațiilor patron-client dintre romi și ne-romi. Contractul nescris al relației patron-client nu conferă un surplus social acestei relații, dar acesta poate fi atins prin modificarea relației patron-client într-una de înrudire. În cadrul aceleiași conferințe, László Fosztó (cercetător ISPMN) a prezentat lucrarea intitulată *Mobilisers and Gatekeepers: Socio-Cultural Structures and Development*

Opportunities in Segregated Roma Communities in Romania [Mobilizatori și decidenți: structuri și oportunități de dezvoltare în comunitățile segregate de romi din România]. În acest studiu, cercetătorul compară atitudinile și practicile autorităților locale care vizează comunitățile segregate de romi, dar în același timp este analizat și modul în care aceste practici se interferează cu structurile interne ale acestor comunități. În concluzie, autorul susține că politicile de dezvoltare comunitară sau locală nu pot avea multe șanse, dacă nu iau în considerare caracteristicile și istoria socială a acestor comunități. Mai multe informații despre prezentări și programul conferinței puteți găsi la: <http://www.gypsyloresociety.org/the-latest-news/abstractsofthe2013conferenceposted>

În perioada 19-20 septembrie 2013, la Belgrad, s-a desfășurat o **întâlnire de lucru** în cadrul **proiectului transnațional SEEMIG**. Proiectul dorește să abordeze și să înțeleagă mai bine procesele de migrație, demografie și capital uman pe termen lung în Europa de Sud-Est, precum și efectele acestora asupra pieței forței de muncă și a economiei naționale și regionale. Scopul principal este întărirea capacității administrației publice în elaborarea și implementarea politicilor și strategiilor, pornind de la seturi de date empirice calitativ superioare. Proiectul este realizat în parteneriat de către institute de cercetare, universități, institute de statistică și autorități publice locale din opt state (Austria, Bulgaria, Italia, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, Ungaria). Partenerii din România sunt ISPMN, Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe și Consiliul Județean Harghita. Din partea ISPMN, la întâlnirea din Belgrad, au participat Tamás Kiss (expert tematic) și Ágnes Kiss (manager comunicare). Proiectul a fost lansat în vara anului 2012 și va fi finalizat la sfârșitul anului viitor. Până acum au fost întocmite câte două rapoarte de țară, conținând profilul migratoriu din perspectivă istorică, respectiv sursele de date administrative și statistice referitoare la migrație. Momentan se lucrează la analiza comparativă a informațiilor colectate prin rapoarte și întocmirea unei baze de date transnaționale, urmând ca în anul următor să fie formulate și recomandările în legătură cu reforma sistemelor de producere a datelor, elaborarea strategiilor și implementarea politicilor care țin de domeniul gestionării migrației. Despre eveniment puteți citi la: <http://oradecluj.oradestiri.ro/romanii-reprezinta-o-zecime-din-forta-de-munca-migratoare-din-regiune-uniunea-europeana-finanteaza-un-studiu-care-ne-va-arata-cat-si-unde-vom-cauta-un-trai-mai-bun/actualitate/2013/09/25/>

În perioada 23-24 septembrie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat în Sarajevo, Bosnia-Herțegovina, la un **workshop** intitulat ***Ethno-democracy in the heart of Europe: political mobilization and representation of ethnic groups in Bosnia and Herzegovina in a comparative perspective*** [Democrație etnică în inima Europei: mobilizarea politică și reprezentarea grupurilor etnice în Bosnia-Herțegovina în perspectivă comparată], organizat de Centre for Democracy Studies Aarau ZDA din cadrul Universității din Zürich și Center for Social Research Analitika, Sarajevo. Prima zi a evenimentului a constat într-un **workshop academic**, cu audiență academică, iar în cea de a doua zi a avut loc o **masă rotundă** la care au participat pe lângă cercetători și reprezentanți ai minorităților din Bosnia (altele decât cele trei națiuni constitutive). István Gergő Székely a susținut o prezentare în prima zi a evenimentului, cu titlul *Cultural Autonomy in Hungary, Romania and Serbia: Legitimacy and Minority Internal Pluralism* [Problema autonomiei culturale în Ungaria, România și Serbia: legitimitate și pluralism politic în sânul comunităților minoritare]. Descrierea și programul workshop-ului pot fi consultate la: <http://www.analitika.ba/en/events/conference-political-mobilization-and-representation-ethnic-groups-bih-comparative>

Miercuri, 11 decembrie 2013 a fost prezentat volumul lui Csongor Könczei (cercetător ISPMN) cu titlul *On the Social and Cultural Network of the Gypsy Musicians of Kalotaszeg* la Institutul Etnografic al Universității Eötvös Lóránd din Budapesta. Cartea a apărut la Editura ISPMN în 2012 (<https://encrypted.google.com/books?id=f7WYqNI7DScC&hl=ro>). Prezentarea cărții a fost

susținută de către dr. Mihály Sárkány, cercetător la Institutul de Etnologie al Academiei Ungare de Științe.

Joi, 5 decembrie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată **Competențe minoritare: Cercetarea specificității comunităților etnoculturale după 1989**, organizată de Academia Ungară de Științe, Centrul de Studii în Științele Sociale, Institutul pentru Studierea Minorităților. Conferința a avut loc la Budapesta. László Fosztó a fost invitat în calitate de moderator pentru secțiunea tematică despre cercetările sociale în rândul romilor din Ungaria și Europa de Est. În cadrul acestei secțiuni au susținut prelegeri istoricul Pál Nagy -*Problemele istorice ale segmentării populației roma din Bazinul Carpatic*. Teza propusă de către Nagy este că prin studierea condițiilor socio-economice în perioadele când romii au apărut în mijlocul societății majoritare putem înțelege inserția acestor grupuri pe piețele economice ale perioadei respective și astfel putem găsi noi răspunsuri privitoare la originea acestor populații. Juristul Ernő Kállai a făcut o prezentare cu titlul: *Există țigani în Ungaria, și dacă nu, cine sunt ei?* El a vorbit despre istoria politicilor față de romi din Ungaria în secolul XX, care după părerea lui a oscilat între a nega existența și a exagera „problemele” romilor.

Cap. VIII. Prezență în mass-media

Marti, 8 ianuarie 2013, Lehel Peti (cercetător ISPMN) a participat în calitate de invitat la **emisiunea** în limba maghiară la TVR1 intitulată *Út - igazság - élet. Babonák, mágia* [Cale - adevăr - viață. Credințe populare, magie]. La emisiune au participat mai mulți cercetători pe tematica religiei (etnografi, sociologi, teologi) din Ungaria și România. Temele abordate au fost: rolul religiei în societatea contemporană românească, zonele de interferențe ale religiozității oficiale și ale religiozității populare, atitudinea diferitelor biserici față de diverse credințe și practici existente în religiozitatea populară, precum și noile curente ale religiozității de tip New Age. Cercetătorul ISPMN a subliniat faptul că există un transfer constant între religiozitatea oficială și cea populară, pentru că particularitățile regionale influențează forma de realizare a religiozității oficiale, iar unele practici și credințe sunt adaptate la religiozitatea oficială și invers.

Acces online: <http://www3.tvr.ro/magyar/2013/02/ut-igazsag-elet-erdelyi-romai-katolikus-status/>

Luni, 28 ianuarie 2013, portalul de știri transindex.ro a realizat un **interviu** cu István Gergő Székely (cercetător ISPMN) în care au fost abordate următoarele subiecte: intențiile guvernului Ponta cu privire la modificarea legii electorale, posibilitatea adoptării unui sistem electoral mixt de tip german. Cercetătorul a oferit o scurtă prezentare a sistemului folosit în Germania și a analizat posibilele consecințe asupra reprezentării minorității maghiare în cazul adoptării unui asemenea sistem în România. Interviu (în limba maghiară) poate fi accesat la:

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=19455>

Sâmbătă, 16 februarie 2013, Remus Gabriel Anghel (cercetător ISPMN) a participat în calitate de invitat la **emisiunea** *Poveștile Transilvaniei*, emisiune moderată de către Sabin Gherman. În emisiunea a mai fost invitat dl. Tudor Sălăgean (directorul Muzeului Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca). Pe parcursul emisiunii s-a dezbătut problematica emigrării românești, în special problema migrației românești din ultimii ani. Emigrarea sașilor de după anul 1990 a constituit o altă temă de discuție, accentuându-se importanța acestei migrații pentru spațiul transilvănean. Invitații au răspuns de-a lungul emisiunii întrebărilor venite din partea telespectatorilor din România precum și a acelor din diasporă. Puteți viziona înregistrarea emisiunii la:

<http://transilvaniatube.ro/video/pove%C8%99tile-transilvaniei-edi%C8%9Bia-din-16-februarie-2013>

Joi, 21 martie 2013, István Horváth (președinte ISPMN) a fost **invitat** la postul de televiziune Transilvania Live, în emisiunea *România de la A la Z* moderată de către Sabin Gherman. În cadrul **emisiunii** s-au dezbătut relațiile interetnice și sportul în contextul meciului Ungaria-România. Puteți viziona înregistrarea emisiunii la: <http://transilvaniatube.ro/video/romania-de-la-la-z-editia-din-21-martie-2013>

În luna martie a apărut pe portalul Transindex un **interviu** cu cercetătorul ISPMN Albert Zsolt Jakab pe tema memoriei colective, a procesului de producere a memoriei culturale, a strategiilor formării memoriei precum și uzul social al acesteia (comemorări, ridicări ale monumentelor și a plăcilor comemorative). Au mai fost discutate și cărțile publicate de către cercetător. Interviu (în limba maghiară) poate fi accesat pe <http://itthon.transindex.ro/?cikk=19918>

Marti, 28 mai 2013, István Horváth (președinte ISPMN) a participat în calitate de invitat la Emisiunea în limba maghiară de la Radio Cluj. El a discutat despre problematicile cercetării minorităților din România, altele decât cea maghiară. Totodată, a prezentat în termeni generali activitatea de cercetare pe care o desfășoară Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale începând din anul 2007.

Miercuri, 5 iunie 2013, Csongor Köncezi (cercetător ISPMN), a participat în calitate de invitat la emisiunea în limba maghiară *Értsünk szót* de la Radio România Târgu Mureș. El a discutat despre amestecul politicului în formele de reprezentare, de păstrare a culturii tradiționale, în special a folclorului muzical și de dans.

Marti, 16 iulie 2013, a apărut pe site-ul *Transindex* un **interviu** în limba maghiară cu Attila Gidó (cercetător ISPMN). Cercetătorul a vorbit, în contextul postării pe site-ul ISPMN a celor 17 cronologii locale din Transilvania privind evenimentele din 1989, despre proiectul institutului cu titlul **Participarea minorităților naționale din România în evenimentele din 1989 și primele forme de autoorganizare**. În cadrul acestui proiect au fost realizate cronologii locale, interviuri cu elitele minoritare din localitățile mai importante din Transilvania și studii de caz despre autoorganizarea minoritară după Revoluția din 1989 până la primele alegeri libere din 1990. Attila Gidó a subliniat faptul că acest proiect este prima cercetare complexă din România care abordează istoria schimbării de putere din 1989 din punctul de vedere al minorităților. Astfel, această cercetare aduce un aport important cunoașterii evenimentelor și relațiilor de la acea vreme dintre români și maghiari. Interviuul poate fi citit la: <http://itthon.transindex.ro/?cikk=20804>

Luni, 29 iulie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a participat la **emisiunea** intitulată *Transilvania Policromă* a studioului TVR de la Cluj. Emisiunea moderată de către Maria Cinar-Jiga a fost dedicată rezultatelor finale ale Recensământului din anul 2011, mai precis situației minorităților naționale înregistrate la acest recensământ. Pe lângă István Gergő Székely, celălalt invitat al emisiunii a fost dl. Péter Eckstein-Kovács, fost ministru delegat pentru minoritățile naționale și fost consilier prezidențial. Emisiunea poate fi vizionată la: <http://www.youtube.com/watch?v=IRWhKlvZTHU>

Sâmbătă, 3 august 2013, cotidianul clujean *Szabadság* a realizat un interviu cu István Gergő Székely (cercetător ISPMN) ca urmare a participării acestuia la **masa rotundă** intitulată **Drept de vot fără hotare** (*Választójog határok nélkül*) organizată în cadrul Universității de vară „Tusványos” de la Băile Tușnad. Masa rotundă a fost dedicată dreptului de vot al cetățenilor maghiari, cu domiciliul în țările vecine cu Ungaria, la alegerile din Ungaria, cu un accent deosebit asupra situației din Transilvania. Universitatea de vară a fost organizată de Fundația Pro Minoritate și Consiliul Tineretului Maghiar din România (MIT). Acest interviu poate fi accesat la: <http://www.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/93666>

Luni, 14 octombrie 2013, cotidianul *România Liberă* a publicat un **comentariu** (vezi articolul la: <http://www.romanalibera.ro/actualitate/locale/cum-va-influenta-budapesta-alegerile-europarlamentare-din-romania-315118.html>) care susținea că la alegerile pentru Parlamentul European din 2014, maghiarii din România cu cetățenie dublă ar putea vota în masă pentru listele de partide din Ungaria (mai cu seamă Fidesz), ceea ce ar putea conduce la „o îngustare a bazinului electoral pe care se pot baza liderii maghiarilor ardeleni.” Drept reacție la acest material, cotidianul *Krónika* a publicat un articol intitulat *„EP-választások: az állandó lakcím az irányadó”* [Alegerile europarlamentare: reședința stabilă contează] în care István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a clarificat anumite aspecte legate de afirmațiile din *România Liberă*. Cercetătorul a precizat că în cazul alegerilor europarlamentare dreptul de vot este condiționat nu de cetățenie, ci de reședința alegătorilor, prin urmare, un scenariu potrivit căruia maghiarii din Transilvania cu cetățenie dublă ar vota în masă pentru partide din Ungaria în loc de cele din România este nerealist, deoarece doar o proporție foarte scăzută dintre aceștia dispun și de o adresă legală în Ungaria. Articolul din *Krónika* poate fi accesat la: <http://www.kronika.ro/belfold/felremagyarazott-ep-valasztasok> . István Gergő Székely a acordat un interviu pe aceeași temă și postului de televiziune Erdély TV în data de

17 octombrie 2013. O parte din acest interviu poate fi vizionat <http://www.erdely.tv/hirek/nem-csokken-szavazobazis>.

Vineri, 18 octombrie 2013, cercetătoarea Zsuzsa Plainer a fost interviuată de postul radio *Erdély FM* din Târgu-Mureș, emisiunea culturală *Kultúrkaó*. Interviul a fost realizat cu ocazia conferinței intitulată **20 de ani de Documentar Românesc**, ce a avut loc la Sibiu în cadrul *Festivalului de film documentar ASTRA 2013*. Zsuzsa Plainer a abordat în reprezentarea sa de la conferință tematica identității maghiare așa cum apare ea în filmele documentare proiectate la Astra Film Festival în ultimii 20 de ani.

Luni, 21 octombrie 2013, István Gergő Székely (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** *Observer Transilvan* (Erdélyi figyelő) a studioului regional TVR Cluj, alături de dl. János Magdó, consulul general al Ungariei la Cluj. Cercetătorul ISPMN a vorbit despre ancheta sociologică realizată de ISPMN în perioada mai-iunie 2013 pe un eșantion reprezentativ pentru maghiarii din Transilvania, pe diferite tematici (printre altele: atitudini față de cetățenia maghiară, nivelul de informare, intenții de participare electorală și opțiuni politice cu privire la politica din România, respectiv Ungaria). Rezultatele cercetării au fost prezentate în prealabil de către István Horváth (președinte ISPMN), Tamás Kiss (cercetător ISPMN) și Gergő Barna (sociolog) în cadrul unui eveniment organizat de Consulatul Ungariei la Cluj, pe data de 17 octombrie 2013.

Vineri, 22 noiembrie 2013, pagina de știri Transindex a publicat un **articol** despre recente reacții în presa din Marea Britanie referitor la posibilele efecte ale suspendării restricțiilor de muncă pentru cetățenii români și bulgari. Aceste articole pun accentul pe valul de imigranți români și bulgari care, odată cu ridicarea limitărilor, vor „invada” Marea Britanie. Unul dintre argumentele folosite este că deja sunt mult prea mulți imigranți ilegali, citând un raport pregătit de către cercetătorii de la Universitatea din Salford. Stefánia Toma (cercetător ISPMN) a comentat pe marginea acestor reacții și a modului în care datele din acest raport de cercetare au fost utilizate cu scopul de a argumenta „fobia de străini”. Trecerea în revistă a articolelor de presă din Marea Britanie și comentariul cercetătoarei poate fi accesat la <http://vilag.transindex.ro/?cikk=21801>

Marti, 26 noiembrie 2013, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** matinale *Hangoló* [Tonul zilei] a Radio România Regional, Cluj-Napoca - Emisiunea în limba maghiară. Fosztó László a vorbit despre Strategia Europeană Cadru pentru Incluziunea Romilor și progresul realizat de România în acest domeniu. Analizând Strategia Națională pentru Incluziunea Romilor, cercetătorul ISPMN a arătat că proiectele destinate ariilor prioritare ale strategiei (educație, sănătate, locuire și crearea locurilor de muncă) sunt implementate greoi și cu întârzieri. Fosztó László a mai vorbit despre rolul cercetărilor sociale în monitorizarea și evaluarea progresului în domeniul politicilor publice destinate îmbunătățirii situației romilor. Emisiunea (în limba maghiară) este accesibilă on-line la: <http://www.radiocluj.ro/hu/hirek-reszletek/stire/lassan-halad-a-romastrategia-gyakorlatba-ueltetese-audio.html>

Marti, 26 noiembrie 2013, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** *Délutáni Rádióújság* (Caleidoscop de după-masă) a Radio Târgu-Mureș. Cercetătorul a vorbit despre semnificația sărbătorii Hanuka în viața evreilor din diasporă.

Vineri, 29 noiembrie 2013, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a fost interviuat de către Bogdan Stanciu, ziarist al ziarului Transilvania Reporter. În articolul cu titlul *Minorități care se sting* cercetătorul a vorbit despre relația dintre statul român și minoritățile naționale pe parcursul celor 95 de ani care au trecut de la Unire. Acces online la:

http://transilvaniareporter.ro/wp-content/uploads/2013/12/TrReporter_no_459-1.pdf

Remus Gabriel Anghel a acordat un interviu la BBC pe tematica migrației din România către Marea Britanie în contextul ridicării interdicțiilor față de muncitorii români pe piața muncii din Marea Britanie după data de 1 ianuarie 2014. Interviul a apărut în data de **3 decembrie 2013**. <https://www.facebook.com/photo.php?v=10152041693253648>.

Vineri, 13 decembrie 2013, Stefănia Toma (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** matinale *Hangoló* [Tonul zilei] a Radio România Regional, Cluj-Napoca - Emisiunea în limba maghiară. Cercetătoarea a vorbit despre predarea limbii romani în România. Materialul se poate asculta la: <http://www.radiocluj.ro/hu/hirek-reszletek/stire/roma-nyelvoktatas-interju-toma-Stefania-val-audio.html>

Joi, 5 decembrie 2013, Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN) și Mihai Andrei Leaha (Triba Film) au fost invitați să participe, în calitate de regizori ai filmului *Valea plângerii* (ISPMN & Triba Film 2013), la emisiunea TV intitulată *Vocile Clujului* de la Digi 24. Pe parcursul emisiunii, ei au discutat despre contextul în care acest film documentar a luat naștere, despre planurile de promovare a acestui documentar cât și despre lansarea de la Cluj-Napoca – lansare ce a fost programată pe date de 10 decembrie la Cinema Victoria. Emisiunea poate fi vizionată online aici. <http://www.digi24.ro/Emisiuni/Regional/Digi24+Cluj-Napoca/Vocile+Clujului/10+000+de+romi+au+murit+in+holocaustul+regimului+Antonescu>

În luna decembrie 2013, *Liter.Net.ro* a publicat un **interviu** realizat de către Doina Giurgiu (redactor Cronica de film) cu regizorii filmului *Valea plângerii* (ISPMN&Triba Film, 2013): Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, Iulia-Elena Hossu. Interviul a fost realizat după proiecția documentarului, ce a avut loc în data de 10 decembrie, și poate fi citit la: <http://agenda.liternet.ro/articol/17651/Doina-Giurgiu-Iulia-Hossu-Mihai-Andrei-Leaha-Andrei-Crisan/Depinde-de-noi-sa-provocam-spectatorul-la-dialog-Valea-Plangerii.html>

Cap. IX. Raport financiar 2013

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, este o instituție publică centrală, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 893 din 2007 fiind subordonată Secretariatului General al Guvernului și în coordonarea D.R.I. .

Bugetul Institutului, aprobat de către ordonatorul principal de credite, pentru anul 2013 se prezintă în felul următor :

000110	Total venituri	3.108.000
33.10.08	Venituri din prestări servicii	291.000
37.10.01	Donații	20.000
43.10	Subvenții de la alte administrații	2.192.000
43.10.09	Subvenții pentru instituții publice	2.192.000
45.10	F.E.N.	605.000
67.10	VENITURI PROPRII – TOTAL CHELTUIELI	3.108.000
01.10	Cheltuieli de personal	1.038.000
01.20	Bunuri și servicii	707.000
01.56	Proiecte finanțate din fonduri externe	605.000
01.59	Alte cheltuieli	600.000
01.70	Cheltuieli de capital	158.000

Total încasări realizate din subvenții 2.162.847,05 lei, din prestări servicii 55.898,51 lei , donații 0 lei, 34.520 lei prefinanțare WE, prefinanțare FP7 100.700 lei, și 135.443 lei rambursare din proiectul cu Academia Română și 49.855,07 lei SEE (restituite la SGG în contul plăților efectuate în anii precedenți) și 16.397,36 în contul plăților efectuate în anul curent din fonduri externe nerambursabile.

Notă explicativă la pozițiile din bilanță:

- Mijloace de transport 119.945,20 lei, echipamente tehnologice 435.902,48 lei, mobilier și aparatură birotică 135.545,18 lei, clădiri 2.292.416,14 lei, terenuri 1.268.763,86 lei , alte active fixe necorporale (programe informatice) 399.893,78 lei; amortizarea totală aferentă 857.528,66 lei,
- Stocuri 938.391,53 lei reprezentând valoarea obiectelor de inventar din dotare din care 769.120,31 lei cărțile și publicațiile, matrialele documentare din biblioteca Institutului; 9.500 lei bonuri valorice de combustibil,
- Conturi la trezorerie, casa, alte valori 42.464,13 lei din care 0 lei disponibil în contul curent de trezorerie, conturi curente 0 lei, 0 lei în casă, 42.464,13 lei disponibil din fonduri externe, avansuri de trezorerie 0 lei,
- Datorii către bugetul de stat 8.541 lei reprezentând impozitul de salar aferent lunii decembrie și 0 lei impozit contract drept autor,
- Salariile angajaților și contribuțiile aferente lunii decembrie: salarii nete 45.367 lei, obligații de întreținere 2.009 lei, popriri 127 lei, datorii delagații cont 428 – 0 lei, contribuții sociale 29.103 număr de angajați 26 din care 2 demnitari, contribuții sociale contract drept de autor 0 lei, contul 448 – 311 lei de recuperat de la FUNASS.
- Clienți neîncasați 230,80 lei,
- Furnizori neachitați – facturi curente 0 lei.

Notă explicativă la Contul de execuție al instituțiilor publice:

Total plăți efectuate 2.327.878,37 lei din care:

- **Cheltuieli de personal 899.141,65 lei**

Salarii de bază 685.695,00 lei,

Îndemnizații delegare 20.746,65 lei,

Alte drepturi salariale 1.628,00 lei,

Contribuții 191.072,00 lei.

- **Bunuri și servicii 471.065,60 lei**

Furnituri de birou 10.671,42 lei,

Materiale curățenie 4.985,67 lei,

Încălzit iluminat 30.915,61 lei,

Apă canal salubritate 3.575,86 lei,

Carburanți 7.500,00 lei,

Piese de schimb 10.722,01 lei,

Telefon, internet poștă 45.156,62 lei,

Materiale și servicii caracter funcțional

50.262,26 lei,

Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare

39.018,49 lei,

Reparații curente 33.150,20 lei,

Obiecte de inventar 4.333,43 lei,

Deplasări interne 37.441,19 (participare la conferințe, cercetare),

Deplasări externe 64.752,36 lei,

Pregătire profesională 4.710,00 lei,

Protecția muncii 6.155,00 lei,

Studii și cercetări 0,00 lei,

Protocol 3.929,51 lei,

Prime de asigurare echipamente 8.784,87 lei,

Alte chelt. cu bunuri și serv. 9.968,31 lei.

- **Cărți, publicații 95.032,79 lei**

- **Acțiuni cu caracter științific 543.278,56 lei** (organizare de mese rotunde, conferințe prezentări de carte, tipar cărți, burse 43.200),

- **Cheltuieli de capital – 100.058,08 lei.**

Plăți din fonduri externe nerambursabile – proiect în parteneriat cu Academia Română – 16.000 lei – burse postdoctoranzi (din subvenție), în proiectul SEEMIG 189.615,62 lei salarii, deplasări, servicii (din subvenție), proiectul WE 50.483,07 lei din prefinanțare și subvenție – 15.962,98 (salarii, burse, deplasări), proiectul FP7-MIGROM 58.235,79 din prefinanțare (salarii, deplasări, burse).

Sume de restituit S.G.G. din cererile de rambursare depuse 396.307,89 lei.

Au fost demarate și continuate diferite cercetări/studii conform planului de activitate pentru 2013, s-au organizat mese rotunde, prezentări de carte, conferințe; sau efectuat cheltuieli aferente editării de cărți și working paper-uri; cercetătorii au participat la conferințe de specialitate interne și externe; în sala de conferință se organizează Filmotecă, am participat la târguri de carte etc. S-au achiziționat cărți pentru biblioteca institutului, programe informatice și echipamente pentru funcționare și cercetare.